

**KIURUVEDEN KAUPUNGIN
TALOUSARVIO
2016**

Taloussuunnitelma vv. 2017 - 2018

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto

30.11.2015
10.12.2015

KAUPUNGINJOHTAJAN ESIPUHE

Kiuruveden kaupungin talousarvion 2016 valmistelu käynnistyi kaupunginhallituksen elokuussa 2015 antamalla valmisteluohjeella hallintokunnille. Kaupunginvaltuuston linjausten mukaisesti valmistelu perustui seuraaviin lähtökotiin: 1. talousarvion tulee olla tasapainossa ja 2. kaupungin velkaantumisen kasvu on saatava taittumaan sekä 3. kaupunkikonsernin velkamäärä ei saa ylittää maan keskiarvoa. Reunaehdot ovat tiukat koska samaan aikaan kaupungin verotulot ehtyvät. Sosiaali- ja terveydenhoidon menojen kasvulle tuli raivata tilaa kaupungin omista toimintamenoista.

Asetettuihin tavoitteisiin pääseminen vaati paljon työtä. Kaupungin talousarvio 2016 on tasapainossa. Toimintamenot yhteensä ovat 0,5 % (noin 300 000 euroa) pienemmät kuin kuluvan vuoden budjetissa. Vuosikate on 3,5 miljoonaa euroa. Kun investointiohjelma on noin 3,3 miljoonaa euroa, kaupungin nettovelkaantuminen kääntyy laskuun. Vuonna 2016 lainakanta pienenee noin 200 000 euroa vuoden 2015 talousarvioon verrattuna. Verotukseen ei vuodelle 2016 tarvinnut puuttua. Sekä kunnallisvero - että kiinteistöveroprosentit pysyvät ennallaan. Toimintamenot yhteensä ovat 58,6 miljoonaa euroa, josta sosiaali- ja terveydenhuollon menot ovat 56,2 %.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä ostettavat palvelut, mukaan lukien sairaanhoitopiiriltä ostettava erikoissairaanhoido, ovat yhteensä 32,9 miljoonaa euroa. Kasvua kuluvasta vuodesta on +0,3 %. Vastaavasti kaupungin omien palvelujen (yleispalvelu, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut) toimintamenot alenevat kuluvasta vuodesta -1,6 %. Merkittävä toiminnallinen muutos on se, että työmarkkinatuen kuntaosuus, 600 000 euroa, on siirretty nyt sote kuntayhtymältä kaupungin talousarvioon. Tämä pienentää SOTE kuntayhtymän maksuosuuden kasvua ja lisää kaupungin omia toimintamenoja.

Budjettia laaditaan aina varovaisuuden periaatteella. Verotulojen arvioinnissa käytetään Kuntaliiton ennusteita. Niiden mukaan verotulot alenevat kuluvasta vuodesta noin 800 000 euroa. Samoin toimintatuotot, eli erilaiset maksu ja taksatulot, pienenevät liki 3 %. Positiivista on se, että valtionosuudet kasvavat 1,3 miljoonaa euroa. Vero- ja valtionosuustulot, rahoitustulot sekä toimintatuotot yhteensä ylittävät toimintamenot niin, että vuosikatteeksi muodostuu reilut 3,5 miljoonaa euroa. Kun investointiohjelma on noin 3,3 miljoonaa euroa, kaupungin nettovelka lyhenee yhteensä noin 200 000 eurolla.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvon alentumisen johdosta varaudutaan vuonna 2016 tulosvaikeudesta alaskirjaamaan 650 000 euroa. Kuntarahoitus Oy:n ja Pohjois-Savon Osuuspankki Oy:n kanssa on saavutettu neuvottelutulos, että Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n lainoja ei budjettivuonna 2016 lyhennetä lainkaan. Kaupungin avustus tytäryhtiölle pitää sisällään vain lainojen korot. Näin on saatu raivattua lainojen lyhennyksiä vastaava pelivara kaupungin muuhun käyttötalouteen.

Kaupungin investointiohjelma on hieman kuluva vuotta suurempi, noin 3,3 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointikohde on terveyskeskuksen ensiapu- ja vastaanottotilojen peruskorjaus, joka jatkuu vielä vuoden 2017 puolelle (yhteensä 2016 -2017 noin 950 000 euroa). Luupuvudelle varaudutaan hankkimaan joko vuokra- tai leasing ratkaisulla korvaavat opetustilat. Myös Luupuvuden vanhan koulurakennuksen peruskorjaukseen on määrärahavaraus. Palvelukeskus Virranrannan vesikaton, yläpohjan sekä sisätilojen korjauksiin ja hoitajakutsujärjestelmään on varattu yhteensä 300 000 euroa. Teiden rakentamisessa keskitytään Kirkkokadun peruskorjauksen jatkamiseen. Asuntokaduista työn alle tulevat Kala-Pekan tie ja Tukkitie. Jätevesiviemäreitä tulee korjata, jotta hulevesien joutuminen peruskorjattuun puhdistamoon voidaan ehkäistä. Uuden paloaseman rakentamisen suunnittelu käynnistyy.

Investointiohjelmaan jää paljon toiveita ja samalla paineita tuleville vuosille. Uimahalli kaipaa jo peruskorjausta. Uuden paloaseman rakentaminen on näköpiirissä vuonna 2017.

Talousarvion valmisteluun sitouduttiin palvelukeskuksissa ja lautakunnissa hyvin. Siitä suuret kiitokset kaikille budjetin valmisteluun osallistuneille tahoille.

Jarmo Muiniekka, kaupunginjohtaja

KIURUVEDEN KAUPUNGIN TALOUSARVIO VUODELLE 2016 SEKÄ TALO USSUUNNITELMA VUOSILLE 2017 – 2018

1. KIURUVEDEN KAUPUNGIN TALOUSARVIO VUODELLE 2016 SEKÄ TALO USSUUNNITELMA VUOSILLE 2017 – 2018

1.1. Kaupunginjohtajan esipuhe	2
1.2. Perustietoja kaupungista	4
1.3. Väestö- ja työvoima	4
1.4. Kiuruveden kaupunkistrategia	8

2. VUOSIEN 2016 - 2018 TALOUSSUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT

2.1. Yleinen taloudellinen tilanne	10
2.2. Kuntatalouden kehitysnäkymät	10
2.3. Kuntalain talouden tasapainottamista koskeva sääntely	11
2.4. Verorahoituksen muutokset	12
2.4.1 Verotulot	12
2.4.2 Valtionosuudet	12

3. KIURUVEDEN KAUPUNGIN TALOUS

3.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat	13
3.1.1 Kaupunginstrategiassa kuntataloudelle ja konserniohjaukselle asetetut tavoitteet	13
3.1.2. Tulojen kehitys	13
3.1.3. Menojen kehitys	14
3.2. Tuloslaskelma ja kaupungin kokonaistalouden kehitys	16
3.3. Yhteenvedo talouden kehityksestä suunnitelmakaudella	20
3.4. Talousarvion sitovuus	20

4. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA 2016

4.1. Käyttötalous	
Kaupunginhallitus/Yleispalvelukeskus	23
Opetuslautakunta/Opetus- ja sivistyspalvelukeskus	34
Sivistyslautakunta/Opetus- ja sivistyspalvelukeskus	40
Tekninen lautakunta/Tekninen palvelukeskus	45
4.2. Käyttötalous tulosalueittain, ulkoiset ja sisäiset (valtuustoon nähden sitova taso)	60
Käyttötalous tulosalueittain, ulkoiset	62
4.3. Tuloslaskelma (ulkoiset)	64
4.4. Tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset)	65
4.5. Rahoituslaskelma	66
4.6. Investoinnit	67
4.7. Poistosuunnitelma	72

LIITTEET

Henkilöstösuunnitelma	73
Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulman ja Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n toiminta- ja taloussuunnitelmat	78

1.2. PERUSTIETOJA KAUPUNGISTA

Kiuruveden kunta on perustettu vuonna 1873. Kiuruvesi muuttui kaupungiksi vuoden 1993 alussa. Kaupungin kokonaispinta-ala on 1 423 km², josta vesistöjen osuus on 6,4 %. Kaupungin halki kulkee valtatie 27, jota myöten on sekä 4- että 5-tielle matkaa noin 30 km. Kiuruveden halki kulkee Iisalmi-Ylivieska rautatie. Lähin reittiliikennekenttä on Kuopion lentoasema Rissala, jonne on syöttöliikenneyhteys Iisalmesta. Kiuruvesi kuuluu Ylä-Savon seutukuntaan. EU:n ohjelmakaudella vuosina 2014 – 2020 Kiuruvesi kuuluu Kestävää kasvua ja työtä 2014- 2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmaan sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan.

1.3. VÄESTÖ- JA TYÖVOIMA (Lähde: Tilastokeskus)

Väestökehitys ja muuttoliike

Vuoden 2014 lopussa Kiuruvedellä oli asukkaita 8 752. Asukkaita oli 6,6 henkilöä/maa-km². Taajamassa väestöstä asuu noin puolet. Väestö väheni vuonna 2014 yhteensä 114 hengellä. Kuntien välisen muuton vaikutus väestökehitykseen oli -61 henkilöä. Elävänä syntyneitä oli 78 ja kuolleita 137 eli nettomuutos tältä osin oli -59. Lähtömuuttoa suuntautui eniten Iisalmeen (88), Kuopioon (66), Ouluun (13) ja Helsinkiin (10). Tulomuuttoa tapahtui eniten Iisalmesta (62), Kuopiosta (31), Oulusta (14), Helsingistä (13) ja Pielavedeltä (12). Nettomaahanmuuton vaikutus oli +7 henkeä.

Väestörakenne ja -ennuste

Vuoden 2014 lopussa oli Kiuruvedellä alle 15 -vuotiaiden osuus väestöstä 15,0 %, 15 – 64-vuotiaiden osuus 58,6 % ja yli 65-vuotiaiden osuus 26,3 %. Yli 65 -vuotiaiden osuus on jonkin verran noussut ja työikäisten sekä lasten osuus vastaavasti hieman vähentynyt. Suhteellisten osuuksien muutokset ovat kuitenkin edelleen vuositasolla vähäisiä.

Väestörakenteen kehitys 2008 – 2014 sekä ennusteet vuosille 2020 ja 2025

Kiuruvesi	Asukkaita	0 – 14 vuotiaita	%	15 - 64 vuotiaita	%	Yli 65-vuotiaita	%
Tot. 31.12.2008	9 400	1 523	16,2	5 725	60,9	2 152	22,9
Tot. 31.12.2009	9 318	1 476	15,8	5 702	61,2	2 140	23,0
Tot. 31.12.2010	9 157	1 423	15,5	5 574	60,9	2 160	23,6
Tot. 31.12.2011	9 063	1 376	15,2	5 450	60,1	2 237	24,7
Tot. 31.12.2012	8 989	1 361	15,1	5 357	59,6	2 271	25,3
Tot. 31.12.2013	8 866	1 337	15,1	5 235	59,0	2 294	25,9
Tot. 31.12.2014	8 752	1 317	15,0	5 133	58,6	2 302	26,3
Enn. 31.12.2020	8 145	1 194	14,6	4 482	55,0	2 469	30,3
Enn. 31.12.2025	7 806	1 141	14,6	4 059	52,0	2 606	33,4

Vuodenvaihteen 2013/2014 lopullisten tilasto tietojen mukaan Kiuruveden väestöstä, joka oli 8 866 henkeä, oli työvoimaa 3 625 henkeä (40,9 %) ja työvoiman ulkopuolella siten 5 241 henkeä (59,1 %). Työvoiman suhteellinen osuus koko väestöstä on ollut vuodesta 1990 lähtien keskimäärin 40 %, vaikka työvoiman kokonaismäärä on vähentynyt yli 1 000 hengellä.

Työvoima sekä työlliset ja työttömät vuosina 2006 - 2013

Kiuruvesi	Asukkaita	Työvoima asukkaista	%	Työlliset työvoimasta	%	Työttömät työvoimasta	%
31.12.2006	9 636	3 904	41	3 384	87	520	13
31.12.2007	9 515	3 879	41	3 440	89	439	11
31.12.2008	9 400	3 834	41	3 362	88	472	12
31.12.2009	9 318	3 763	40	3 169	84	594	16
31.12.2010	9 157	3 705	40	3 198	86	507	14
31.12.2011	9 063	3 675	40	3 200	87	475	13
31.12.2012	8 989	3 703	41	3 198	86	505	14
31.12.2013	8 866	3 625	41	3 053	84	572	16

Työvoiman ulkopuolella oleva väestö muodostuu lapsista (0 – 14-vuotiaat), opiskelijoista ja koululaisista, eläkeläisistä, varusmiehistä ja muista työvoiman ulkopuolella olevista. Vuodenvaihteen 2013/2014 lopullisten tilastotietojen mukaan työvoiman ulkopuolella olevasta väestöstä 0 – 14 -vuotiaita oli 1 337 (26 %), opiskelijoita ja koululaisia 608 (12 %), eläkeläisiä 3 070 (59 %) sekä muita 226 (3 %).

Työvoiman ulkopuolella olevat vuosina 2006 – 2013

Kiuruvesi	Asukkaita	Työvoiman ulkopuolella	%	0-14v	%	Opiskelijat ja koululaiset	%	Eläkeläiset	%	Muut	%
31.12.2006	9 636	5 735	59	1 636	17	683	7	3 123	32	303	3
31.12.2007	9 515	5 636	59	1 584	17	654	7	3 083	32	315	3
31.12.2008	9 400	5 566	59	1 524	16	643	7	3 107	33	292	3
31.12.2009	9 318	5 555	60	1 476	16	686	7	3 113	34	280	3
31.12.2010	9 157	5 452	60	1 423	16	680	7	3 102	34	223	3
31.12.2011	9 063	5 388	60	1 376	15	665	7	3 107	34	240	3
31.12.2012	8 989	5 286	59	1 361	15	601	7	3 090	34	207	2
31.12.2013	8 866	5 241	59	1 337	15	608	7	3 070	34	226	2

Väestöllinen huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde vertaa lasten (0 – 14 v) ja vanhuseläkeläisten (65 v. täyttäneiden) määrää työikäisten (15 – 64 v) väestön määrään. Kaupungin väestöllinen huoltosuhde on pysynyt koko 2000-luvun noin 65:ssä. Huoltosuhde on alkanut selvästi heikkenemään ja jatkossa se heikkenee yhä voimakkaammin. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Kiuruveden huoltosuhde on 81,7 jo vuonna 2020.

Kaupungin väestöllisen huoltosuhteen kehitys 2000-luvulla

Vuosi	Ikäryhmä 0-14 v	Ikäryhmä 15–64 v	Ikäryhmä 65 v -	Asukkaita Yhteensä	Väestöllinen huoltosuhde
2001	1 782	6 181	2 224	10 187	64,8
2005	1 670	5 874	2 201	9 745	65,9
2010	1 423	5 574	2 160	9 157	64,3
2011	1 376	5 450	2 237	9 063	66,3
2012	1 361	5 357	2 271	8 989	67,8
2013	1 337	5 235	2 294	8 866	69,4
2014	1 317	5 133	2 302	8 752	70,5

Taloudellinen huoltosuhde

Alueen kehitystä ja elinvoimaisuutta kuvaa myös taloudellinen huoltosuhde, joka ilmoittaa kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Kiuruvedellä huoltosuhde on ollut korkeampi kuin Ylä-Savossa ja Pohjois-Savossa keskimäärin. Taloudellisen huoltosuhteen kehittyminen kuvataan alla olevassa taulukossa.

TALOUDELLISEN HUOLTOSUHTEN KEHITYS				
Tilanne 31.12.	Kiuruvesi	Ylä-Savo	Pohjois-Savo	Koko maa
v. 1995	2,19	2,15	1,94	1,65
v. 2000	2,04	1,90	1,66	1,32
v. 2005	1,88	1,77	1,57	1,32
v. 2006	1,85	1,72	1,52	1,28
v. 2007	1,70	1,58	1,46	1,24
v. 2008	1,80	1,60	1,47	1,24
v. 2009	1,94	1,74	1,57	1,34
v. 2010	1,86	1,66	1,52	1,31
v. 2011	1,83	1,60	1,48	1,29
v. 2012	1,81	1,65	1,49	1,32
v. 2013	1,90	1,71	1,53	1,37

Työttömyys

Työvoimaa oli Kiuruvedellä Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tilaston mukaan vuoden 2015 syyskuussa 3 625 henkeä. Työttömyysprosentti oli 13,5 ja työttömiä työnhakijoita oli 490 henkilöä. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna työttömyysprosentti oli noussut 0,3 % -yksikköä.

Työpaikkarakenne

Vuosi 31.12.	Maa- ja metsätal.	%-osuus	Teollisuus ja rakent.	%-osuus	Kauppa ja palvelut	%-osuus	Yhteensä	
2000	999	32	491	15	1 652	53	3 142	Toteutunut
2004	834	27	515	17	1 709	56	3 058	-''-
2005	801	26	512	17	1 767	57	3 080	-''-
2006	791	26	508	16	1 812	58	3 111	-''-
2007	823	26	547	18	1 765	56	3 135	-''-
2008	795	26	538	18	1 701	56	3 034	-''-
2009	766	26	478	16	1 671	57	2 915	-''-
2010	754	26	475	16	1 700	58	2 929	-''-
2011	749	26	439	15	1 676	58	2 864	-''-
2012	718	25	479	17	1 616	56	2 862	-''-
2013	717	26	450	16	1 598	58	2 765	-''-

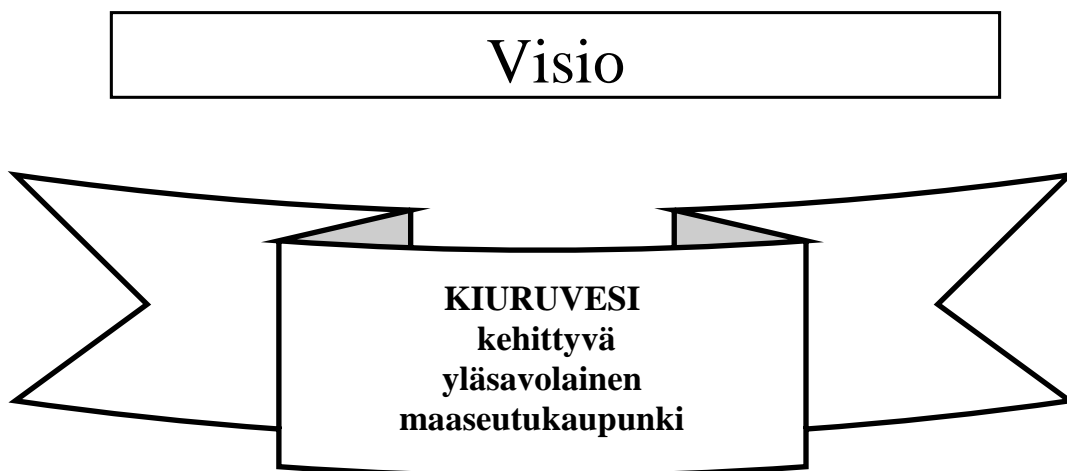
Seuraavassa Tilastokeskuksen taulukossa esitetään Kiuruveden kaupungin työpaikkakehitys toimialan mukaan vuosina 2008 -2013.

Työpaikat toimialan mukaan

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kiuruvesi						
Yhteensä	3 034	2 915	2 929	2 864	2862	2 765
Maa-, metsä- ja kalatalous	782	752	754	749	718	717
Kaivostoiminta; Sähkö-, kaasu ja lämpöhuolto; Vesi-, viemäri- ja jätehuolto	41	53	50	41	54	45
Teollisuus	330	268	272	289	275	242
Rakentaminen	158	148	153	150	150	163
Tukku- ja vähittäiskauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta	502	522	534	476	488	464
Informaatio ja viestintä	11	8	13	8	8	10
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	44	42	49	42	45	37
Kiinteistöalan toiminta	20	25	21	18	19	18
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	158	117	127	123	133	141
Julkinen hallinto ja maanpuolustus, Koulutus, Terveys- ja sosiaalipalvelut	804	800	782	779	808	766
Muut palvelut	133	126	123	121	115	126
Toimiala tuntematon	51	54	51	68	49	36

1.4. KIURUVEDEN KAUPUNKISTRATEGIA 2015 -2016

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.12.2013 Kiuruveden kaupunkistrategian vuosille 2013 – 2016. Strategiset valinnat ovat seuraavat:

Luomu-Suomen pääkaupunki

- LUOnnonMUKaisuus
- ekologisuus
- eettisyys
- kestävä kehitys
- osa elämäntapaa ja tuotantoa

Päästrategiat ovat seuraavat:

1. Kiuruvesi on itsenäinen, yhteistyötä tekevä yläsavolainen kaupunki, joka vahvistaa seutuyhteistyötä yli maakuntarajojen sekä laajentaa kansainvälisiä yhteyksiä.
2. Vahvistamme elinkeinopohjaa; kehitämme yrittäjyyttä, luomme vahvan metsä- ja bioenergiakeskittymän sekä vahvistamme asemaamme maidon ja lihan tuotannossa ja luomme uutta alueellista elintarvikkeiden jalostusta, painopistealueena lähiruoka.
3. Edistämme väestön hyvinvointia; kehitämme sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluja sekä tarjoamme laadukkaita ja monipuolisia opetus- ja vapaa-ajan palveluja.
4. Tuemme tasapainoista väestörakenteen kehitystä ja edistämme kaavoituksen avulla mahdollisuuksia luonnonläheiseen asumiseen.
5. Pidämme kaupungin talouden tasapainossa ja varaudumme tulevaan.

Päästrategian mukaiset painopistealueet ovat seuraavat:

1. Kuntatalous ja konserniohjaus
2. Elinkeinopohja
3. Väestö ja asuminen
4. Kunnan omat palvelut ja henkilöstö
5. Kunta-, seutu- ja maakuntayhteistyö sekä kansainvälinen yhteistyö

Painopistealueiden nykytilakuvaukset, tavoitteet ja mittarit sekä hankkeet/ toimenpiteet, resurssit, vastuutahot on esitetty strategia-asiakirjassa.

Kiuruveden kaupunkistrategia on kaupungin yleisstrategia, joka sisällytetään osaksi taloussuunnitelmaa ja konkretisoidaan palvelukeskusten toiminnallisiksi tavoitteiksi. Resursointi tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä, jolloin painopisteitä voidaan tarvittaessa muuttaa.

Strategian toteutumista seurataan osavuositarkastuksissa ja toimintakertomuksissa. Seurannassa arvioidaan toimintojen ja tuottavuuden kehittymistä sekä hyödynnetään strategiassa määriteltyjä mittareita. Tarkastuslautakunta arvioi osaltaan strategian toteutumista.

RAKENTEELLISET MUUTOKSET EDELLISEN VUODEN TALOUSARVIOON JA TALOUSSUUNNITELMAAN VERRATTUNA

Pääomavuokra

Pääomavuokra määrittää omistetulle ja käytetylle pääomalle riittävän vuokraisuuden, jolla saadaan katettua kaikki pääomaan liittyvät kustannukset. Pääomaan liittyvien kustannusten määrittely lähtee liikkeelle pääoman arvostamisesta eli siitä kuinka paljon rahaa oikeasti on rakennuksissa kiinni ja mikä on rakennusten korjausvastuu ja mahdollinen korjausvelka.

Pääomavuokrassa huomioidaan varallisuuden kustannus ja sen peruskorjaustarpeet. Lähtökohta rakennusomaisuuden korkotuottovaatimusta sekä korjausvastiketta määritettäessä ovat rakennusten arvot eli se, mistä arvosta rakennusten pääomakustannukset ja perittävät pääomavuokrat lasketaan.

Käytännössä pääomavuokra on suunnitelman mukainen poisto + jäännösarvon korko, joka on kirjattu varsinaisten sisäisten vuokrien suhteessa. Eli sisäisestä vuokrasta on kaksi menokirjausta ja kaksi tulokirjausta. Käytetyt tilit ovat 4820 rakennusten ja huoneistojen vuokrat (sis) ja 4825 sisäiset pääomavuokrat (sis) sekä 3420 muiden rakennusten vuokratulot (sis) ja 3421 sisäiset pääomavuokratulot (sis). Kiuruveden kaupungin rakennukset ovat tällä hetkellä niin monen eri tulosalueen käytössä, että kiinteistöihin kohdistuvat investoinnit on ollut vaikea kohdistaa tietyn tulosalueen menoksi sumu-poistojen muodossa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaisempaa kirjata kaikki sumu-poistot Kiinteistöt – tulosalueelle ja määrittellä sisäinen vuokra tilojen käyttäjille. Tähän saakka kiinteistöpäällikkö on joutunut erikseen selvittämään pääomavuokran Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokrattujen tilojen osalta, koska niissä pääomakustannukset on laskutettu 1.1.2010 alkaen. Nyt tämä käytäntö on kaikissa kiinteistöissä. Jäännöspääoman korkoa on laskettu 1,5 % kiinteistön 31.12.2014 tasearvolle.

Investointiosa / rakennukset

Aikaisemmin investointiosassa rakennukset ovat olleet toimielimittäin, mutta nyt ne kaikki ovat keskitetty teknisen lautakunnan kiinteistöt – sitovuustason alle.

2. VUOSIEN 2016 -2018 TALOUSSUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT

2.1 YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE (Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2016- 2019, valtiovarainministeriö)

Suomen julkinen talous on muuttunut kuluvalle vuosikymmenellä pysyvästi alijäämäiseksi pitkään jatkuneen heikon suhdannetilanteen sekä pidempiaikaisten rakenneongelmien vuoksi. Julkinen talous pysyy alijäämäisenä vuosikymmenen loppuun saakka, joskin mittavat sopeutustoimet pienentävät alijäämää. Julkisyhteisöjen rahoitusasemaa kuormittaa jatkuvasti väestön ikääntymisestä aiheutuva menojen kasvu. Julkinen velkasuhde kasvaa koko vaalikauden ajan, joskin velkasuhteen kasvu hidastuu. Valtiontalouden rahoitusasema on reilusti alijäämäinen. Suhdannevaihtelut heijastuvat selvimmin valtiontalouteen erityisesti verotulojen suuren suhdanneherkkyyden vuoksi. Paikallishallinnon rahoitusasema pysyy suurin pirtein muuttumattomana vuoteen 2019 saakka.

Menoaste on noussut viime vuosina rivakasti. Menoastetta ovat kasvattaneet työttömyydestä aiheutuvat menot sekä ikäsidonnaiset menot. Myös bruttokansantuotteen matala kasvu vaikuttaa suhdeluukuun tuntuvasti. Vaalikauden aikana menoasteen arvioidaan laskevan hiljalleen sopeutustoimien sekä paranevan työttömyystilanteen ansiosta.

2.2 KUNTATALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT (Kuntatalousohjelma 2016 -2019)

Kuntatalouden tilannekuva syksyllä 2015

Taloustilanteen kiristyessä kunnat ja kuntayhtymät ovat sopeuttaneet monin tavoin toimintaansa niukentuneisiin taloudellisiin resursseihin. Vuonna 2014 kuntien henkilöstömenot laskivat 0,7 prosenttia ja palveluiden ostot kasvoivat vain 0,4 prosenttia. Näin käyttötalouden nettomenot (toimintakate) kasvoivat erittäin maltillisesti, vain 0,8 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Kuntatalouden velkaantuminen jatkui kuitenkin edelleen voimakkaana. Toiminnan ja investointien rahavirran kehityksen perusteella kuntien ja kuntayhtymien tulo-rahoitus ei ole viime vuosina riittänyt investointien rahoittamiseen. Kunnilla on edelleenkin merkittäviä uusinvestointi- ja korjausrakentamisen tarpeita.

Viime vuosien heikon talouskehityksen aikana kuntien tehtäviä ja velvoitteita on edelleen lisätty ja valtionosuuksia on vähennetty valtiontalouden tervehdyttämisen seurauksena. Velvoitteiden, normien ja suositusten suuri määrä puolestaan on osaltaan hankaloittanut palvelutuotannon tehostamista. Niin ikään muuttoliike ja väestön ikääntymiseen liittyvien kustannusten nousu ovat lisänneet sekä käyttötalouden menoja että investointeja.

Kuntatalous pysyy lähivuosina kireänä

Kuntatalous pysyy lähivuodet kireänä. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketusta tuloksesta arvioidaan muodostuvan hieman alijäämäinen vuonna 2016. Investointeja pitää edelleen korkealla tasolla muun muassa korjausvelka, sairaalainvestoinnit sekä kasvukeskusten suuret investointihankkeet. Toiminnan ja investointien rahavirta pysyy selvästi alijäämäisenä. Kuntataloutta vahvistavat sopeutustoimet hidastavat lainakannan kasvua, mutta eivät riitä kattamaan väestön ikärakenteen muutoksesta aiheutuvaa ikäsidonnaisten menojen kasvua. Kuntatalouden lainakannan arvioidaan nousevan 20 mrd. euroon vuonna 2016.

Kuntatalouden vakauden kannalta on tärkeää, että hallitusohjelmassa kaavailut kuntataloutta vahvistavat toimet saadaan täsmennettyä ja toteutettua. Erityisesti rakenteellisten uudistusten toteuttaminen muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollossa on olennaista, jotta tulevia menopaineita voidaan hillitä. Myös kuntien tulee jatkaa omia sopeutustoimia ja rakenteellisia uudistuksia.

Kuntatalouden makro-ohjausta on vahvistettu. Julkisen talouden suunnitelmassa hallitus on päättänyt kuntatalouden rahoitusasematavoitteesta ja kuntatalouden menorajoitteesta vuosille 2016—2019.

2.3 KUNTALAIN TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVA SÄÄNTELY

Uuden kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Uusi kuntalaki 118 §: Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määrääjassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

2.4 VERORAHOITUKSEN MUUTOKSET (Kuntaliitto)

2.4.1 Verotulot

Valtion talousarvioesityksen mukaan tuloverotukseen on vuodelle 2016 tulossa pääasiassa verotusta keventäviä muutoksia. Budjettiesityksen mukaan muutokset vähentävät kuntien verotuloja noin 262 miljoonalla eurolla. Veroperustemuutosten vaikutukset on esitetty kompensoitavaksi kunnille valtionosuuksien lisänä. Suurin yksittäinen vaikutus kuntien verotuloihin on esitetyllä työtulovähennyksen korottamisella, joka vähentää kuntien verotuloja noin 218 miljoonalla eurolla.

Yhteisöveron osalta ei tällä hetkellä ole tiedossa vireillä olevia lakimuutoksia, jotka vaikuttaisivat tulevina vuosina merkittävästi yhteisöverokertymään. Aiempien päätösten seurauksena kuntien jako-osuuden määräaikainen korotus päättyy vuoden 2015 lopussa ja kuntien yhteisöveroosuus jää sen johdosta noin 258 miljoonaa alhaisemmaksi. Vaikutus ei näy jaksotussyistä kokonaisuudessaan kuntien verotulojen kertymässä vielä vuonna 2016.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta on esitetty muutoksia vuosille 2016 ja 2017. Vuodelle 2016 kiinteistöverotukseen esitetään muutoksia muiden kuin vakituisten asuinrakennusten, voimalaitosten sekä rakentamattoman rakennusmaan veroprosenttien enimmäismäärään.

2.4.2 Valtionosuudet

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti perustoimeentulotuen laskenta ja maksatus siirretään vuoden 2017 alusta lukien kunnilta Kelan hoidettavaksi. Toimeentulotuen menojen arvioidaan alikäytön vähenemisen ja täydentävän toimeentulotuen osien siirtymisestä johtuen kasvavan 103,5 milj. euroa vuodessa. Kuntien hallintomenojen arvioidaan muutoksen johdosta vähenvän 69 milj. euroa vuodessa, mistä johtuen valtionosuutta vähennetään 34,5 milj. euroa. Kuntien osuus perustoimeentulotuen kustannuksista otetaan jatkossa huomioon vähentämällä se kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta.

Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitusta tehostetussa palveluasumisessa ja vanhainkodeissa tarkistetaan. Sosiaali- ja terveysministeriön ja Kuntaliiton laatusuosituksista muutetaan siten, että henkilöstön ehdoton vähimmäismäärä olisi 0,40 hoitotyöntekijää/asiakas aiemman 0,50 sijasta.

Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämistä tehostetaan. Kunnille säädetään velvoite ohjata ympärivuorokautista päivystystä, vaativia leikkauksia ja muita toimenpiteitä sellaisille terveydenhuollon toimintayksiköille, jotka täyttävät tietyt vähimmäiskriteerit. Tätä varten vahvistetaan aluetason ohjausta ja muutetaan erikoissairaanhoidoa ohjaavia säädöksiä.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus

Subjektiiivista päivähoido-oikeutta rajataan. Perusopetuksen opetusryhmäkoon pienentämiseen tarkoitettua avustusrahaa luovutaan. Laadun kehittämiseen myönnettäviä valtionavustuksia vähennetään vuodesta 2016 alkaen. Varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja lastentarhanopettajakoulutuksen lisäämiseen panostetaan vuonna 2016.

3. KIURUVEDEN KAUPUNGIN TALOUS

3.1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

3.1.1 KAUPUNKISTRATEGIASSA KUNTATALOUDELLE JA KONSERNI-OHJAUKSELLE ASETETUT TAVOITTEET:

- Taseeseen ei synny alijäämää
- Lainakanta ml. konsernilainakanta ei ylitä koko maan keskimääräistä lainakantaa
- Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n talous tulee saattaa kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vaatimusten mukaiseksi.

3.1.2 TULOJEN KEHITYS

Käyttötaloustulot koostuvat pääasiassa verotuloista, valtionosuuksista ja toimintatuotoista. Seuraavissa kohdissa käsitellään tulokehityksen perusteita.

Verotulot

Verotuloja arvioidaan vuonna 2016 kertyvän seuraavasti:

Tulovero (kunnallisvero)	20 200 000 euroa
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 500 000 euroa
Kiinteistövero	1 700 000 euroa
Verotulot yhteensä:	23 400 000 euroa
Muutos on vuoden 2015 talousarvioon verrattuna	-3,3 %

Vuoden 2016 talousarvioehdotuksen pohjana ovat seuraavat tulovero- ja kiinteistöveroprosentit: kunnallisvero 20,75 %, vakituiset asunnot 0,55 %, yleinen 0,80 %, muut kuin vakituiset asunnot 1,0 % ja rakentamattomat rakennuspaikat 3,0 %. Kuntaliiton laskelmien mukaan Kiuruveden kunnallisveron efektiivinen veroaste on seuraava: 2008: 13,74 %, 2009: 13,49 %, 2010: 13,16 %, 2011: 13,17 %, 2012: 12,87 %, 2013: 12,95 %, 2014: 13,58 %, 2015: 13,43 % (ennuste)

Verovuoden 2014 verotus on valmistunut. Maksuunpantu kunnallisveron määrä oli noin 21,3 milj. euroa, mikä on 6,5 % enemmän kuin vuonna 2013 (koko maan muutos 3,7 %). Kunnallisveron kasvuun vaikutti tuloveroprosentin 1 % -yksikön korotus vuodelle 2014.

Seuraavassa taulukossa esitetään verotulojen kehitys vuosina 2011 – 2018. Ennusteet perustuvat Kuntaliiton veroennustekehikkoon.

milj. euroa	Kunnallisvero	Yhteisövero	Kiinteistövero	YHTEENSÄ
2011 (tilinpäätös)	19,2	2,3	1,4	22,9
2012 (tilinpäätös)	19,5	1,5	1,4	22,4
2013 (tilinpäätös)	20,2	1,4	1,5	23,1
2014 (tilinpäätös)	21,0	1,6	1,6	24,2
2015 (talousarvio)	21,2	1,6	1,6	24,2
2016 (talousarvio)	20,2	1,5	1,7	23,4
2017 (ennuste)	20,7	1,5	1,7	23,9
2018 (ennuste)	20,9	1,6	1,7	24,2

Valtionosuudet

Valtionosuuksia arvioidaan vuonna 2016 kertyvän seuraavasti:

Peruspalvelujen valtionosuus (yhden putken malli)	23 800 000 euroa
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 900 000 euroa
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	8 200 000 euroa
Valtionosuudet yhteensä:	31 100 000 euroa
Muutos on vuoden 2015 talousarvioon verrattuna	4,4 %

Lopulliset tiedot valtionosuuksista saadaan joulukuussa 2015.

Toimintatulot

Toimintatulot pienenevät vuoden 2015 talousarvioon verrattuna on -2,9 %.

Korkotulot ja muut rahoitustulot

Korkotuottoihin sisältyvät Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulmalle myönnettyjen tertiäärilainojen korot (korkotaso 2 %).

Osinkotuottoja arvioidaan kertyvän Savon Energiaholding Oy:ltä 450 000 euroa. Sijoitusarvopapereiden myyntivoittoa on budjetoitu 350 000 euroa. Sisäisenä eränä rahoitustuloissa on vesi- ja viemärlaitoksen korvaus peruspääomasta muilta taseyksiköiltä, jonka suuruudeksi esitetään 3,0 % (190 265 euroa).

3.1.3 **MENOJEN KEHITYS**

Toimintamenot ja toimintakate

Toimintamenojen pienenevät vuoden 2015 talousarvioon verrattuna -0,5 %. Tämän vaikuttaa Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:lle maksettavan avustuksen pieneneminen yhtiön lainojen lyhennysten osalta eli 747.000 euroa. Toimintakatteen (=käyttötalouden toimintatulojen ja toimintamenojen erotus) kehitys on ollut seuraava:

Milj. euroa	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TA 2015	TA 2016	Muutos TA2015 -2016
Toimintakate	-48,8	-50,6	-52,7	-52,5	-51,6	-51,5	-0,2 %

Henkilöstömenojen budjetoinnin perusteet

Henkilöstömenojen budjetointi perustuu liitteenä olevaan henkilöstösuunnitelmaan, jossa kaupungin henkilöstön määrä esitetään henkilötyövuosina.

Palkkausmäärärahat henkilöstösivukuluineen on budjetoitu siten, että vuoden 2015 palkkatason on laskettu 0,3 %:n suuruinen palkkojen yleiskorotusvaraus ja lomarahat. Henkilöstömenot ovat yhteensä noin 15,8 milj. euroa (TP 2014 16,7 milj. euroa ja TA 2015 16,5 milj. euroa). Palkkojen perusteella määräytyvät sosiaalivakuutusmaksuprosentit: palkkaperusteinen työeläkevakuutusmaksu KueL 17,00 %, VaEL – maksu 18,47 % (opettajat), työnantajan sosiaaliturvamaksu 2,14 %, työttömyysvakuutusmaksu 3,70 %, tapaturmavakuutusmaksu 0,80 % ja taloudellinen tuki 0,05 %.

Talousarviossa 2016 henkilösivukuluja on yhteensä noin 4,5 milj. euroa. Näistä eläkemenoperusteisten maksujen osuus on noin 1,6 milj. euroa, mikä on noin 0,2 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2015. SOTE – kuntayhtymän hoidettavaksi siirtyneistä toiminnoista jo eläkkeellä olevista henkilöistä aiheutuvista eläkemenoperusteisista eläkemaksuista vastaa ao. kunta. Samanlainen käytäntö on myös lomitushenkilöstön kohdalla. Purettavien kuntayhtymien osalta vastuut eläkemenoina siirtyvät jäsenkunnille kolmen edellisen vuoden käyttömenojen suhteessa. Varhe – maksuja vuodelle 2016 on budjetoitu noin 0,2 milj. euroa.

Vuoden 2016 varhaiseläkemenoperusteinen maksu (varhe -maksu) perustuu eläkemenoihin, jotka aiheutuvat 1.2.2013 - 31.12.2016 alkaneista työkyvyttömyyseläkkeistä, työttömyyseläkkeistä ja yksilöllisistä varhaiseläkkeistä sekä kuntoutustuista.

Eläkemenoperusteisella maksulla katetaan se osa kunnallisen eläkejärjestelmän rahoitustarpeesta, joka ylittää palkkaperusteisen ja varhe – maksun tuoton. Se on riippumaton talousarviovuoden palkoista ja perustuu niihin maksussa oleviin eläkkeisiin, jotka ovat karttuneet ennen vuotta 2005.

Muita käyttötalouden määrärahoja ja budjetointiperusteita

Yleishallinnon tulosalueen määrärahoihin sisältyvät **joukkoliikenteen** liikennöintikorvaukset, seutu- ja maakuntalippu, PALI – liikenne, matkojen yhdistelykeskus sekä korvaukset matkahuollon ylläpitämisestä. Joukkoliikenteen menot ovat noin 266 500 euroa, saman verran kuin vuoden 2015 talousarviossa.

Elinkeinojen kehittämisen – tulosalueelle on varattu Ylä-Savon Veturi ry:n seuturahaa 44 000 euroa. Elinkeino-ohjelman mukaisesti yritystukiin on budjetoitu 35 000 euroa.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n tarvitsema avustus on 143 000 euroa. Se sisältää lainojen korot, ei lainojen lyhennyksiä (yhtiön ei lyhennä lainoja vuonna 2016). Lisäksi avustus sisältää Metallihallin vuokran, jonka maksamiseen yhtiöllä ei ole taloudellisia resursseja. Yrityspiisto Leivosen hallinnointi siirtyi 1.1.2015 lukien Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:ltä Kiuruveden kaupungille. Toimenpide lisää kaupungin nettomenoja noin 110 000 euroa vuositasolla.

Työllistämismäärärahoja budjetissa on tukityöllistämiseen (velvoitetyöllistettävät), nuorten työllistämiseen sekä yhteisöjen tukemiseen yhteensä noin 292 800 euroa (netto). Tämä sisältää Kiuruveden kaupungin ja Kiuruveden Urheilijat ry:n yhteistyösopimuksen työllisyyden hoitamisesta. Tämän sopimuksen osuus on 110 000 euroa.

Kaupunginhallituksen määrärahat sisältävät myös **SOTE – kuntayhtymän menot**, jotka ovat (KYS:n menot mukaan lukien) **32,9 milj. euroa**. Vuoden 2016 alusta lukien työmarkkinatuen kuntaosuus siirtyy kaupungin maksettavaksi. Tämä vähentää SOTE kuntayhtymälle maksettavaa osuutta 668 000 euroa. Samalle tulosalueelle sisältyvät myös noin 1,0 milj. euron suuriset eläkemeno- ja varhe – maksut sosiaali- ja terveydenhuollon jo eläkkeelle siirtyneiden henkilöiden osalta. Myös sosiaalitoimen harkinnanvaraiset avustukset, yhteensä 9 800 euroa sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuollon tulosalueen määrärahoihin.

Suunnitelman mukaisia poistoja varten on budjetoitu noin 2,9 milj. euroa. Poistot perustuvat kaupunginvaltuuston 15.12.2010 § 69 päivittämään poistosuunnitelmaan, joka on tämän talousarvion liitteenä. **Arvon alentumisiin** on budjetoitu 648 700 euroa Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvon alentumisen johdosta. Arvon alentuminen oli yhteensä noin 2,2 milj. euroa, koko arvon alentuminen katetaan seuraavan aikataulun mukaisesti: TP 2014: 318 400 euroa, TP 2015: 648 700, TP 2016 648 700 ja TP 2017: 648 700 euroa.

Korko- ja muut rahoitusmenot

Vuonna 2016 lainojen korkomenoja arvioidaan olevan noin 280 000 euroa. Korkomenojen arvioinnissa on oletettu, että euribor – korot pysyvät edelleen alhaisella tasolla. Kaupungin lainasalkun lainojen koroista suurin osa (noin 75 %) on sidottu euribor – korkoon. Mahdollinen euribor – korkojen nousu vaikuttaa kustannuksiin noin puolen vuoden viiveellä.

Keväällä 2011 kaupunki teki 2 milj. euron koronvaihtosopimuksen (korkosuojaus) Kuntarahoituksen kanssa. Sopimus on ollut kaupungille epäedullinen alhaisen korkotason vuoksi. Sopimuksesta aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan vuonna 2016 noin 51 500 euroa.

Investoinnit

Kaupungin omia investointihankkeita (netto) on koko taloussuunnittelukaudella yhteensä noin 12,5 milj. euroa, josta vuodelle 2016 on noin 3,3 milj. euroa. Vuoden 2016 suurimpia hankkeita ovat terveyskeskuksen ensiavun ja vastaanottotilojen peruskorjaus, Virranrannan korjaukset, jätevesiviemärien uusiminen sekä kaavateiden rakentaminen.

Sijoitussalkkujen tuottoa voidaan käyttää kuituverkon jatkorakentamiseen.

3.2 TULOSLASKELMA JA KOKONAISTALOUDEN KEHITYS

Tuloslaskelma

Toimintakate muodostuu toimintatulojen ja – menojen erotuksesta (=käyttötalouden nettomenot). Se osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2016 talousarvion mukaan toimintakate pienenee -0,2 % vuoden 2015 talousarvion toimintakatteeseen verrattuna.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä (mikäli poistot vastaavat investointimenoja). Tuloslaskelma osoittaa, että Kiuruveden kaupungin tulorahoitus on riittävä vuonna 2016.

Tuloslaskelmassa esitetään kokonaistalouden kannalta keskeiset tekijät eli verotulot, valtionosuudet sekä varsinaisen toiminnan tulot ja menot. *Vakaan talouden lähtökohtana on sopeuttaa toimintamenot tuloerien kehitykseen.*

Tuloslaskelma (milj. euroa):

TUOSLASKELMA (ulkoinen)	TP 2014	TA 2015	TA 2016	Muutos - % 2015 -2016
Toimintatulot	7,4	7,3	7,1	-2,9
Valmistus omaan käyttöön	0,1	0,0	0,0	0,0
Toimintamenot	-60,0	-58,9	-58,6	-0,5
TOIMINTAKATE	-52,5	-51,6	-51,5	-0,2
Verotulot	24,2	24,2	23,4	-3,3
Valtionosuudet	29,9	29,8	31,1	4,4
Korko- ja rahoitustulot	1,2	0,8	0,9	12,9
Korko- ja rahoitusmenot	-0,4	-0,4	-0,4	-14,4
VUOSIKATE	2,4	2,8	3,5	27,7
Suunnitelmapoistot ja arvonalentumiset	-3,6	-2,8	-3,5	27,5
Satunnaiset tuotot	1,2			
TILIKAUDEN TULOS	-0,0	0,0	-0,0	0,0
Poistoeron muutos	0,0	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0,0	0,0	0,0	0,0

Taloussuunnittelun tasapainoperiaate

Kuntalain mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa bruttotai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuoslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Taseeseen kertyvän ylijäämän kehitys 2011 -2018 (milj. euroa):

	Tilikauden yli-/alijäämä	Taseessa ylijäämää
Tilinpäätös 2011	0	4,7
Tilinpäätös 2012	-1,3	3,4
Tilinpäätös 2013	-1,5	1,9
Tilinpäätös 2014	0	1,9
Talousarvio 2015	0	1,9
Talousarvio 2016	0	1,9
Taloussuunnitelma 2017	0	1,9
Taloussuunnitelma 2018	0	1,9

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman ja investointien muuttamiseen.

Investointien tulorahoitus, %:

Investointien tulorahoitus %	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
	44,5	88,8	105,3	57,5	94,6

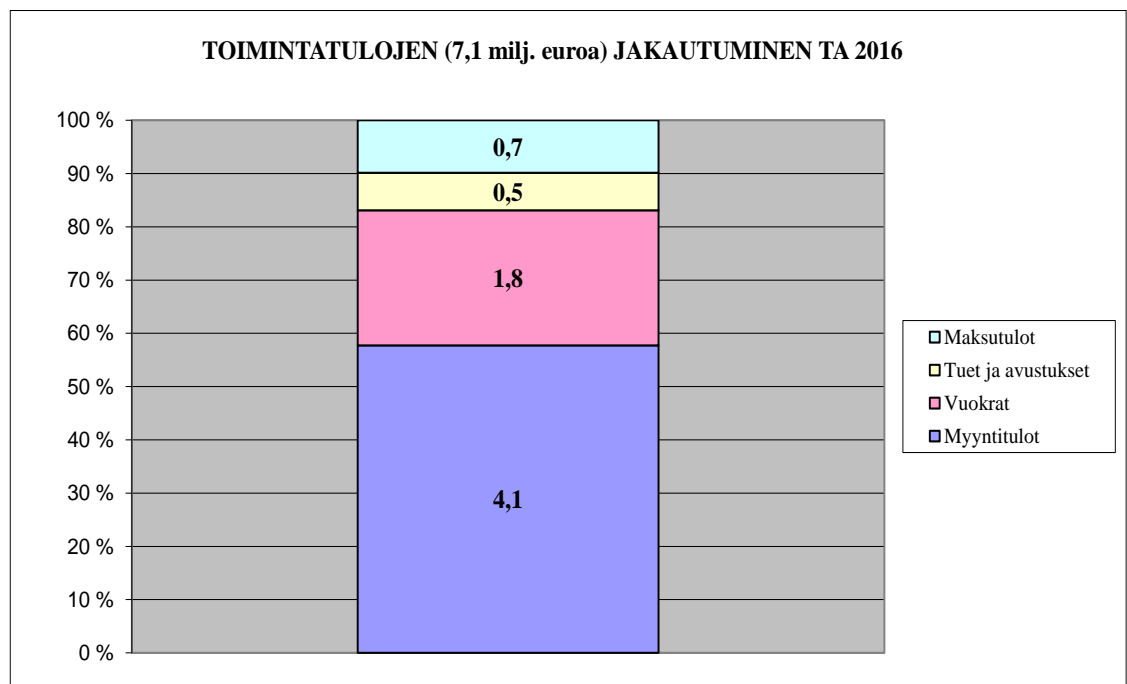
Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista* on rahoitettu tulorahoituksella (vuosikatteella). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

*omahankintameno= investointimeno, josta on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet

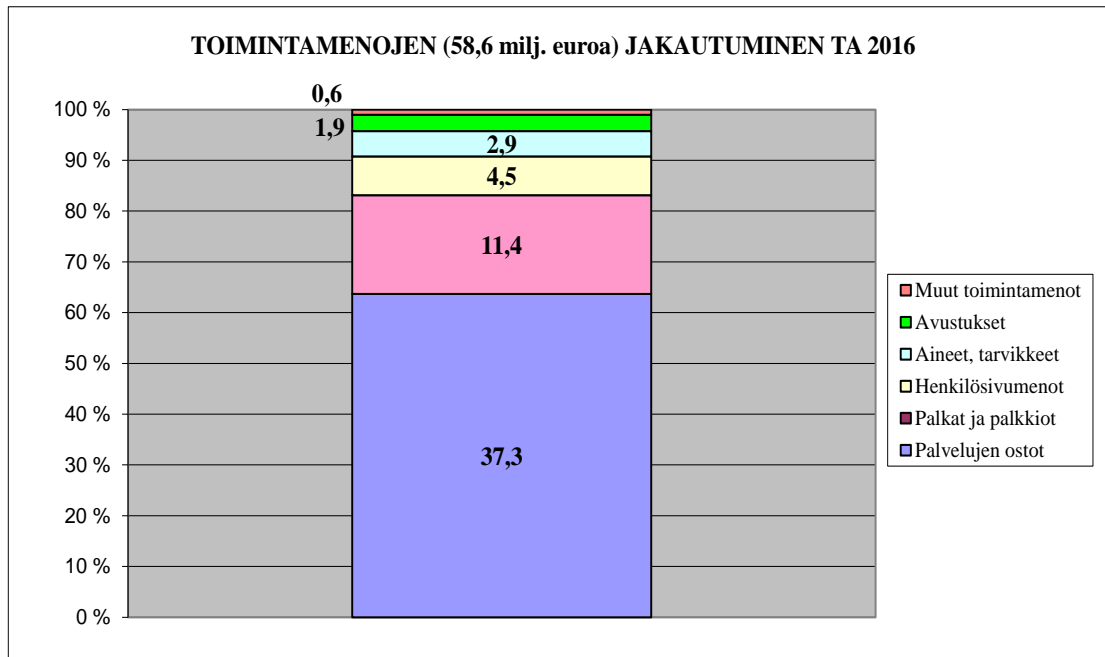
Lainakanta:

Vuonna 2016 lainakanta pienenee noin 0,2 milj. euroa vuoden 2015 talousarvioon verrattuna ja on vuoden lopussa noin 29,5 milj. euroa.

(31.12)	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Lainakanta milj. euroa	29,6	29,7	29,5	32,0	32,0
Lainat €/asukas	3 379	3 394	3 391	3 699	3 721

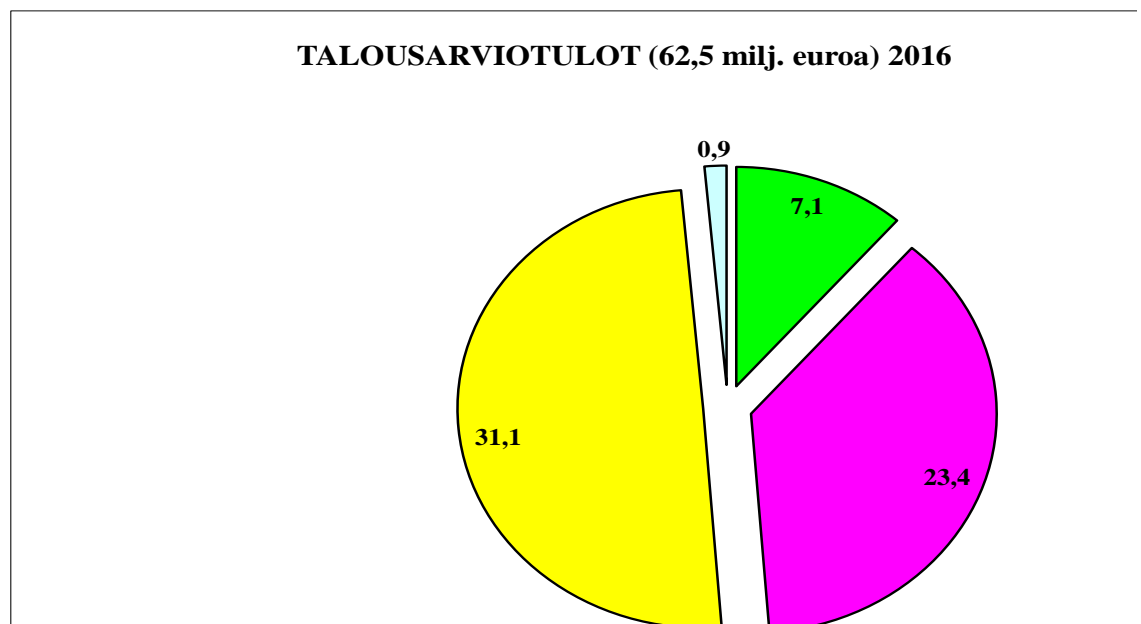
Toimintatuloja ja toimintamenojen (ulkoiset) jakautuminen talousarviossa 2016:

Myyntituloja ovat vesi- ja jätevesimaksut sekä ateriapalveluiden myyntitulot.

Suurimmat palvelujen ostot ovat Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä 32,9 milj. euroa ja Pohjois-Savon pelastuslaitokselle 0,7 milj. euroa.

Talousarvion 2016 kokonaistulot:

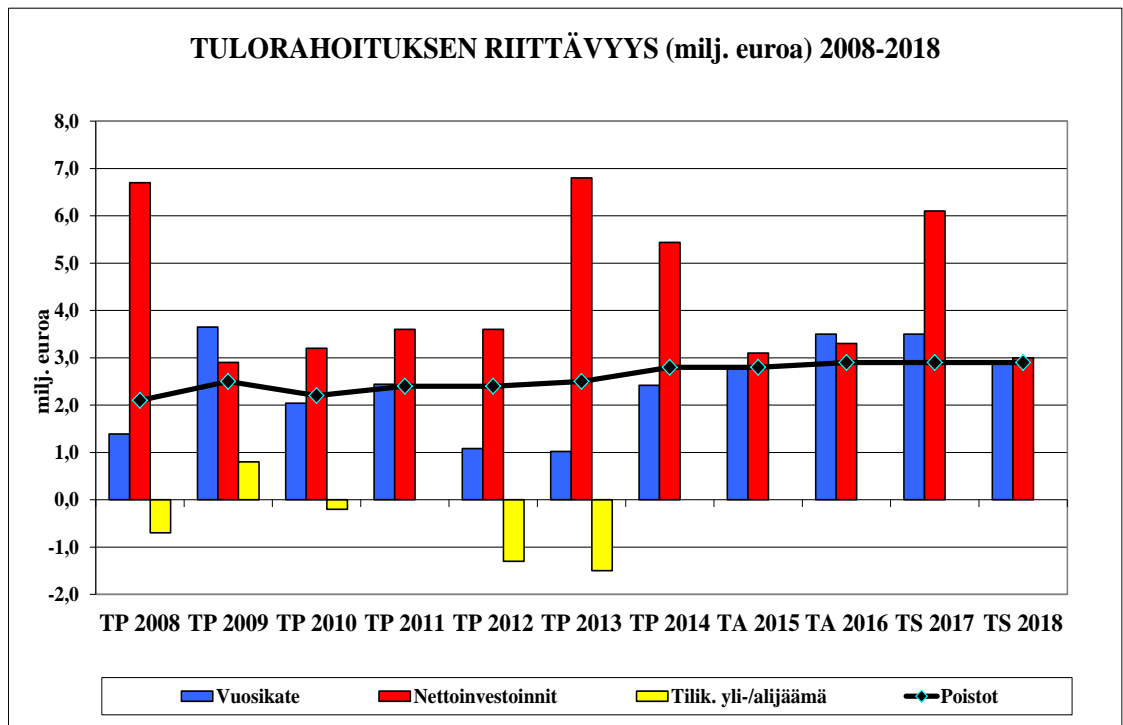

Tulorahoituksen riittävyys

Seuraavassa taulukossa kuvataan tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tämä edellyttää, että poistojen määrä vastaa keskimääräisiä vuotuisia korvausinvestointeja.

Taulukosta nähdään, että poistot ovat merkittävästi pienemmät kuin vuosittaiset investointimeno-

3.3. YHTEENVETO TALOUDEN KEHITYKSESTÄ SUUNNITELMAKAUDELLA

Kaupungin talous pysyy koko taloussuunnitelmakaudella kireänä. Liikkumavaraa ei juuri ole käyttötaloudessa eikä myöskään investoinneissa. Edellisten vuosien tapaan suunnitelmakauden tulojen, erityisesti verotulojen arviointiin sisältyy paljon epävarmuustekijöitä. Lisäksi kaupungin talouden suunnittelun epävarmuutta lisää sosiaali- ja terveydenhuollon menokehitys. Ylä-Savon SOTE – kuntayhtymän (sisältää erikoissairaanhoidon) menojen osuus kaupungin budjetista on yli puolet (56 %).

Kaupungin investointiohjelma (netto) suunnittelukaudella 2016 -2018 on yhteensä noin 12,5 milj. euroa. Tärkeitä hankkeita on siirretty suunnitelmakauden ulkopuolelle velkaantumisen hillitsemiseksi.

3.4 TALOUSARVION SITOVUUS

Uuden kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kaupungin toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava.

Käyttötalousoisa (sisältää ulkoiset ja sisäiset):

Tulosaluekohtaiset (=tehtäväaluekohtaiset) määrärahat ja tuloarviot ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia bruttomääräisenä. Poikkeuksena ovat kuitenkin työllisyyden hoitaminen, elinkeinojen kehittäminen sekä vesi- ja viemärilaitos, joiden määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia nettoperiaatteen mukaan.

Tulosaluekohtaiset toiminnalliset tavoitteet ja perustelut esitetään sitovina. Lisäksi mukana on informaatiotietona toimintaa ohjaavia tavoitteita, tunnuslukuja ja mittareita.

Tuloslaskelmaosa:

Verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja – menot, satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia eriä.

Rahoitusosa:

Kaikki rahoituksen rahavirran erät ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia.

Investointiosa

Investoinnit ovat sitovia kaupunginvaltuustoon nähden toimielinkohtaisesti hankeryhmittäin seuraavasti:

Kaupunginhallitus	
	Maa-alueet
	Rakennukset
	Koneet ja laitteet
	Sijoitukset ja muut pitkävaikutteiset menot
Opetuslautakunta	
	Rakennukset
	Kiinteät rakenteet ja laitteet
	Koneet ja laitteet
Sivistyslautakunta	
	Rakennukset
	Kiinteät rakenteet ja laitteet
	Koneet ja laitteet
Tekninen lautakunta	
	Kiinteistöt
	Tiet ja alueet
	Vesi- ja viemärlaitos

Kaupunginvaltuuston hyväksytyä talousarvion saattaa kaupunginhallitus sen täytäntöönpano-ohjeineen lautakuntien noudatettavaksi. Kaupunginhallitus ja lautakunnat hyväksyvät sen jälkeen tulosaluekohtaiset käyttösuunnitelmat ja hankesuunnitelmat. Käyttösuunnitelman hyväksyys toimiin, joka on tulosvastuussa tavoitteiden toteutumisesta ja joka on tilivelvollinen tulosalueen taloudesta. Hankesuunnitelmalla tarkoitetaan toimiin kuuluvan investointiosan jakamista eri hankkeille.

Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma

Seuraavassa taulukossa esitetään talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma, jossa on eriteltyä käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, investointiosan ja rahoitusosan kaupunginvaltuustoon nähden sitovat erät. Lisäksi taulukossa näkyy, onko määräraha brutto- vai nettomääräinen.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
Ulkoiset / 1000 €	SITOVUUS	MÄÄRÄRAHAT	TULOARVIOT
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Kaupunginhallitus			
Yleishallinto	Brutto	2 042	21
Ruokahuolto	Brutto	2 061	1 465
Elinkeinojen kehittäminen	Netto	414	50
Maaseutuhallinto	Brutto	452	232
Työllisyyden hoitaminen	Netto	348	55
Sosiaalitoimi ja terveydenhuolto	Brutto	34 587	168
Opetuslautakunta			
Varhaiskasvatus	Brutto	3 743	343
Peruskoulutus	Brutto	6 233	518
Lukiokoulutus	Brutto	934	72
Sivistyslautakunta			
Sivistyspalvelut	Brutto	1 100	140
Vapaa-aikapalvelut	Brutto	910	412
Tekninen lautakunta			
Hallinto (Tekpa)	Brutto	793	1
Rakennusvalvonta	Brutto	150	66
Tiet ja alueet	Brutto	1 022	227
Kiinteistöt	Brutto	2 761	1 493
Vesi- ja viemärilaitos	Netto	1 056	1 810
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	Brutto		23 400
Valtionosuudet	Brutto		31 100
Korkotulot	Brutto		22
Muut rahoitustulot	Brutto		887
Korkomenot	Brutto	281	
Muut rahoitusmenot	Brutto	68	
INVESTOINTIOSA			
Kaupunginhallitus			
Maa-alueet	Brutto	25	10
Koneet ja laitteet	Brutto	65	
Sijoitukset ja muut pitkävaikutteiset menot	Brutto	100	
Opetuslautakunta			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Brutto	55	
Sivistyslautakunta			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Brutto	45	
Koneet ja laitteet	Brutto	50	
Teknien lautakunta			
Kiinteistöt	Brutto	1 605	
Tiet ja alueet	Brutto	890	
Vesi- ja viemärilaitos	Brutto	522	
RAHOITUSOSA			
Antolainasaamisten vähennykset	Brutto		40
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	Brutto		2 708
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	Brutto	2 953	
Saamisten muutos	Netto		25
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		65 265	65 265

4. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

4.1 KÄYTTÖTALOUS

KAUPUNGINHALLITUS / YLEISPALVELUKESKUS

Yleispalvelukeskuksen johtaja: Kaupunginsihteeri

Tulosalueet: Yleishallinto, ruokahuolto, elinkeinojen kehittäminen, maaseutuhallinto, työllisyyden hoitaminen, sosiaalitoimi ja terveydenhuolto (Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä)

YLEISHALLINTO

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Yleishallinto huolehtii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä sekä sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta. Se avustaa ja tukee kaupunkikonsernin johtoa tavoitteellisessa johtamisessa, toimintojen kehittämisessä, organisoinnissa ja rahoittamisessa. Edelleen se tukee ja luo edellytyksiä muiden palvelukeskusten tulokselliselle toiminnalle sekä antaa tietoon ja osaamiseen perustuvia asiantuntijapalveluja.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017- 2018

1. Tehdään yhteistyötä yli kunta-, seutukunta- ja maakuntarajojen silloin kun se on kaupungin edun mukaista.
2. Vahvistetaan kaupungin vetovoimaisuutta.
3. Hoidetaan sijoitusvaroja tarkoituksenmukaisella tavalla. Sijoitusvaroja voidaan käyttää suunnitelmallisesti investointien rahoitukseen.
4. Huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta.
5. Saatetaan arkistot maakunta-arkiston määräämälle tasolle.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Yleishallinnon tulosalueen tehtävänä on järjestää ja tuottaa kaupungin hallinto- ja talouspalvelut, mukaan lukien luottamushenkilöorganisaation toimintaan liittyvät hallinnolliset ja taloudelliset tehtävät.

Tulosalueen haasteellisimmat palvelualueet talousarviovuonna ovat kaupungin tietohallinto ja arkistotoimi. Tietohallinto on aina ollut osa kaupungin hallintoa, mutta sen edellyttämä osaaminen on korostunut voimakkaasti Ylä-Savon ICT – palvelut Oy:n perustamisen jälkeen. Kaupunki toimii tarvitsemiensa ICT -palveluiden tilaajana ja ostajana. Arkiston kuntoon saaminen vaatii monen vuoden suunnitelmallisen työn.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Arkiston kuntoon saattamisesta annetaan väliraportti toukokuun loppuun mennessä kaupunginhallitukselle. Raportissa selvitetään, missä vaiheessa arkiston kuntoon saattamisessa ollaan ja mitä tehdään loppuvuoden aikana.
2. Toteutetaan kaupungin henkilöstön työn vaativuuden arviointi (TVA).
3. Yleispalvelukeskuksen toimistotehtävät luetteloidaan ja sen jälkeen käydään henkilöstön kanssa läpi miten tehtävät jaetaan henkilöstön kesken.
4. Siirytään vaiheittain sähköiseen kokouskäytäntöön.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yleishallinnon tulosalueen henkilöstön joustavaa käyttöä. Koko henkilöstön osaamista ja voimavaroja tarvitaan; yhteistyön toimivuuden merkitys korostuu.

Arkiston kuntoon saaminen on monen vuoden työ ja edellyttää selkeää kokonaissuunnitelmaa ja aikataulua. Työhön osallistuvat palvelukeskusten arkistovastaavat ja tarvittaessa myös muu henkilöstö. Työtä johtaa arkistos sihteeri.

Avustukset: Iskelmä tapahtuma 30 000 euroa (yhteistyö- ja markkinointisopimus) ja muut tapahtumat 10 000 euroa, Taito Ylä-Savo ry 6 000 euroa. Lisäksi Taito Ylä-Savo ry:n käytössä olevista tiloista ei peritä vuokraa (15 250 euroa).

Toimikuntia (mukaan lukien vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto) varten on varattu 12 900 euroa.

Merkittävimmät maksuosuudet: valtio (verotuskustannukset) 198 700 euroa, Pohjois-Savon liitto 65 400 euroa ja kehittämisrahasto 8 800 euroa, Kuntaliitto 33 100 euroa, josta työmarkkinalaitoksen jäsenmaksu 5 100 euroa sekä Snellman-Instituutti 1 500 euroa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

YLEISHALLINTO	TP 2014	TA 2015	LTK2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	86 822	49 970	99 920	101 470	101 470	101 470	103,1
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-2 199 725	-2 167 156	-2 173 729	-2 156 819	-2 161 184	-2 161 184	
Toimintakate (netto)	-2 112 903	-2 117 186	-2 073 809	-2 055 349	-2 059 714	-2 059 714	-2,9
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-641 933	-81 852	-83 432	-83 432	-83 432	-83 432	1,9
Muut laskennalliset kustannukset	-25 452	-24 453	-26 349	-26 349	-26 349	-26 349	7,8
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-2 867 110	-2 273 461	-2 283 510	-2 266 600	-2 270 965	-2 270 965	-0,3

RUOKAHUOLTO

Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö

Tulosalueen toimintastrategia

Asiakkaille tuotetaan laadukkaat ja ravitsemuksellisesti täysipainoiset, asiakkaiden hyvinvointia tukevat ateriapalvelut kustannustehokkaasti lähi- ja luomuruuan mahdollisuudet hyödyntäen.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 -2018

1. Kehitetään lähi- ja luomuruuan käyttöä kaupungin ruokapalveluissa sekä pyritään ruokapalvelujen kaikissa käytännöissä toimimaan mahdollisuuksien mukaan myös muiden kestävä kehityksen periaatteiden suuntaan
2. Jatketaan seudullista yhteistyötä ja käytetään verkostoitumista ruokapalvelujen kehittämisen tukena
3. Tuetaan työssä jaksamista sekä esimiestyön kautta että muita työhyvinvoinnin edistämisen keinoja käyttäen
4. Kannustetaan henkilöstöä ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Jatketaan Ylä-Savon muiden kuntien kanssa koulutusyhteistyötä. Perustetaan Iisalmen, Sonkajärven ja Vieremän kanssa yhteinen seudullinen tuotannonohjausjärjestelmä.

Lähi- ja luomuruokahankinnoissa tehdään alueellista yhteistyötä sekä hyödynnetään IS -Hankinta Oy:n palveluja. Tarvittaessa lähi- ja luomuruokahankinnat kilpailutetaan itse tai käytetään suorahankintaa. Lähi- ja luomuruuan saatavuus ja käytettävyys pyritään turvaamaan tekemällä yhteistyötä Kiuruveden elinkeinotoimen sekä alueen yrittäjien kanssa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Pyritään ylläpitämään luomu- ja lähiruuan käyttöaste mahdollisimman vakaana toiminnallisten muutosten tuomista haasteista huolimatta. Kehitetään yhteistyössä lähiruokatoimijoiden kanssa uusia käyttökelpoisia tuotteita, joilla voidaan mahdollistaa lähiruuan käyttö myös jatkossa.
2. Jatketaan seudullista yhteistyötä ja käytetään verkostoitumista ruokapalvelujen kehittämisen tukena.
3. Tuetaan työssä jaksamista yhteistyössä työterveyshuollon kanssa koulutuksen ja esimiestyön kautta sekä muita työhyvinvoinnin edistämisen keinoja käyttäen.
4. Kannustetaan henkilöstöä ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Ateriasuoritteita:					
* keskuskeittiö	256 479	344 630	444 476	434 638	434 638
* koulujen keittiöt	229 857	100 260			
Yhteensä	486 336	444 890	444 476	434 638	434 638

Kun koulu- ja päiväkotiaateria valmistetaan kokopäivähoidon laitoksessa olevassa keittiössä, käytetään normaalista muuntokerrointa 0,6. Koska Kiuruvedellä kuitenkin osalla kouluista on myös valmistuskeittiöitä, ei tämä muuntokerroin ole suoraan käyttökelpoinen kouluaterioitten osalta. Jotta ruokahuollon kustannukset jakaantuvat samassa suhteessa opetustoimelle ja muille asiakasryhmille kuin aikaisemminkin, käyttökelpoinen muuntokerroin kouluaterioille on 0,75. Näin ollen kokonaissuoritemäärät eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2012 -2016 aikana. Vuosi 2016 on ensimmäinen, jonka tunnusluvut ovat vertailukelpoisia suunnitelmavuosien kanssa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

RUOKAHUOLTO	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	2 398 629	2 441 531	2 463 629	2 502 550	2 511 550	2 511 550	2,5
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-2 266 449	-2 304 399	-2 326 568	-2 364 528	-2 373 528	-2 373 528	2,6
Toimintakate (netto)	132 180	137 132	137 061	138 022	138 022	138 022	0,6
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-105 257	-100 907	-105 100	-105 100	-105 100	-105 100	4,2
Muut laskennalliset kustannukset	-26 883	-26 573	-32 922	-32 922	-32 922	-32 922	23,9
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-2 398 589	-2 431 879	-2 464 590	-2 502 550	-2 511 550	-2 511 550	2,9

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Elinkeinojen kehittämisen tehtävät määräytyvät maaseutu- ja elinkeino-ohjelman 2014 -2017 mukaisesti (kaupunginvaltuusto 16.6.2014). Tavoitteena on vahvistaa elinkeinopohjaa valituilla toimialoilla, kehittää yrittäjyyttä, vahvistaa Kiuruveden asemaa maidon ja lihan tuotannossa sekä jatkojalostuksessa. Elinkeinojen kehittämisen alle kuuluvat elinkeinopalvelut, maaseudun kehittämissyksikkö, markkinointi ja hanketoiminta.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 -2018

1. Maidon ja lihan tuotanto, elintarvikkeiden jatkojalostuksen kehittäminen sekä maatalousyrittäjyyden jatkuvuus ja kehittäminen
2. Alkavien yritysten neuvonta, pienten ja keskisuurten toimivien yritysten neuvonta, tukeminen ja kasvun edistäminen

3. Teknologia-, metsä- ja bioenergiateollisuuden tukeminen muun muassa erityisasiantuntijapalveluiden kautta

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Elinkeinojen kehittämisen tehtävä on toimia taustatukena yritystoiminnan aloittamisen, kasvun ja kehittämisen aikana. Yritystoiminta mahdollistaa alueen palvelutason säilymisen ja kehittymisen sekä tukee alueen työllisyyttä. Työllistämisaikutus puolestaan edesauttaa väestöpohjan kehitystä ja yleistä kasvua ja hyvinvointia.

Kaupungin tarjoama taustatuki koostuu yrityksille tarjottavasta ilmaisesta neuvontapalvelusta, rahoituksen hakemisen avustamisesta ja kaupungin elinkeinotoiminnan kehityshankkeiden hallinnoinnista. Lisäksi toimintaa kuuluu toimitilojen hankinnan avustaminen yhteistyössä Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n kanssa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Mansikin alueen (Valtakatu 2) kehittäminen, uusia palvelumuotoja 1 kpl
2. Leader – rahalla rahoitettujen yrityshankkeiden luku- ja euromäärä
3. Maatalousinvestointien lisääminen ja lukumäärä sekä uusien tuotantosuuntien / maaseutuyritysten lukumäärä ja tuotantovolyymit
4. Maatalousyrittäjien työterveyshuollon asiakasmäärien kasvattaminen (rohkaistaan liittymään työterveyshuoltoon)

Yhteistoimintaosuudet ja avustukset: Ylä-Savon Veturi ry:n seururaha 26 600 euroa, Ylä-Savon ammattiopiston seururaha 44 000 euroa, Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy: avustus 143 000 euroa (vain korko, koska yhtiö ei lyhennä lainoja vuonna 2016 sekä metallihallin vuokra), yritysten vuokratuki 35 000 euroa.

Maaseudun kehittämisavustukset: vuosilomaoikeutettujen maatilayrittäjien maksullinen lomitus toiminta 36 000 euroa, 4H-yhdistyksen toiminta-avustus 7 000 euroa ja kylätoiminta-avustukset 7 000 euroa

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Vuoden 2015 lopulla elinkeinopalvelun toiminta järjestäytyi uudelleen. Alkuvuodesta 2016 on varattava aikaa riittävästi toiminnan muotoutumiselle ja rutinoitumiselle.

Kaupunginjohtaja vastaa koko kaupungin kehittämisestä, johon elinkeinojen kehittäminen liittyy.

Yritysneuvoja vastaa yritysten neuvontapalveluista, kaupungin elinkeinotoiminnan hankkeista sekä osaltaan kaupungin markkinoinnista. Maaseutuasiamies vastaa maaseudun yritysneuvonnasta, hankkeista ja maatalouden sivuelinkeinojen kehittämisestä.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	72 253	58 350	49 526	49 526	49 526	49 526	-15,1
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-891 278	-851 798	-1 306 757	-573 177	-580 177	-1 320 177	-32,7
Toimintakate (netto)	-819 025	-793 448	-1 257 231	-523 651	-530 651	-1 270 651	-34,0
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-460 661	-144 406	-648 700	-648 700	-648 700	0	349,2
Muut laskennalliset kustannukset	-5 953	-3 981	-6 854	-6 854	-6 854	-6 854	72,2
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 357 892	-1 000 185	-1 962 311	-1 228 731	-1 235 731	-1 327 031	22,9

MAATALOUSHALLINTO**Vastuhenkilö: Maataloussihteeri**

Maatalouden tukihallintoyksikkö

Tulosalueen toimintastrategia

Maatalouden tukihallintoyksikkö tuottaa ja turvaa toimintaedellytykset maataloustukijärjestelmän kuntakohtaiseen hoitamiseen, maaseutuväestön tarvitsemiin hallinnon alaan liittyviin palveluihin sekä maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluviin muihin viranomaistehtäviin lähipalveluina yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa. Maatalouden tukihallintoyksikkö huolehtii toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittamisestä tasapuolisesti ja tasa-arvoisesti kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Maatalouden tukihallintoyksikön jaettavat kustannukset jaetaan yhteistoiminta-alueen kuntien kesken 1.5.2015 tukea hakeneiden tilojen suhteessa. Tukea hakeneita tiloja oli 1.5.2015 Kiuruvedellä 420, Pielavedellä 195 ja Keiteleellä 73.

Palvelustrategia:

Maatalouden tukihallintoyksikkö tarjoaa ja toteuttaa maatalousyrittäjille laadultaan ja kustannustehokkuudeltaan edulliset kuntatasolle kuuluvat maataloushallinnon tehtävät ja palvelut.

Maatalouden kehityksen strategia:

Edistetään maatilojen rakennekehitystä ja maataloustukijärjestelmän hyväksikäyttöä tavoitteena on hyödyntää tukijärjestelmän mahdollisuudet. Maaseudun säilymistä viihtyisänä ja vetovoimaisena asuin- ja elinympäristönä kehitetään huomioimalla ympäristöön liittyvät erityisarvot.

Työssä jaksamisen strategia:

Maatalouden tukihallintoyksikön henkilökunnan fyysisen ja henkisen työkyvyn ylläpitämistä sekä työhyvinvointia ylläpidetään järjestämällä säännöllisiä kehityskeskusteluja ja keskusteluti-laisuuksia sekä osallistumalla hallinnonalaa koskevaan koulutukseen.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 -2018

1. EU- ja kansallisten maataloustukien käsittely valtakunnallisessa aikataulussa tavoitteena oikein myönnetyt ja maksetut tuet.
2. Tuenhakijoille tiedotetaan maatalouden tukijärjestelmien muutoksista tavoitteena EU:n ja kansallisten tukien täysimääräinen hyödyntäminen.
3. Uuden ohjelmakauden mukanaan tuomien muutosten omaksuminen ja sen tarjoamien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen tukihallintoyksikön toiminnassa.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

1. Maksajavirastosopimus Kiuruveden kaupungin sekä Pielaveden ja Keiteleen kuntien yhteistoiminta-alueen ja Maaseutuviraston välillä tuli voimaan 1.1.2013. Maksajavirastosopimuksen mukaista tukihallintoa kehitetään vastaamaan kaikkien sopimuskuntien tarpeita yhteistyössä tuottajajärjestöjen ja muiden yhteistyötoimijoiden kanssa.
2. Maataloustukihakemukset käsitellään ja tallennetaan siten, että maksatukset voidaan toteuttaa valtakunnallisessa aikataulussa.
3. Edistetään sähköisen tukihaun käytön lisääntymistä osallistumalla sähköiseen tukihakuun liittyvään koulutukseen yhteistyössä tuottaja- ja neuvontajärjestön kanssa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa on oma maataloustoimiston toimipiste
2. Maatalousyrittäjille turvataan maatalouspalvelujen hyvä saatavuus, tavoitettavuus ja henkilökohtainen palvelu.
3. Henkilöstön työssä viihtymistä ja jaksamista ylläpidetään ja kehitetään kehityskeskusteluilla, palavereilla ja tiiviillä kanssakäymisellä henkilöstön kesken.

Maatalouden tukihallintoyksikkö

	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Kiuruvesi, Pielavesi, Keitele: tukea hakeneet tilat yhteensä kpl	718	700	670	656	640
Kiuruvesi, Pielavesi, Keitele: maataloustuet yhteensä milj. euroa	35,0	31,0	33,0	33,0	33,0

Käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Uusi Eu:n ohjelmakausi tuo paljon muutoksia maatalouden tukijärjestelmiin, mikä on aiheuttanut henkilöstöltä paljon kouluttautumista uusiin tukiehtoihin. Tukiehtojen sisäistäminen on tärkeää henkilöstölle, jotta voimme palvella jatkossakin joustavasti, laadukkaasti ja asiantuntevasti asiakkaitamme. Vuonna 2016 tulee henkilöresurssit olla täysimääräisesti käytössä, että tukihallintoyksikkö selviytyy tuki uudistuksen aiheuttamista muutoksista ja niistä johtuvista suurista työpaineista. Lisäksi Ely – keskukselta siirtyy useita tehtäviä tukihallintoyksikölle, joten henkilöresursseista ei ole vara tinkiä tulevaisuudessa, jo nyt mennään henkilöstön jaksamisen kanssa ääri rajoilla. Kun henkilöresurssit ovat täysin käytössä ne vaikuttavat myönteisesti henkilöstön työssä jaksamiseen, työilmapiiriin, työhyvinvointiin ja sairauspoissaoloihin.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

MAATALOUSHALLINTO	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	371 399	310 607	237 220	231 743	231 743	231 743	-25,4
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-588 590	-531 323	-466 038	-460 449	-460 449	-460 449	-13,3
Toimintakate (netto)	-217 191	-220 716	-228 818	-228 706	-228 706	-228 706	3,6
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	
Muut laskennalliset kustannukset	-9 081	-7 952	-8 079	-8 079	-8 079	-8 079	1,6
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-597 671	-539 275	-474 117	-468 528	-468 528	-468 528	-13,1

TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Kaupungin työllistämistoimien tarkoituksena on alentaa pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyttä, ehkäistä syrjäytymistä sekä parantaa työllistettävien valmiuksia omaehtoiseen koulutuksen hankintaan ja työnsaantiin. Työllistämistoimiin kuuluvat tukityöllistäminen, työllistämiprojektit sekä nuorten kesätyöllistämisen tukeminen.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 -2018

1. Työllistämistoimia tehostetaan yhteistyössä Kiuruveden Urheilijat ry:n, työ- ja elinkeinotoimiston, nuorten työpajan sekä järjestöjen kanssa.
2. Kaupunki lievittää pitkäaikaistyöttömyyttä Kiuruveden Urheilijat ry:n kanssa tehdyllä yhteistyösopimuksella sekä muiden yhteisöjen avustustoiminnalla.
3. Tuetaan yrityksiä ja kotitalouksia nuorten kesätyöllistämisessä.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Etsitään uusia keinoja alentaa pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyttä kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentämiseksi ja kasvun hillitsemiseksi. Vuodesta 2006 alkaen kunnat ovat joutuneet maksamaan yli 500 päivää työttömänä olleiden työmarkkinatuesta puolet. Työmarkkinatuen kuntaosuus laajentui 2015 alusta lukien kaikkiin yli 300 päivää työttömänä olleisiin.

Kaupunki jatkaa Kiuruveden Urheilijat ry:n kanssa sopimusta yhteistyöstä työllisyyden hoitamisessa. Kaupunki maksaa Kiuruveden Urheilijat ry:lle 110 000 euroa.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

Pyritään työllistämään mahdollisimman paljon niitä henkilöitä, joiden työmarkkinatuesta kaupunki joutuu maksamaan puolet.

Myönnetään työllistämisavustusta yhteisöille seuraavasti: Etappi – hanke 18 000 euroa, Ylä-Savon TOIMI – valmennussäätiö 30 000 euroa, Kiuruveden Urheilijat ry:n (hanke) 20 000 euroa, Kiuruveden Työttömät ry vuokratuki 7 000 euroa, Päiväkeskus Pysäkki 5 000 euroa. Yhteensä 80 000 euroa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN	TP 2014	TA 2015	LTk 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	157 032	392 116	68 717	55 540	55 540	55 540	-85,8
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-417 876	-754 823	-391 412	-350 041	-350 041	-350 041	-53,6
Toimintakate (netto)	-260 844	-362 707	-322 695	-294 501	-294 501	-294 501	-18,8
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	
Muut laskennalliset kustannukset	-2 805	-2 431	-3 059	-3 059	-3 059	-3 059	25,8
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-420 681	-757 254	-394 471	-353 100	-353 100	-353 100	-53,4

SOSIAALITOIMI JA TERVEYDENHUOLTO

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 -2018

1. Erikoissairaanhoidon menojen hillitseminen perusterveydenhuoltoa vahvistamalla; lääkäreiden virat täytetään, ajanvarausvastaanoton toimivuutta parannetaan (vastaanotolle tulee päästä 1-2 viikossa).
2. Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelujen turvaaminen

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Kiuruveden kaupungin välille laaditaan vuosittain palvelusopimus palvelujen tuottamisesta.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus on noin 32 900 000 euroa, josta Kysin osuus on 7 600 000 euroa. Työmarkkinatuen laskennallinen kuntaosuus on siirretty kaupungin talousarvioon, 600 000 euroa.

Sosiaalitoimen avustukset: Rintamaveteraanit ry 7 500 euroa, Sotainvalidit 1 500 euroa, Pohjois-Savon Näkövammaiset ry:n äänilehteä varten 800 euroa, Kiuruveden Varapäre ry:n vuokratuki 5 300 euroa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

SOS.TOIMI JA TERVEYDENHUOLTO	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	201 550	177 144	177 500	167 826	167 826	167 826	-5,3
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-34 846 197	-34 008 739	-34 580 377	-34 592 315	-35 081 315	-35 381 315	1,7
Toimintakate (netto)	-34 644 647	-33 831 595	-34 402 877	-34 424 489	-34 913 489	-35 213 489	1,8
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	0,0
Muut laskennalliset kustannukset	-993	0	-1 120	-1 120	-1 120	-1 120	
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-34 851 490	-34 013 039	-34 585 797	-34 597 735	-35 086 735	-35 386 735	1,7

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän talousarvio 2016 / Kiuruvesi

PALVELU (1000 euroa)	TA 2016	TA 2015+muut.	Muutos-% 2015-2016
Aikuispsykosiaaliset palvelut	1 962	1 775	10,5
Aikuissosiaalityö	688	641	7,3
ESH oma tuoteistettu	2 219	2 219	0,0
ESH ostettu	7 605	7 703	-1,3
Hoito- ja hoivapalvelut	10 844	10 323	5,0
Kuntoutus	359	318	12,9
Perhepalvelut	1 982	1 774	11,7
Suun terveydenhuolto	729	642	13,6
Vammaispalvelut	3 253	3 170	2,6
Vastaanotto	2 732	3 121	-12,5
Ympäristö- ja terveystalvontapalvelut	388	385	0,8
PALVELUT YHT	32 761	32 071	2,2
Hallinto, seudulliset	127	252	-49,6
YTY:n alijäämän kattaminen	23		
YHTEENSÄ	32 911	32 323	1,8
ESH ostettu	7 605	7 703	-1,3
YTY:n alijäämän kattaminen	23		
Oma toiminta	25 283	24 620	2,7

OPETUSLAUTAKUNTA / OPETUS- JA SIVISTYSPALVELU- KESKUS

Opetus- ja sivistyspalvelukeskuksen johtaja: Sivistysjohtaja

Tulosalueet: Varhaiskasvatus, peruskoulutus, lukiokoulutus

VARHAISKASVATUS

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuksen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Varhaiskasvatuspalvelut ovat monipuolisia ja laadukkaita palveluja, joissa huomioidaan lapsen ja perheen tarpeet. Kasvatuskumppanuuteen pohjautuvassa yhteistyössä vanhempien kanssa luodaan turvallinen ja myönteinen kasvuympäristö, joka turvaa lapselle mahdollisuuden yksilölliseen kasvuun ja kehitykseen.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Luodaan lapselle hyvät, tavoitteelliset ja yksilölliset kasvun ja kehityksen edellytykset.
2. Sopeutetaan varhaiskasvatuspalveluja perheiden tarpeita vastaaviksi huomioiden 1.8.2015 voimaan tullut varhaiskasvatuslaki.
3. Kehitetään esiopetusta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa yhteistyössä opetustoimen kanssa.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Päivähoitoa järjestetään päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa sekä kunnallisena että yksityisenä. Avoimen varhaiskasvatuksen leikki- ja kerhotoiminta täydentävät ja korvaavat päivähoitoa. Perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään taajama-alueella omassa ryhmässään ja kyläkouluilla koulujen omana toimintana.

Tuntiperustainen asiakasmaksu laajenee koko päivähoitoa koskevaksi vuosien 2016- 2017 aikana.

Perhepäivähoitoa kehitetään niin, että se säilyy edelleen hyvänä vaihtoehtona hoitopaikkojen järjestämiseksi.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henkilöstö
2. Arvioidaan ja kehitetään päiväkodissa annettavaa esiopetusta yhteistyössä perusopetuksen kanssa
3. Tuntiperusteinen päivähoito otetaan käyttöön koko päivähoitossa

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Päiväkotihoito					
lapsia kokopäivähoidossa	97	100	110	110	100
lapsia osapäivähoidossa	25	35	45	45	45
Ryhmäperhepäivähoito					
lapsia kokopäivähoidossa	23	20	10	10	10
lapsia osapäivähoidossa	6	10	3	3	3
Perhepäivähoito					
lapsia kokopäivähoidossa	115	120	160	160	160
lapsia osapäivähoidossa	13	15	10	10	10
Lasten määrä leikkitoiminnassa	158	170	160	150	150
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta					
koululaisia toiminnan piirissä	68	60	60	50	50
Lasten kotihoidon tuki					
(tuen piiriin kuuluvien lasten määrä)	153	130	140	140	130
Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä					
(tuen piiriin kuuluvien lasten määrä)	28	30	30	30	30

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Työhyvinvoinnin, koulutuksen ja rekrytoinnin avulla turvataan riittävä osaaminen varhaiskasvatuksessa.

Päiväkodissa annettavan esiopetuksen avulla helpotetaan niiden perheiden arkea, jotka tarvitsevat esiopetuksen lisäksi vuorohoitoa/ päivähoitoa.

Tuntiperusteisen hoitomaksun avulla lyhennetään lapsen hoitopäivää ja helpotetaan henkilöstön oikeaa sijoittamista työaikasuunnittelussa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

VARHAISKASVATUS	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	321 880	321 136	330 170	343 170	343 170	343 170	6,9
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-3 887 995	-3 929 268	-4 131 393	-4 186 731	-4 120 352	-4 120 352	
Toimintakate (netto)	-3 566 115	-3 608 132	-3 801 223	-3 843 561	-3 777 182	-3 777 182	6,5
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-91 294	-148 330	-44 715	-44 715	-44 715	-44 715	-69,9
Muut laskennalliset kustannukset	-58 792	-60 134	-73 695	-73 695	-73 695	-73 695	22,6
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-4 038 081	-4 137 732	-4 249 803	-4 305 141	-4 238 762	-4 238 762	4,0

PERUSKOULUTUS**Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja****Tulosalueen toimintastrategia**

Perusopetus järjestää laadukasta ja tuloksellista opetusta yhteistyötä korostavalla tavalla. Opetuksessa painotetaan perustietojen ja – taitojen oppimista, oppilaiden perusturvallisuutta ja itsetunnon myönteistä kehittämistä sekä ryhmässä toimimisen, itsensä ilmaisemisen ja luovuuden valmiuksia.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Sopeutetaan opetuksen järjestäminen ja tukipalvelut pieneneviin resursseihin.
2. Kehitetään varhaista puuttumista oppimis- ja muihin koulunkäyntivaikeuksiin ja estetään syrjäytymistä moniammatillisella yhteistyöllä.
3. Valmistellaan uudet opetussuunnitelmat ja otetaan ne käyttöön 1.8.2016.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Perusopetuksen tulosalueen tehtävänä on järjestää kaupungissa asuvien oppilaiden opetus. Opetuksen tavoitteena on luoda mahdollisuus hyvään oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Yleisopetuksen ja erityisopetuksen yhteensovittaminen toteutetaan oppilaan edun mukaisesti. Oppilaiden syrjäytymisen estäminen tulee hyvän oppimisen ohella olla perusopetuksen keskeisiä tavoitteita.

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmia valmistellaan.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

Jatketaan palvelukeskuksen sisäistä yhteistyötä. Tavoitteena on sekä koulujen välisen yhteistyön että palvelukeskuksen sisäisen yhteistyön kehittäminen.

1. Palvelukeskuksessa siirrytään pysyviin opetustiloihin. Luupuvedelle rakennetaan uusi koulurakennus.
2. Opetussuunnitelmat hyväksytään keväällä 2016 ja otetaan käyttöön portaittain 1.8.2016 alkaen.
3. Arvioidaan oppilashuollon palvelut.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Oppilaita keskimäärin	948	935	902	884	875
Opetustuntien lukumäärä	63 446	64 278	62 190	61 157	61 038

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Pysyvät tilat valmistuvat opetuskäyttöön. Luupuveden käyttökieltoon asetettu kiinteistö korvataan uudella.

Tulosyksiköiden välisellä yhteistyöllä varmistetaan ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus.

Opiskeluhoitolaki muuttui vuonna 2014. Arvioidaan muutoksen vaikutukset.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

PERUSKOULUTUS	TP 2014	TA 2015	LTK2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	611 635	560 404	518 421	521 421	518 421	518 421	-7,0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-8 057 141	-7 795 603	-8 221 285	-8 154 460	-8 241 086	-8 241 086	4,6
Toimintakate (netto)	-7 445 506	-7 235 199	-7 702 864	-7 633 039	-7 722 665	-7 722 665	5,5
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-298 728	-250 288	-9 293	-9 293	-9 293	-9 293	-96,3
Muut laskennalliset kustannukset	-140 416	-147 978	-156 901	-156 901	-156 901	-156 901	6,0
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-8 496 285	-8 193 869	-8 387 479	-8 320 654	-8 407 280	-8 407 280	1,5

LUKIOKOULUTUS

Vastuuhenkilö: Rehtori

Tulosalueen toimintastrategia

Kiuruveden lukion perustehtävänä on antaa hyvä yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus sekä mahdollisuus yksilölliseen ja sosiaaliseen kasvuun.

Kiuruveden lukiossa järjestetään nuorille tarkoitettua opetussuunnitelman ja aikuisille tarkoitettua opetussuunnitelman mukaista koulutusta.

Lukiosta valmistuu aktiivisia ja rohkeita, oman kulttuuriperintönsä tuntevia aikuisia.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Fyysisiä ja virtuaalisia oppimisympäristöjä ja opetusta kehitetään ja monipuolistetaan uuden 1.8.2016 käyttöön otetun opetussuunnitelman mukaisesti viisijaksojärjestelmässä.
2. Kiuruveden lukion tulevaisuus turvataan riittävällä opiskelijamäärällä, joka saadaan hyvällä paikallisella ja valtakunnallisella markkinoinnilla, laadukkaalla opetuksella ja erityisesti YSAO:n Hingunniemen yksikön ja Savon eläinsairaala Oy:n kanssa tehtävällä yhteistyöllä.
3. Ylioppilastutkinto toteutetaan portaittain sähköisenä kaikissa muissa aineissa, paitsi matematiikassa, joka toteutuu ohjelman mukaisesti viimeisenä keväällä 2019.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Ylläpidetään laadukasta lukiokoulutusta jatkaen MAHIS -yhteistyötä Ylä-Savon muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa sekä tutkitaan mahdollisuuksia järjestää ei-oppivelvollisten perusopetusta yhdessä nuorten työpajan kanssa.

Tarjotaan resurssien puitteissa matemaattis-luonnontieteellisiä oppiaineita, pidetään yllä runsasta kielitarjontaa yhdessä lähilukioiden kanssa ISO-verstaan tarjontaa hyödyntäen, annetaan mahdollisuus media-alan opintoihin ja tarjotaan täsmäpolkuja opiskelijan valmistautuessa pyrkimään eläinlääketieteen opintoihin.

Siirrytään uuteen opetussuunnitelmaan ja viisijaksojärjestelmään 1.8.2016.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Arvioidaan opiskeluhuollon palvelut.
2. Jatketaan oppimisympäristöjen uusimista ja henkilöstön täydennyskoulutusta sekä toteutetaan tenttiakvaario – hanketta.
3. Varustetaan tilat sähköistä ylioppilastutkintoa varten.
4. Varataan riittävä resurssi ei-oppivelvollisten opettamiseen ja ohjaamiseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TA 2018
Oppilaita keskimäärin	155	144	147	147	144
Opetustuntien lukumäärä	8 810	9 589	9 661	9 661	9 449

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Hyvän ohjausjärjestelmän ja riittävän opiskeluhoillon avulla ehkäistään syrjäytymistä.

Tieto- ja viestintätekniiikan käytön lisääminen edellyttää opetushenkilöstön jatkuvaa täydennyskouluttautumista sekä oppimisympäristöjen muuttumista avoimiksi ja sulautuviksi. Joissakin luokissa vanhentunut esitystekniikka uusitaan. Tenttiakvaario rakennetaan hankerahalla.

Sähköinen ylioppilastutkinto edellyttää koululta riittävää laitekantaa, johon kuuluu välityspalvelimen lisäksi muu tarvittava infrastruktuuri. Opiskelija tuo tutkintoon oman kannettavan tietokoneensa. Koulu järjestää muutaman varalaitteen.

Virtuaalisissa oppimisympäristöissä opiskelija voi suorittaa verkkokursseja sekä saa valmiuksia opiskeluun korkea-asteella.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

LUKIOKOULUTUS	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	42 459	47 300	72 158	72 158	72 158	72 158	52,6
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-1 164 291	-1 212 345	-1 252 511	-1 244 454	-1 244 895	-1 244 895	2,6
Toimintakate (netto)	-1 121 832	-1 165 045	-1 180 353	-1 172 296	-1 172 737	-1 172 737	0,6
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-59 133	-61 326	-2 643	-2 643	-2 643	-2 643	-95,7
Muut laskennalliset kustannukset	-31 323	-33 349	-31 369	-31 369	-31 369	-31 369	-5,9
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 254 747	-1 307 020	-1 286 523	-1 278 466	-1 278 907	-1 278 907	-2,2

SIVISTYSLAUTAKUNTA / OPETUS- JA SIVISTYSPALVELU- KESKUS

Opetus- ja sivistyspalvelukeskuksen johtaja: Sivistysjohtaja

Tulosalueet: Sivistyspalvelut ja vapaa-aikapalvelut

SIVISTYSPALVELUT

Vastuhenkilö: Kulttuurisihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Sivistyspalvelujen tulosalue tarjoaa kaupungin asukkaille mahdollisuuden elämänlaajuiseen oppimiseen, itsensä monipuoliseen kehittämiseen ja virkistäytymiseen sekä kulttuurin tuottamiseen sekä kulttuuriperinteen vaalimiseen. Sivistyspalvelut vastaavat osaltaan Kiuruveden veto-voimaisuudesta asuinpaikkana sekä matkailukohteena.

Kansalaisopisto turvaa tasa-arvoista ja elämänlaajuista oppimista lähipalveluna järjestäen yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta.

Kirjasto-kulttuuritaloa kehitetään siten, että se on kaikille avoin tiedon, elinikäisen oppimisen ja elämysten keskus. Monipuolisella yhteistyöllä mahdollistetaan toiminnan laatu. Kirjasto tarjoaa perinteistä ja digitaalista aineistoa. Kirjastopalveluissa painotetaan muun muassa tasa-arvoa, luotettavuutta ja ennakkoluulottomuutta.

Kulttuuritoiminnassa kaupungin asukkaille tarjotaan kulttuuritapahtumia sekä aktivoidaan kaupunkilaisia tuottamaan ja käyttämään kulttuuripalveluja. Lisäksi huolehditaan paikallisen perinteen säilyttämisestä ja esilletuonnista.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Huolehditaan paikallisen perinteen säilyttämisestä ja esilletuonnista. Jatketaan yhteistyötä ja verkostoitumista muiden alueen museoiden kanssa.
2. Aktivoidaan kaupunkilaisia tuottamaan ja käyttämään kulttuuripalveluita. Kiinnitetään huomiota palvelujen saavutettavuuteen.
3. Kehitetään kirjaston asiointi- ja verkkopalveluja sekä sisältöjä.
4. Kansalaisopistossa edistetään vapaan sivistystyölain ja kehittämisohjelman suuntaisesti kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksia, kaikinpuolista hyvinvointia ja terveyttä sekä kestävä kehitystä samalla sopeuttaen toimintaa olemassa oleviin resursseihin.
5. Tehdään yhteistyötä koko palvelukeskuksen, kolmannen sektorin sekä alueen yritysten sekä muiden kuntien kanssa huomioiden itsenäisyyden juhluvuosi 2017.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Sivistyspalveluiden tulosalueen tehtävänä on vastata kokonaisuudesta joka sisältää kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä kansalaisopiston ja museon toiminnan.

Osallistutaan yhdessä Rutakko-kirjastojen kanssa Arena-verkkokirjaston kehittämiseen käyttäjäystävälliseksi sekä sisällöltään ajanmukaiseksi. Lisäksi kehitetään ja vakiinnutetaan koulun ja kirjaston välinen yhteistyö vuonna 2015 aloitetun hankkeen (”Etsi, lue ja esitä – tehoa kirjaston ja koulun väliseen yhteistyöhön”) mukaisesti.

Järjestetään hyvin saavutettavissa olevia kulttuuritapahtumia. Museolla keskitytään kokoelman hallintaan. Jatketaan yhteistyötä muiden Ylä-Savon kuntien kanssa.

Kansalaisopistossa tehdään kansainvälisyysuunnitelma sekä järjestetään lähellä ja tasapuolisesti tavoitettavaa, kuntalaisten tarpeita palvelevaa ja yksilöä kehittävä opetustoimintaa.

Jatketaan sivistyspalveluiden yhteisten tapahtumien järjestämistä. Kaikessa toiminnassa pyritään osallistamaan kuntalaisia heidän hyvinvointinsa lisäämiseksi.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Kansalaisopisto toteuttaa opetustoimintaa asiakaslähtöisesti.
2. Kulttuuritoimessa tavoitteena on pitää palvelut kaupunkilaisten hyvin saavutettavana.
3. Kirjastossa tavoitteena on säilyttää hyvät ja monipuoliset kirjastopalvelut. Kirjastoautotoimintaa vähennetään.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
<i>Kansalaisopisto</i>					
Kansalaisopiston opiskelijoita	1 368	1 500	1 500	1 500	1 500
Opetustuntien lukumäärä	7 394	6 500	6 500	6 500	6 500
Taiteen perusopetuksen opiskelijoita	11	30	20	20	20
Opetustuntien lukumäärä	18	150	150	150	150
Musiikkioppilaitoksen opiskelijat	30	31	29	25	25
<i>Kulttuuri</i>					
Museokäynnit	719	700	700	700	700
Kulttuuritalo/käyntejä	22 739	25 000	23 000	23 000	23 000
<i>Kirjasto</i>					
Lainausten määrä	175 525	173 000	168 000	168 000	168 000
Käyntikerrat	127 781	120 000	120 000	120 000	120 000
Verkkokäynnit	245 598	200 000	230 000	230 000	230 000

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää henkilöstön yhteistyön toimivuutta. Toimintakulttuuri tulisi työyhteisössä olla avoin ja vuorovaikutteinen.

Museolla keskitytään kokoelman hoitamiseen ja uudistetaan opastusta ja näyttelyitä eri käyttäjäryhmille sopiviksi. Kulttuuripalveluiden saavutettavuuden turvaamiseksi tarvitaan erilaisia kulttuuritapahtumia kulttuuritalolle ja muihin ympäristöihin.

Kirjastossa kehitetään edelleen verkkokirjasto- Arena ja järjestetään kirjailijavierailuja yhdessä Rutakko -kirjastoverkon kanssa. Kirjastossa on edelleen itsepalvelu-aukioloaika klo 8-10. Kokoelman uusiutumiseen ja ajankohtaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota riittävällä hankinnalla ja sisällöltään vanhentuneen tietokirjallisuuden poistolla. Kirjaston henkilökunta tekee ehdotuksen kirjastoautotoiminnan sopeuttamisvaihtoehdoista.

Kansalaisopiston kurssitarjotin 2016–2017 tehdään monipuoliseksi ja kattavaksi taloudelliset reunaehdot huomioiden.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

SIVISTYSPALVELUT	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	147 628	132 250	144 330	144 330	144 330	144 330	9,1
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-1 563 877	-1 504 685	-1 661 792	-1 640 219	-1 613 330	-1 613 330	9,0
Toimintakate (netto)	-1 416 249	-1 372 435	-1 517 462	-1 495 889	-1 469 000	-1 469 000	9,0
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-118 072	-111 723	-13 151	-13 151	-13 151	-13 151	-88,2
Muut laskennalliset kustannukset	-45 588	-52 180	-49 859	-49 859	-49 859	-49 859	-4,4
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 727 537	-1 668 588	-1 724 802	-1 703 229	-1 676 340	-1 676 340	2,1

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuhenkilö: Liikuntasihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Liikunta- ja nuorisopalvelujen päätehtävänä on luoda edellytyksiä vapaa-ajan viettämiselle turvallisessa ja miellyttävässä ympäristössä sekä ohjata ja aktivoida kaikenikäisiä kaupunkilaisia vastuullisiksi ja itsenäisiksi toimijoiksi oman hyvinvointinsa suhteen. Tuetaan nuoria (17 – 25 v.) kokonaisvaltaisesti työ- ja yksilövalmennuksen sekä etsivän nuorisotyön keinoin.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Kehitetään monialaisen verkoston kanssa tehtävää yhteistyötä nuorisotakuun toteutumiseksi.
2. Kehitetään liikunta-, nuoriso- ja Luotsi, työpajan tiloja ja liikunnanharrastuspaikkoja paremmin asiakkaita palveleviksi.
3. Turvataan laadukkaat liikunta- ja nuorisopalvelut.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Vapaa-aikapalvelujen tulosalueen tehtävänä on tuottaa kaupunkilaisille laadukkaat vapaa-aikapalvelut, jossa erityisesti huomioidaan syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ja terveyden kannalta liian vähän liikkuvat nuoret ja aikuiset.

Tiivistetään liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelujen, kansalaisopiston, kirjaston ja lukion kanssa tehtävää yhteistyötä.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Etsivän nuorisotyön avulla pyritään tukemaan nuorta selviytymään arjen asioissa: Etsimään harjoittelupaikkaa, selvittää erilaisia opiskeluvaihtoehtoja, auttaa keskeytymisvaarassa olevia opintoja, tukea etuus, asunto ja raha-asioiden hoitamisessa tai tukea alueen palveluihin kiinnittymisessä. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori haluaa. Prosessissa edetään pienin askelin ja pienin tavoittein. Selvitetään mahdollisuutta etsivän nuorisotyön toiminnan vakinaistamiseen.
2. Turvataan Luotsi, nuorten työpajan auto- ja metallipajan, puutyöpajan sekä tekstiili- ja keittiöpajan toiminnan jatkuminen ja kehittäminen uusissa toimitiloissa.
3. Uimahallin remontin suunnittelu ja toteutus.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Uimahalli ja kuntosali, käyntejä	53 300	48 000	50 000	50 000	50 000
Jäähalli, käyttötunnit	1 699	1 500	1 500	1 500	1 500
Nuorisotalo, käyntejä	26 050	26 000	26 000	26 000	26 000

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää vapaa-ajan palvelujen tulosalueen henkilöstön entistä tiiviimpää yhteistyötä sidosryhmien kanssa.

Käynnistetään ja tehostetaan Luotsi, nuorten työpajan toimintaa lukion A-siivessä (puutyöpaja, tekstiili- ja keittiöpaja).

Järjestetään liikuntaneuvontaa ja – tapahtumia terveydenkannalta liian vähän liikkuville aikuisille.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	431 146	450 127	457 831	467 831	467 831	467 831	3,9
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-1 398 980	-1 401 432	-1 597 009	-1 589 115	-1 589 115	-1 589 115	13,4
Toimintakate (netto)	-967 834	-951 305	-1 139 178	-1 121 284	-1 121 284	-1 121 284	17,9
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-222 126	-218 417	-65 630	-65 630	-65 630	-65 630	-70,0
Muut laskennalliset kustannukset	-29 124	-30 825	-32 833	-32 833	-32 833	-32 833	6,5
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 650 230	-1 650 674	-1 695 472	-1 687 578	-1 687 578	-1 687 578	2,2

TEKNINEN LAUTAKUNTA / TEKNINEN PALVELUKESKUS

Teknisen palvelukeskuksen johtaja: Tekninen johtaja

Tulosalueet: Hallinto, rakennusvalvonta, tiet ja alueet, kiinteistöt, vesi- ja viemärilaitos

Toimielimen toimintastrategia

Tekninen lautakunta turvaa kaupunkilaisten kuntatekniset palvelut lakien ja asetusten mukaisesti. Viihtyvyyttä edistetään sopuuhaisen ja turvallisen kaupunkirakenteen suunnittelulla ja rakentamisella. Kaavoituksella ja ympäristön yleisilmeen kehittämällä tavoitellaan viihtyisää ja luonnonläheistä asumista. Kuntalaisten vesihuolto- ja liikennepalvelut sekä kaupungin kiinteistöomaisuus turvataan rakennus- ja peruskorjaustoiminnoin.

Pelastustoimen palveluiden tuottamisesta vastaa Pohjois-Savon aluepelastuslaitos ja ympäristönsuojelun palveluista vastaa Ylä-Savon SOTE – kuntayhtymä.

HALLINTO (Tekpa)

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Teknisen palvelukeskuksen hallinto huolehtii teknisen lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, keskitetysti palvelukeskuksen tulosalueiden toimisto- ja tukipalveluista sekä monipuolisesta ja sujuvasta asiakaspalvelusta. Hallinto mahdollistaa teknisen lautakunnan, sen jaostojen, toimintayksiköiden, viranhaltijoiden ja työntekijöiden sujuvan ja tehokkaan työskentelyn. Hallinto luo osaltaan edellytykset kaupungin yleispalvelukeskuksen ja muun organisaation tulokselliselle toiminnalle ja tukee niitä.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Säännöllinen johtoryhmä- ja lautakuntatyöskentely
2. Jatkuvat ja läheiset yhteydet muihin hallintokuntiin
3. Henkilöstön työssä jaksamista tuetaan; koulutus, kehityskeskustelut, resurssit

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Hallinto – tulosalue järjestää ja tuottaa palvelukeskuksen tulosalueiden toimisto- ja tukipalvelut mukaan lukien luottamushenkilöorganisaation toimintaan liittyvät hallinnolliset tehtävät. Hyvä ja sujuva yhteistyö muiden hallintokuntien kanssa tukee kaikkien osapuolten tuloksellisuutta. Joka toinen viikko laadittavat työtunti-ilmoitukset sekä vesi- ja yleislaskutuksen menestyksellinen hoitaminen vaativat paljon työaika.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Niistä muiden palvelukeskusten hankkeista, joissa tekninen palvelukeskus on osallinen, laaditaan vuoden alussa toteuttamisaikataulu ja todetaan vastuuhenkilöt.
2. Vesi- ja yleislaskutuksessa minimoidaan maksutappiot.
3. Tuetaan henkilöstöresursseja käyttämällä sesonkiluonteisesti tilapäisiä opiskelijoita tai työharjoittelijoita.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Tavoiteltavien hankkeiden tulee olla hyvin suunniteltuja ja toteutettuja. Maksutuottojen keräämiseen liittyy haasteita ja epävarmuustekijöitä. Henkilöstön työmäärän ja työssä jaksamisen tulee olla tasapainossa.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

HALLINTO TEKPA	TP 2014	TA 2015	LTK2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	1 255	1 350	900	900	900	900	-33,3
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-940 472	-799 552	-801 730	-801 034	-801 034	-801 034	0,2
Toimintakate (netto)	-939 217	-798 202	-800 830	-800 134	-800 134	-800 134	0,2
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	
Muut laskennalliset kustannukset	-3 898	-3 477	-3 856	-3 856	-3 856	-3 856	10,9
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-944 370	-803 029	-805 586	-804 890	-804 890	-804 890	0,2

RAKENNUSVALVONTA

Vastuuhenkilö: Rakennustarkastaja

Tulosalueen toimintastrategia

Teknisen lautakunnan rakennusvalvontajaosto toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena rakennusvalvontaviranomaisena. Jaoston tavoitteena on luoda terveellinen, turvallinen ja viihtyisiä elinympäristö edistämällä hyvää rakennustapaa sekä valvomalla rakennustoimintaa ja rakennettua ympäristöä kaupungissa. Jaoston alainen rakennusvalvonta huolehtii maankäyttö- ja rakennuslain sekä maa-aineslain mukaisista luvista ja tarkastuksista sekä valvonnasta ja neuvonnasta kestäväen kehityksen mukaisesti.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Käsitellään lupahakemuksia ja myönnetään rakennus-, toimenpide- ja purkamislupia sekä käsitellään rakentamis- ja purkamisilmoituksia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.
2. Käsitellään avustushakemuksia ja tehdään päätöksiä korjaus- ja energia-avustuksista asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain ja asetuksen mukaisesti.
3. Neuvotaan ja opastetaan rakennushankkeeseen ryhtyviä siten, että he tiedostavat hyvän suunnittelun merkityksen ja edellytetään, että rakennussuunnitelmien laatijat ja työnjohtajat ovat ammattitaitoisia. Vaaditaan tarpeen mukaan erityissuunnitelmia ja valvotaan suunnitelmien toteutumista työmaalla. Tarpeen mukaan pidettävissä aloituskokouksissa rakennushankkeeseen ryhtyvälle painotetaan tämän vastuun ja velvollisuuksien tuntemista, jotta rakentamisen riskit voidaan minimoida ja samalla varmistua rakentamisen laadusta.
4. Vaaditaan, että vastaavat työnjohtajat suorittavat rakennusluvan mukaiset tehtävät ja tarkastukset. Lisäksi rakennustarkastaja suorittaa rakennustyön aikaisia katselmuksia pisto-koeluontoisesti sekä myönnetyn luvan mukaisesti.
5. Valvotaan, että rakennuskanta ympäristöineen pidetään rakennusluvan ja kaavan mukaisessa kunnossa, sekä valvotaan maa-ainesten ottotoimintaa ja korjaus- ja energia-avustusten käyttöä.
6. Annetaan yleistä rakentamisneuvontaa muiden töiden ohella maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.
7. Tuotetaan rakennushanketietoja rakennus- ja huoneistorekisteriin sekä ylläpidetään rakennuslupa-arkistoa.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Rakennusvalvonta on viranomaistoimintaa, joka edistää hyvää rakennustapaa, turvallisen, terveellisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön toteutumista sekä tasokkaan ja omaleimaisen kuntakuvan säilymistä ja kehittymistä. Rakennusvalvonnalle kuuluvat myös Valtion Asuntorahaston korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksiin käsittelyyn, myöntämiseen ja valvontaan liittyvät tehtävät. Rakennusvalvonta huolehtii myös edellä mainittuihin lupiin ja avustuksiin kuuluvista arkisto-, rekisteri- ja tietopalveluista.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on kaupungin rakennetun ympäristön turvallisuus, terveellisyys, kauneus ja kestävyys sekä tarkoituksenmukaisen lopputuloksen toteutuminen, jolla taataan myös käyttäjän tyytyväisyys.

Tulosalueen käyttötalouden tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Lupien käsittelyaika pidetään kohtuullisena.
2. Rakennetun ympäristön katselmuksia tehdään muun katselmustoiminnan ohessa erityisesti keskusta-alueella viihtyvyyden ja maisemakuvan parantamiseksi.

3. Rakennusvalvontojen yhteistyötä lisätään ja siinä yhteydessä jatketaan lakitulkintojen, toimintakäytäntöjen ja asiakirjojen yhtenäistämistä Ylä-Savon alueella. Lisäksi Lupapiste – asiointipalvelu otetaan käyttöön koko Ylä-Savon alueella.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TA 2018
Myönnettyjen lupien määrä (kpl)					
Rakennusluvut	72	90	80	80	80
Toimenpideluvat	42	22	22	22	22
Rakentamislupaukset	37	40	40	40	40

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Rakentamisen arvioidaan jatkuvan ja rakennus- ja muiden lupien lukumäärän arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla. Siihen liittyy kuitenkin paljon haasteita ja epävarmuustekijöitä. Tulosalueen toimintatuottoja on vähennetty ensi vuodelle maa-aineslupien käsittely- ja valvontatulojen loppumisen vuoksi. Maa-aineslupien käsittely ja valvonta siirtyy Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle 1.1.2016 alkaen. Tulomuutoksen vuoksi rakennusvalvonnan maksutaksaa tarkistetaan tarvittaessa ensi vuodelle. Tulosalueen toimintakuluja on lisätty pariin menokohtaan johtuen muun muassa Lupapiste – palvelun käyttöönotosta ja vuokra- ja leasingkulujen kasvusta. Muita menoja on kuitenkin kokonaisuudessaan vähennetty talousarvio-ohjeen mukaisesti tekemällä joihinkin menokohtiin tilikohtaisia tarkennuksia.

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

RAKENNUSVALVONTA	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	48 095	67 800	65 800	65 800	65 800	65 800	-2,9
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-122 050	-152 883	-156 784	-156 635	-156 635	-156 635	2,5
Toimintakate (netto)	-73 955	-85 083	-90 984	-90 835	-90 835	-90 835	6,8
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	
Muut laskennalliset kustannukset	-4 616	-4 320	-4 761	-4 761	-4 761	-4 761	10,2
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-126 666	-157 203	-161 545	-161 396	-161 396	-161 396	2,7

TIET JA ALUEET

Vastuuhenkilö: Ympäristöinsinööri

Tulosalueen toimintastrategia

Tiet ja alueet tulosalueen tehtävänä on huolehtia kaupungin rakennetun ja luonnonympäristön kehittämisestä ja kunnossapidosta siten, että se tarjoaa toimivan, turvallisen ja viihtyisän elin- ja asuinympäristön sekä tasapuoliset liikkumisolosuhteet koko kunnan alueella.

Yhdyskuntasuunnittelun vastuualue huolehtii maankäytön suunnittelusta, paikkatietojärjestelmästä ja mittaustoimesta.

Liikenneväylät ja alueet - vastuualue huolehtii katuverkon ja muiden liikenneväylien sekä yleisten alueiden rakentamisesta ja ylläpidosta. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat myös yksityistiehallinto ja kaupungin maa- ja metsätilojen hoito sekä erilliset vesi- ja ympäristöhankkeet.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Rantojen yleiskaavoitus saadaan etenemään normaalisti ja vireillä olevat rantaosayleiskaavat valmistuvat. Taajaman osayleiskaavan päivittäminen käynnistyy. Asemakaavaa pidetään ajan tasalla ja laaditaan hankekaavoja. Maapoliittinen ohjelma päivitetään.
2. Seudullinen paikkatietopalvelu Paikkanen tuottaa monipuolista ja ajantasaista paikkatietoa viranomaisten, suunnittelun, valmistelun ja päätöksenteon tarpeisiin.
3. Liikenneväylien kunnossapidolla turvataan ensisijaisesti katujen ja kevyen liikenteen väylien päivittäinen liikennöitävyys ja luodaan edellytykset turvalliseen liikkumiseen taajama-alueella. Painotus on talvikunnossapidon kehittämisessä, tehostamisessa ja kustannussäästöissä.
4. Taajaman kokoojaväylien ja asuntokatujen perusrantamista jatketaan. Hankkeet sovitaan yhteen vesi- ja viemäriverkoston sekä kunkin alueen ilmajohto-kaapeli ja kaukolämpöverkoston saneerauksen kanssa. Teollisuusalueiden kehittämisessä haetaan alueella toimivien yritysten kanssa yhteistyössä laajempia kokonaisuuksia ja selvitetään tapauskohtaisesti mahdollisuudet ulkopuoliseen rahoitukseen.
5. Puistojen sekä erikseen valittujen leikkikenttien, uima- ja venerantojen sekä muiden yleisten alueiden peruskunnostamista jatketaan osa-alue kerrallaan tavoitteena luonnonmukaiset ja esteettömät aluekokonaisuudet sekä kestävä ja laajan ikäryhmän käytössä toimivat kalusteratkaisut. Vähäisellä käytöllä olevat leikkikentät muutetaan peruspuistoksi. Viher- ja muiden yleisten alueiden hoitoluokitukset ja – ohjelmat päivitetään vastaamaan rakentamistilannetta ja turvallisuusmääräyksiä.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Maankäytön suunnittelu painottuu vireillä olevien rantaosayleiskaavojen loppuun saattamiseen. Asemakaavoituksessa saneerataan vanhoja asemakaava-alueita ja laaditaan hankekaavoja.

Paikkasta kehitetään jatkuvasti ja paikkatietoaineistoa pidetään ajan tasalla yhteistyössä palvelun tuottajan ja Ylä-Savon kuntien kanssa.

Liikenneväylien ylläpidossa haasteellisena tavoitteena on sovittaa eri toimijoiden tekemät kunnossapitotyöt yhteen niin, että ylläpitotaso säilyy samantasoisena riippumatta siitä kenen ylläpitämä piha-, väylä- tai tieosuus on. ELY -keskuksen ja kaupungin yhteisenä tehtävänä on luoda nykyiselle kevyen liikenteen väyläverkolle mahdollisimman turvalliset ja esteettömät sekä yhtenäiset kevyen liikenteen laatuikäytävät. Toisaalta väylien ylläpidossa joudutaan hakemaan kustannussäästöjä ja selvästi suurin osa-alue on talvikunnossapito. Keinoina ovat muun muassa työalueiden rajapintojen ja toiminta-aikojen tarkentaminen, päällekkäisyyksien vähentäminen, reuna-alueiden kunnossapitotason tarkistaminen sekä toiminta-aikojen seuranta.

Katuvalaisimien uusimisessa tavoitteena on toisaalta energiansäästö ja toisaalta valaistuksen laadun parantaminen. Meneillään olevan taajaman sähköverkon maakaapeloinnin myötä osa nykyisistä yhteiskäyttöpylväistä häviää ja tonttikatujen katuvalaistusta joudutaan sen vuoksi rakentamaan kokonaan uudelleen.

Viheralueilla toteutetaan luokitukseen perustuvaa hoito-ohjelmaa. Viheralueluokitus päivitetään vastaamaan kaavoitus- ja rakentamistilannetta sekä alueiden todellista käyttöä ja käytettävyyttä. Leikkikenttien ja uimarantojen omavalvonnan osaksi on tullut uusia turvallisuusvaatimuksia, joita toteutetaan suunnittelukaudella. Kesäaikaan kiinnitetään erityistä huomioita keskustaaajaman ympäristöön, mutta ylimääräistä ja osittain kiinteistöille kuuluvaa puhtaanapitotyötä karsitaan. Vesireitin ylläpidossa huomioidaan merenkulkupiirin vaatimukset.

Tulosalueen tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Sulkavanjärven rantaosayleiskaava hyväksytään ja saa lainvoiman. Rytlyn rantaosayleiskaava etenee ehdotusvaiheeseen. Kalliojärven – Hautajärven rantaosayleiskaavan laatiminen käynnistetään. Taajaman osayleiskaava päivitystarpeet selvitetään. Linja-autoaseman alueen asemakaavan muutos etenee ehdotusvaiheeseen ja Kallion alueen asemakaavan muutos luonnosvaiheeseen. Muita asemakaavan muutoksia käynnistetään tarpeen mukaan.
2. Kaupungin maaomaisuus ja vuokra-alueet liitetään Paikkaseen ja muita aineistoja päivitetään.
3. Liikenneväylien talvikunnossapidon tehostettua työ- ja kustannusseuranta jatketaan. Taajaman osa-alueiden kunnossapitotasolle ja toiminta-ajoille haetaan hyväksyttävää optimi-ratkaisua. Sekä omaa että urakoitsijoiden konekalustoa kehitetään nykyistä monikäyttöisemmäksi. Talvikauden jälkeen tehdään päätökset jatkovuosien toimintamallista.
4. Jatketaan katuvalaisimien uusimista vähemmän energiaa kuluttaviin malleihin asuntokaduilla ja kevyen liikenteen väylillä. Ylivanhaa valaistusta uusitaan yhdessä sähkön jakeluverkon maakaapeloinnin kanssa muun muassa Kirkkokadulla ja Yhtylän alueella. Selvitetään valaistuksen ajoittaista vähentämistä ja muita energiaa säästäviä sääntömahdollisuuksia.
5. Selvitetään entisen Yhtylän päiväkodin ympäristön ja läheisen kerrostaloalueen leikkikenttätilanne ja korvaavat alueet. Ydinkeskustan ulkopuolella siirrytään kustannussäästöjen vuoksi harvempiin hoitokertoihin ja koneelliseen leikkaus-, niitto- ja raivaustyöhön.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Pitkään pysähdyksissä ollut rantaosayleiskaavoitustyö saadaan etenemään ja vireillä olevat rantaosayleiskaavat valmiiksi. Asemakaavan muutoksia laaditaan maankäytön ohjaustarpeen mukaan.

Paikkatietopalvelu Paikkasta kehitetään keskeisenä suunnittelun, lupakäsittelyn ja maastotyökentelyn välineenä.

Talvikunnossapito muodostaa liikenneväylien ylläpidon suurimman menoerän ja kulut ovat koko ajan olleet kasvamaan päin. Esimerkiksi ilmaston lämpeneminen näkyy jo liukkaudentorjunnassa ja taajaman tiiviimpi rakentaminen lumenajokuluissa. On tärkeään löytää tasapaino pakollisten ja toivottujen töiden välillä. Kunnossa- ja puhtaanapitolaki määrittää hyvin pitkälle perustoiminnot sekä kadunpitäjän ja kiinteistönomistajan välisen tehtävä- ja vastuujaon. Nykyiset talvikunnossapitosopimukset päättyvät keväällä 2016 ja sen jälkeen on tehtävä päätös jatkovuosien toimintamallista.

EU-asetus kieltää elohopeahöyrylampputen markkinoille saattamisen vuonna 2015. Kaupungilla on omaa katuvaloverkkoa noin 35 km ja noin 1100 valopistettä. Pääkaduilla vaihtotyö vaatimukset täyttävään suurpainenatriumvalaisimiin on jo pääosin tehty, mutta asuntoalueilla on vielä vanhaa elohopeahöyrykalustoa noin 750 kpl. Vanhimmat linjat on rakennettu 70-luvulla ja ne ovat jo elinkaarensa päässä. Valaisimia vaihdetaan yleensä katujen peruskunnostuksen tai sähköverkon maakaapeloinnin yhteydessä uusimalla koko katuosuus pylväineen, kaapelointineen ja valaisimineen kokonaan. Uudemmissa ja hyväkuntoisissa linjaosuuksilla päästään pelkän valaisinkaluston vaihdolla. Led-valaistustekniikka on aivan viime vuosina kehittynyt huomasti ja siitä on tullut käytännössä päätarkaisu. Myös suoraan vanhan katuvalolampun tilalle asennettavien Led-lamppujen laatu on koko ajan parantunut ja niiden käyttö on investointikuluja säästävä myös vaihtoehtoinen ratkaisu. Katuvaloinvestointi on osa kaupungin energiansäästökampanjaa ilmastonmuutostalkoissa.

Eläköitymiset ja osa-aikatyöratkaisut ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat jatkossakin tulosalueen toimintaan ja edellyttävät uusia järjestelyjä. Ympäristöhoitotöissä joudutaan ottamaan huomioon myös mahdolliset erityis- ja pitkäaikaistyöttömyydestä aiheutuvat kausiluonteiset työhön sijoitukset. Tämä sitoo työnjohdon resursseja ja se on pois muusta työnjohdosta ja työmaiden suunnittelusta.

Yksityistiet

- Käyttötalous: Kunnossapitoavustus 130 000 euroa, jolla voidaan tukea yksityisteiden kunnossapitoa keskimäärin 50 %:lla (tavoite: läpiajotiet 70 % ja muut tiet 60 %)
- Investoinnit: Määrärahavaraus 60 000 euroa, joka käytetään ensisijaisesti valtionavustuskelpoisten yksityisteiden perusparannushankkeiden kuntaosuuteen (15 – 30 %). Osa määrärahasta voidaan yhteisesti hyväksytyyn ohjeistuksen pohjalta käyttää kunnossapitoavustuksena.

Metsätilat

Vuosien 2014 ja 2015 kesämyrskyissä on menetetty odotusarvoineen käytännössä lähes kahden vuoden hakkuukertymä. Vahingoista on saatu metsävakuutuksen kautta täysi korvaus, joten kaupungille ei ole tullut suoraan taloudellista menetystä. Myrskyvahingot ovat kuitenkin poissa metsäpääomasta ja, kun viime vuosina on muutoinkin tuloutettu kantorahatuloa jonkin verran etupainotteisesti, olisi paras ratkaisu pitää metsänhakuussa vuoden tai kahden tauko. Talousarvioraami ja siinä asetetut tuottovaatimukset eivät kuitenkaan anna tähän mahdollisuutta, joten metsätiloilla palataan arvioidun vuotuisen kasvun mukaiseen metsänhakuuseen. Pääpaino on kasvatushakuissa, nuoren metsän hoidossa ja taimikonhoidossa.

TUNNULUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
<i>Tiet ja alueet</i>					
Asemakaavat, ha	584	584	584	584	584
Kunnossapidettävät kadut, tiet, väylät, km	57	55	57	57	57
Avustettavat yksityistiet, km	378	372	377	377	377
Puistot ja yleiset alueet, ha	89	89	89	89	89
Peltopinta-ala	89	89	89	89	89
Metsäpinta-ala	826	826	826	826	826
Vuokralle annetut alueet, ha	114	114	114	114	114
Konekeskuksen käyttötunnit, lkm	2 663	3 300	3 300	3 300	3 300

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

TIET JA ALUEET	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	351 000	317 675	277 585	277 585	277 585	277 585	-12,6
Valmistus omaan käyttöön	28 957	27 500	27 500	27 500	27 500	27 500	0,0
Toimintamenot	-1 096 791	-1 125 904	-1 111 420	-1 111 049	-1 111 049	-1 111 049	-1,3
Toimintakate (netto)	-716 834	-780 729	-806 335	-805 964	-805 964	-805 964	3,2
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-712 838	-713 742	-661 316	-661 316	-661 316	-661 316	-7,3
Muut laskennalliset kustannukset	-48 801	-54 642	-53 679	-53 679	-53 679	-53 679	-1,8
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 858 430	-1 894 288	-1 826 415	-1 826 044	-1 826 044	-1 826 044	-3,6

KIINTEISTÖT

Vastuuhenkilö: Kiinteistöpäällikkö

Tulosalueen toimintastrategia

Kiinteistöt pidetään kunnossa ja ennakoidaan eri rakennusten käyttäjien tarpeet käyttöasteen mukaisiksi.

Kunnostus- ja korjaustyöt tehdään ostopalveluna. Palveluntuottajat valitaan vuositarjousten perusteella. Isommat rakennusinvestointikohteet kilpailutetaan ja rakentamisen suorittaa urakoitsija. Rakennusinvestointien suunnittelu kilpailutetaan ja ostetaan ulkopuoliselta konsultilta. Rakennuttaminen ja työn valvonta hoidetaan pääosin omana työnä ja osittain ostopalveluna.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Kiinteistöjen energiakulutusta vähennetään Esco – ohjelman mukaisesti.
2. Rakennusten käyttöaste pidetään mahdollisimman korkeana. Käyttämättömistä kiinteistöistä luovutaan myymällä tai purkamalla.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

1. Jatketaan terveyskeskuksen vanhan osan peruskorjausta.
2. Valmistellaan Virranrannan ja uimahallin peruskorjauksia ja paloaseman toimistorakennuksen uudisrakentamista.
3. Rakennetaan Luupuveden kylälle uusi koulurakennus siirrettävänä moduulirakenneperiaatteella.
4. Tehdään energiasäästöhanke B – vaiheen (Esco – hanke) toimenpiteet valmiiksi, joilla parannetaan kiinteistöjen energiataloutta ja sisäilman laatua.
5. Toteutetaan valtuuston päättämät rakennusinvestointikohteet.
6. Tehdään kiinteistöjen vaatimat ylläpito-, huolto- ja kunnostustoimenpiteet.

Tulosalueen tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Kiinteistöjen ylläpitokulut ja – tuotot pidetään tasapainossa
2. Kaupungin omistuksessa olevat rakennukset pidetään tehokkaassa käytössä. Tyhjiä ja tarpeettomia kiinteistöistä luovutaan. Tyhjä kiinteistö myydään julkisella tarjouskilpailulla. Huonokuntoiset rakennukset puretaan. Hyvänä käyttöasteena pidetään 90 – 100 %
3. Kiinteistöjen energian kulutusta vähennetään energiasäästöohjelman avulla. Säästötavoitteeksi vuoden 2008 – 2012 keskiarvosta mitattuna asetetaan 9 prosenttia.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Kaupungin rakennuksiin on kertynyt paljon korjausvelkaa. Osa aikaisemmista korjaustoimenpiteistä on epäonnistunut huonon suunnittelun, riittämättömän rahoituksen, puutteellisen valvonnan, virheellisen käytön tai huoltotoimenpiteiden laiminlyönnin johdosta.

Rakennustöiden valvontaan tulee panostaa niin, että suunnittelijoiden valintaan kiinnitetään erityisiä huomioita. Suunnittelijoilla tulee olla kyllin hyvät tiedot ja resurssit alansa suunnittelusta ja työmaan valvonnasta. Kaupungin henkilöstössä ei ole riittävästi resursseja työmaiden valvontaan. Isommilla ja vaativimmilla työmailla tulisi olla paikallisvalvoja, joka ehtii paneutua perusteellisesti suunnitelmiin ja työmaan toteutuksen seurantaan.

Korjauskohteista ei aina voida tehdä tarkkoja kustannusarvioita. Rakenteita avattaessa löytyy viallisia rakenteita, joiden korjaaminen on taloudellisempaa silloin, kun korjattavat rakenteet ovat vielä esillä. Korjauskohteiden ylläpitävyys tuo epävarmuutta talousarvion toteutumiseen.

Kiinteistöjen rakennusautomaatiikkatekniikka on osittain vanhentunutta. Vanhoihin automatiikkakeskuksiin ei enää saa varaosia. Epäkuntoinen automatiikka aiheuttaa sisäilmaongelmia, joka taas aiheuttaa hallitsemattomia korjausinvestointeja. Energiatehokkuushakkeen yhteydessä voidaan selvittää ja korjata rakennusautomaatiikan ongelmakohtia.

Kaupungin ja Soten sisäilmatyöryhmät ovat hyvänä apuna sisäilmaongelmien kartoituksessa, tilojen kätöstä ja korjauksesta päätettäessä.

Kiinteistöjen tehokas ja taloudellinen käyttö vaatii jatkuvaa tilasuunnittelua ja seuranta Tulosalueen esimiehen aikaa vie laskujen tiliointi, vuokrasopimusten- ja taulukoiden laatiminen sekä vanhojen tietojen kerääminen kaupungin eri toimijoille ja yhteistyökumppaneille. Henkilöresurssien kohdentaminen toisi lisäresursseja tilasuunnitteluun, kunnossapitoon sekä investointien toteutukseen ja valvontaan.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
<i>Kiinteistöt</i>					
Kiinteistöjen lukumäärä	39	39	36	36	36
Rakennuksien lukumäärä	68	68	63	63	63
Huoneistoala, m2	58 418	58 418	56 336	58 336	58 336

Tuloarviot ja määrärahat sekä laskennalliset kustannukset

KIINTEISTÖT	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	3 791 127	3 549 935	4 867 846	4 885 075	4 942 082	4 942 082	37,6
Valmistus omaan käyttöön	17 594	16 600	21 000	21 000	21 000	21 000	26,5
Toimintamenot	-2 935 241	-2 851 678	-2 825 618	-2 884 147	-2 929 147	-2 929 147	1,1
Toimintakate (netto)	873 480	714 857	2 063 228	2 021 928	2 033 935	2 033 935	182,8
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-501 968	-490 213	-1 419 253	-1 419 253	-1 419 253	-1 419 253	189,5
Muut laskennalliset kustannukset	-73 643	-76 212	-83 481	-83 481	-83 481	-83 481	9,5
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-3 510 852	-3 418 103	-4 328 352	-4 386 881	-4 431 881	-4 431 881	28,3

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Vesi- ja viemärilaitos jakaa puhdasta talousvettä asiakkailleen sekä vastaanottaa ja käsittelee asiakkaidensa jätevedet ylläpitämällä, saneeraamalla ja rakentamalla verkostojaan sekä niihin liittyviä kunnallisteknisiä laitteita ja rakennelmia.

Tulosalueen tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017 – 2018

1. Jatketaan viemäriverkoston vuotovesien vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä ympäristöluvan 20.8.2014 ja vuonna 2015 päivitetyn vuotovesiselvityksen sekä siihen liittyvän toimenpideohjelman mukaisesti siten, että vuotovesien määrä on keskimäärin enintään 30 % puhdistamon tulovirtaamasta vuoteen 2020 mennessä (lupaehto nro 8). Samaan aikaan vuoteen 2020 saakka pidättäydytään mahdollisuuksien mukaan muista investoinneista.
2. Valmistaudutaan jätevesipuhdistamon 2. vaiheen saneeraussuunnittelun aloittamiseen sekä korottamaan jätevesimaksutaksaa urakan rahoittamiseksi vuosina 2020 -2021.
3. Vesilaitoksen investointiosassa varaudutaan vesimittarien vaihtamiseksi noin 120 kulutus-pisteessä vuosittain.

Tulosalueen palvelusuunnitelman kuvaus vuodelle 2016

Jätevesipuhdistamon ympäristöluvan tarkistamispäätös on saatu 20.8.2014. Lupapäätöksen mukainen puhdistamon 1. vaiheen saneeraus (sako- ja umpikaivolietteen vastaanoton ja lietteenkäsittelyn uudistaminen) on valmistunut vuonna 2015 ja 2. vaihe (jäteveden käsittelyn uudistaminen, rakennustekniset työt ja mahdollinen purkupaikan siirto / purkuputken jatkaminen) tulee tehdä 31.12.2021 mennessä. Saneerauksen 2. vaiheen investointi on noin 3,0 milj. euroa. Mahdollisen purkupaikan siirron ja purkuputken jatkamisen tarpeellisuuden toteamiseksi tulee laatia purkupaikkaselvitys.

Viemäriverkoston vuotovesiä tulee pienentää suunnitelmallisesti ja lupapäätöksen mukaisesti.

Taksat 1.1.2013 lukien (tekninen lautakunta 28.8.2012):

VESIMAKSU

Käyttömaksu on 1,51 euroa/m³ (alv 0 %) eli 1,85 euroa/m³ (alv 24 %)

Mittarikohtainen perusmaksu:

<u>Mittarikoko</u>	<u>Kerroin k</u>	<u>Perusmaksu, euroa/vuosi</u>	
		alv 0 %	alv 24 %
15-20 mm	44	66,44	81,72
25-30 mm	250	377,50	464,32
40 mm	600	906,00	1114,38
50 mm	1800	2718,00	3343,14
> 80 mm	2000	3020,00	3714,60

JÄTEVESIMAKSU 1.1.2015 lukien (tekninen lautakunta 9.9.2014):

Käyttömaksu on 1,72 euroa/m³ (alv 0 %) eli 2,13 euroa/m³ (alv 24 %).

Liittymismaksu on 0,73 euroa (alv 0 %) eli 0,91 euroa (alv 24 %) rakennuksen kerrosalan ja rakennuspaikan pinta-alan yhteenlaskettua täyttä neliometriä kohden. Liittymismaksun määrä riippuu kuitenkin rakennuksen tontin ja pinta-alojen suhteesta toisiinsa sekä mahdollisesta myöhemmästä lisärakentamisesta.

Tulosalueen tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Jätevesipuhdistamon ympäristöluvan 20.8.2014 lupamääräyksen nro 9 mukaisesti laaditaan käsiteltyjen jätevesien purkupaikkaselvitys sekä viimeistään 31.12.2016 pannaan vireille ympäristöluvan muuttamista ja vesilain mukaista lupaa koskeva hakemus.
2. Jätevesiviemäreitä saneerataan noudattaen pääsääntöisesti vuonna 2015 laadittua ja vuoteen 2020 ulottuvaa vuotovesiselvityksen saneeraus-/ toimenpideohjelmaa. Saneeraustoimia suoritetaan katujen perusparannushankkeisiin sovittaen käytettävissä olevan määrärahan puitteissa, mutta kuitenkin niin, että vuotovesien määrä on keskimäärin enintään 30 % puhdistamon tulovirtaamasta vuoteen 2020 mennessä.
3. Varaudutaan päätökseen, jolla kaupunginhallitus siirtää hulevesien hallinnan vesihuoltolaitoksen vastattavaksi.

Tulosalueen käyttötalouden perustelut vuodelle 2016

Lupaharkinta, jätevesien asianmukainen käsittely ja puhdistamon nykyinen ikä edellyttävät merkittäviä investointeja. Puhdistamon purkupaikkaselvitys laaditaan ja siihen liittyvä ympäristölupahakemus pannaan vireille vuonna 2016. Pian tämän jälkeen tulee rakentaa toinen jälkiselkeytysallas ja tehdä puhdistamon rakenteellinen saneeraus sekä koneiston ja sähkö-, automaatio- ja instrumentointijärjestelmän saneeraus. Samaan aikaan toteutetaan purkupaikan siirto, mikäli em. selvitys ja ympäristöluvan muutos sitä edellyttävät.

Vuotovesiä on järjestelmällisesti vähennetty vuotovesiselvitysten mukaisesti jo yli 20 vuoden ajan. Silti vuotovesien osuus on 40 -50 % kokonaisvirtaamasta. Aiemmin laaditun selvityksen (vuonna 2005) aikataulusta ollaan muutama vuosi jäljessä. Samaan aikaan verkoston saneerausvelka on kasvanut. Vuoto- ja hulevedet haittaavat puhdistamon prosessitoimintaa pienentäen puhdistustulosta eikä niiden pumppaaminen jäteveden mukana ole kustannussyistä järkevää. Vuoto- ja hulevesien määrän tulisi olla mahdollisimman pieni; niiden osuus kokonaisvirtaamasta saisi olla enintään noin 30 %. Tämä raja on ympäristöluvan lupaehtona nro 8. Uusi vuotovesisuunnitelma ja siitä johdettu toimenpideohjelma aikatauluineen on laadittu vuonna 2015 ja se toimeenpannaan vuosina 2016 - 2020. Tuona aikana pidättäydytään mahdollisuuksien mukaan muista investoinneista ja varaudutaan puhdistamon isoon 2. vaiheen saneeraukseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
<i>Vesi- ja viemärlaitos</i>					
Myyty vesimäärä, m ³	715 733	706 000	715 000	715 000	715 000
Vesijohtoa, m	445 034	442 500	446 500	446 500	446 500
Kulutuspaikkojen lkm (vesi)	2 889	2 885	2 825	2 825	2 825
Laskutettu jätevesimäärä, m ³	259 268	260 000	261 000	261 000	261 000
Jätevesiviemäriä, m	38 530	38 100	38 530	38 530	38 530
Sadevesiviemäriä, m	19 582	19 700	20 000	20 000	20 000
Sekaviemäriä, m	13 057	13 400	12 500	12 500	12 500
Kulutuspaikkojen lkm (jätevesi)	1 186	1 192	1 115	1 115	1 115

VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TASEYKSIKÖN TULOSLASKELMA							
(ulkoinen/sisäinen)							
	TP-2014	TA-2015	LTK 2016	TA 2016	Muutos %	TS 2017	TS 2018
Liikevaihto	1 817 218	1 880 927	1 911 734	1 911 734	1,6	1 911 734	1 911 734
Valmistus omaan käyttöön	9 440	12 700	13 000	13 000	2,4	13 000	13 000
Liiketoiminnan muut tuotot	13 091	5 200	7 100	7 100	36,5	7 100	7 100
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-524 498	-528 766	-530 116	-530 116	0,3	-530 116	-530 116
Palvelujen ostot	-172 566	-155 500	-224 428	-224 428	44,3	-224 428	-224 428
Henkilöstökulut	-362 181	-359 272	-361 926	-361 694	0,7	-361 694	-361 694
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-434 497	-436 600	-469 604	-469 604	7,6	-469 604	-469 604
Liiketoiminnan muut kulut	-86 330	-88 224	-19 359	-19 359	-78,1	-19 359	-19 359
Liikeylijäämä	259 677	330 465	326 401	326 633	15	326 633	326 633
Rahoitustuotot ja -kulut							
Muut rahoitustuotot				4 300			
Muun taseyks.korv.peruspääomasta	-180 522	-180 500	-185 965	-190 265	5,4	-190 265	-190 265
Ylijäämä ennen varauksia	79 156	149 965	140 436	140 668	-6,2	136 368	136 368
Vapaaehtoisten varausten lisäys	0			0			
Tilikauden ylijäämä	79 156	149 965	140 436	140 668	-6,2	136 368	136 368

VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TASEYKSIKÖN RAHOITUSLASKELMA							
(ulkoinen/sisäinen)							
	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	Muutos %	TS 2017	TS 2018
Toiminnan rahavirta							
Liikeylijäämä(-alijäämä)		330 465	326 401	326 633	-1,2	326 633	326 633
Poistot ja arvonalentumiset		436 600	469 604	469 604	7,6	469 604	469 604
Rahoitustuotot ja -kulut		-180 500	-181 665	-181 665	0,6	-181 665	-181 665
Satunnaiset erät							
Tulorahoituksen korjaukset							
Investointien rahavirta							
Investointimenot		-1 190 000	-522 000	-522 000	-56,1	-477 000	-477 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin							
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot							
Toiminnan ja investointien rahavirta		-603 435	92 340	92 572	-115,3	137 572	137 572
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle							
Antolainasaamisten lisäykset muilta							
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta							
Antolainasaamisten vähennykset muilta							
Lainakannan muutokset							
Pitkäaik.lainojen lisäys kunnalta							
Pitkäaik.lainojen lisäys muilta							
Pitkäaik.lainojen vähennys kunnalle							
Pitkäaik.lainojen vähennys muilta							
Lyhytaik.lainojen muutos kunnalta							
Lyhytaik.lainojen muutos muilta							
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
T-antojen varojen ja pääomien muutokset							
Vaihto-omaisuuden muutos							
Saamisten muutos kunnalta							
Saamisten muutos muilta							
Korottomien velkojen muutos kunnalta		603 435	-92 340	-92 572	-115,3	-137 572	-137 572
Korottomien velkojen muutos muilta							
Rahavarojen muutos		0	0	0		0	0

VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TASEYKSIKÖN INVESTOINTIOSA					
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Vesi- ja viemärlaitos					
Vesilinjat ja vesihuolto					
Koivujärven vesihuolto	-50 068		-35 000		
Toukkamäen vesilinja			-10 000		
Vesihuollon suunnittelu	-1 914	-15 000	-10 000	-30 000	-30 000
Jätevesiviemärit	-148 868	-150 000	-300 000	-300 000	-300 000
Sadevesiviemärit (Antintie 2016)			-30 000	-30 000	-30 000
Saratie-Sammaltie jv					
Yhtylä, Kirkkokadun puol. Jv					
Pienet jv työt, menot					
Pienet jv työt, tulot					
Lystimetsän vh					
Taloliittymät rakentaminen, menot	-74 485	-75 000	-70 000	-70 000	-70 000
Taloliittymät rakentaminen, tulot					
Vesiverkoston saneeraus vuosittain (Kuituhan	-10 103	-10 000	-20 000	-25 000	-25 000
Vesimittareiden uusiminen			-12 000	-12 000	-12000
Kalliokujan vesihuolto					
Hyvölänsaari I-vaihe, linjapit.					
Yhtyläntie, linjapit. 450 m					
Kukkomäki, linjapit. 500 m					
Sahan alueen vesihuolto		-50 000			
Savikon radan alitus		-20 000			
Vesihuollon muut kiinteät rakenteet					
Vesitornin katto, pinnoitt. uusiminen 380 m2					
Jätevedenpuhdistamon saneeraus (porkkari)	-269 938	-825 000	-25 000		
Vesihuoltoavustukset	-845	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Vuotovesiselvityksen laatiminen		-35 000			
Puhdistamon ympäristöluvan uusiminen					
Vesi- ja viemärlaitos, menot yhteensä	-556 221	-1 190 000	-522 000	-477 000	-477 000
Vesi- ja viemärlaitos, tulot yhteensä	0	0	0	0	0

LASKENNALLISESTI ERIYTETTY HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI							
TULOSLASKELMA (sisältää ulkoiset ja sisäiset erät)							
	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	Muutos %	TS 2017	TS 2018
Liikevaihto							
Valmistus omaan käyttöön							
Liiketoiminnan muut tuotot							
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			-200	-200		-200	-200
Palvelujen ostot			-850	-850		-850	-850
Henkilöstökulut			-1 608	-1 608		-1 608	-1 608
Poistot ja arvonalentumiset			-9 711	-9 711		-9 711	-9 711
Liiketoiminnan muut kulut							
Liikealijäämä			-12 369	-12 369		-12 369	-12 369
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkokulut							
Korvaus jäännöspääomasta							
Muut rahoituskulut							
Alijäämä ennen varauksia			-12 369	-12 369		-12 369	-12 369
Vapaaehtoisten varausten lisäys							
Tilikauden alijäämä			-12 369	-12 369		-12 369	-12 369
RAHOITUSLASKELMA (sisältää ulkoiset ja sisäiset erät)							
	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	Muutos %	TS 2017	TS 2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Liikelylijäämä(-alijäämä)			-12 369	-12 369		-12 369	-12 369
Poistot ja arvonalentumiset			9 711	9 711		9 711	9 711
Rahoitustuotot ja -kulut							
Sisäiset tuotot							
Sisäiset kulut							
			-2 658	-2 658		-2 658	-2 658
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot			-30 000	-30 000		-30 000	-30 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin							
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			-32 658	-32 658		-32 658	-32 658
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Saamisten muutos							
Korottomien velkojen muutos							
VAIKUTUS KAUPUNGIN KASSAVAROIHIIN			-32 658	-32 658	0	-32 658	-32 658
Rahoituslaskelmassa eliminoidaan sisäiset tuotot ja kulut. Huleveden viemäröinnillä ei ole omia kassavaroja.							
LASKENNALLISESTI ERIYTETTY HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI							
INVESTOINTIOSA							
		TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	
Huleveden viemäröinti							
Sadevesiviemärit (Antintie 2016)				-30 000	-30 000	-30 000	
Huleveden viemäröinti, menot yhteensä				-30 000	-30 000	-30 000	
Huleveden viemäröinti, tulot yhteensä				0	0	0	

4.2 KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN / valtuustoon nähden sitova taso

(ulkoiset ja sisäiset)

	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Yleishallinto							
Tuotot	86 822	49 970	99 920	101 470	101 470	101 470	103,1
Kulut	-2 199 725	-2 167 156	-2 173 729	-2 156 819	-2 161 184	-2 161 184	-0,5
Toimintakate	-2 112 903	-2 117 186	-2 073 809	-2 055 349	-2 059 714	-2 059 714	-2,9
Ruokahuolto							
Tuotot	2 398 629	2 441 531	2 463 629	2 502 550	2 511 550	2 511 550	2,5
Kulut	-2 266 449	-2 304 399	-2 326 568	-2 364 528	-2 373 528	-2 373 528	2,6
Toimintakate	132 180	137 132	137 061	138 022	138 022	138 022	0,6
Elinkeinojen kehittäminen							
Tuotot	72 253	58 350	49 526	49 526	49 526	49 526	-15,1
Kulut	-891 278	-851 798	-1 306 757	-573 177	-580 177	-1 320 177	-32,7
Toimintakate	-819 025	-793 448	-1 257 231	-523 651	-530 651	-1 270 651	-34,0
Maataloushallinto							
Tuotot	371 399	310 607	237 220	231 743	231 743	231 743	-25,4
Kulut	-588 590	-531 323	-466 038	-460 449	-460 449	-460 449	-13,3
Toimintakate	-217 191	-220 716	-228 818	-228 706	-228 706	-228 706	3,6
Työllisyyden hoitaminen							
Tuotot	157 032	392 116	68 717	55 540	55 540	55 540	-85,8
Kulut	-417 876	-754 823	-391 412	-350 041	-350 041	-350 041	-53,6
Toimintakate	-260 844	-362 707	-322 695	-294 501	-294 501	-294 501	-18,8
Sos.toimi ja terveydenhuolto							
Tuotot	201 550	177 144	177 500	167 826	167 826	167 826	-5,3
Kulut	-34 846 197	-34 008 739	-34 580 377	-34 592 315	-35 081 315	-35 381 315	1,7
Toimintakate	-34 644 647	-33 831 595	-34 402 877	-34 424 489	-34 913 489	-35 213 489	1,8
Varhaiskasvatus							
Tuotot	321 880	321 136	330 170	343 170	343 170	343 170	6,9
Kulut	-3 887 995	-3 929 268	-4 131 393	-4 186 731	-4 120 352	-4 120 352	6,6
Toimintakate	-3 566 115	-3 608 132	-3 801 223	-3 843 561	-3 777 182	-3 777 182	6,5
Peruskoulutus							
Tuotot	611 635	560 404	518 421	521 421	518 421	518 421	-7,0
Kulut	-8 057 141	-7 795 603	-8 221 285	-8 154 460	-8 241 086	-8 241 086	4,6
Toimintakate	-7 445 506	-7 235 199	-7 702 864	-7 633 039	-7 722 665	-7 722 665	5,5

	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Lukiokoulutus							
Tuotot	42 459	47 300	72 158	72 158	72 158	72 158	52,6
Kulut	-1 164 291	-1 212 345	-1 252 511	-1 244 454	-1 244 895	-1 244 895	2,6
Toimintakate	-1 121 832	-1 165 045	-1 180 353	-1 172 296	-1 172 737	-1 172 737	0,6
Sivistyspalvelut							
Tuotot	147 628	132 250	144 330	144 330	144 330	144 330	9,1
Kulut	-1 563 877	-1 504 685	-1 661 792	-1 640 219	-1 613 330	-1 613 330	9,0
Toimintakate	-1 416 249	-1 372 435	-1 517 462	-1 495 889	-1 469 000	-1 469 000	9,0
Vapaa-aikapalvelut							
Tuotot	431 146	450 127	457 831	467 831	467 831	467 831	3,9
Kulut	-1 398 980	-1 401 432	-1 597 009	-1 589 115	-1 589 115	-1 589 115	13,4
Toimintakate	-967 834	-951 305	-1 139 178	-1 121 284	-1 121 284	-1 121 284	17,9
Hallinto tekoja							
Tuotot	1 255	1 350	900	900	900	900	-33,3
Kulut	-940 472	-799 552	-801 730	-801 034	-801 034	-801 034	0,2
Toimintakate	-939 217	-798 202	-800 830	-800 134	-800 134	-800 134	0,2
Rakennusvalvonta							
Tuotot	48 095	67 800	65 800	65 800	65 800	65 800	-2,9
Kulut	-122 050	-152 883	-156 784	-156 635	-156 635	-156 635	2,5
Toimintakate	-73 955	-85 083	-90 984	-90 835	-90 835	-90 835	6,8
Tiet ja alueet							
Tuotot	379 957	345 175	305 085	305 085	305 085	305 085	-11,6
Kulut	-1 096 791	-1 125 904	-1 111 420	-1 111 049	-1 111 049	-1 111 049	-1,3
Toimintakate	-716 834	-780 729	-806 335	-805 964	-805 964	-805 964	3,2
Kiinteistöt							
Tuotot	3 808 721	3 566 535	4 888 846	4 906 075	4 963 082	4 963 082	37,6
Kulut	-2 935 241	-2 851 678	-2 825 618	-2 884 147	-2 929 147	-2 929 147	1,1
Toimintakate	873 480	714 857	2 063 228	2 021 928	2 033 935	2 033 935	182,8
Vesi- ja viemärilaitos							
Tuotot	1 839 745	1 898 827	1 931 834	1 931 834	1 931 834	1 931 834	1,7
Kulut	-1 072 240	-1 064 530	-1 135 829	-1 135 597	-1 135 597	-1 135 597	6,7
Toimintakate	767 505	834 297	796 005	796 237	796 237	796 237	-4,6
YHTEENSÄ							
Tuotot	10 920 206	10 820 622	11 811 887	11 867 259	11 930 266	11 930 266	9,7
Kulut	-63 449 193	-62 456 118	-64 140 252	-63 400 770	-63 948 934	-64 988 934	1,5
Toimintakate	-52 528 987	-51 635 496	-52 328 365	-51 533 511	-52 018 668	-53 058 668	-0,2

KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN

(ulkoiset)

	TP 2014	TA 2015	LTK2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Yleishallinto							
Tuotot	73 638	26 900	19 362	20 912	20 912	20 912	-22,3
Kulut	-2 097 275	-2 052 893	-2 059 090	-2 042 180	-2 046 545	-2 046 545	-0,5
Toimintakate	-2 023 637	-2 025 993	-2 039 728	-2 021 268	-2 025 633	-2 025 633	-0,2
Ruokahuolto							
Tuotot	1 449 010	1 464 907	1 465 339	1 465 339	1 465 339	1 465 339	0,0
Kulut	-2 045 309	-2 045 748	-2 034 850	-2 060 810	-2 060 810	-2 060 810	0,7
Toimintakate	-596 299	-580 841	-569 511	-595 471	-595 471	-595 471	2,5
Elinkeinojen kehittäminen							
Tuotot	72 253	58 350	49 526	49 526	49 526	49 526	-15,1
Kulut	-890 110	-728 731	-1 147 423	-413 843	-420 843	-1 160 843	-43,2
Toimintakate	-817 857	-670 381	-1 097 897	-364 317	-371 317	-1 111 317	-45,7
Maataloushallinto							
Tuotot	371 399	310 607	237 220	231 743	231 743	231 743	-25,4
Kulut	-584 359	-525 046	-457 912	-452 323	-452 323	-452 323	-13,9
Toimintakate	-212 960	-214 439	-220 692	-220 580	-220 580	-220 580	2,9
Työllisyyden hoitaminen							
Tuotot	157 032	392 116	68 717	55 540	55 540	55 540	-85,8
Kulut	-417 662	-754 443	-389 706	-348 335	-348 335	-348 335	-53,8
Toimintakate	-260 630	-362 327	-320 989	-292 795	-292 795	-292 795	-19,2
Sos.toimi ja terveydenhuolto							
Tuotot	201 550	177 144	177 500	167 826	167 826	167 826	-5,3
Kulut	-34 840 937	-34 003 426	-34 574 953	-34 586 891	-35 075 891	-35 375 891	1,7
Toimintakate	-34 639 387	-33 826 282	-34 397 453	-34 419 065	-34 908 065	-35 208 065	1,8
Varhaiskasvatus							
Tuotot	318 522	318 286	330 170	343 170	343 170	343 170	7,8
Kulut	-3 600 202	-3 696 835	-3 714 832	-3 743 249	-3 676 870	-3 676 870	1,3
Toimintakate	-3 281 680	-3 378 549	-3 384 662	-3 400 079	-3 333 700	-3 333 700	0,6
Peruskoulutus							
Tuotot	609 075	557 008	515 325	518 325	515 325	515 325	-6,9
Kulut	-6 644 053	-6 388 903	-6 331 934	-6 233 136	-6 263 696	-6 263 696	-2,4
Toimintakate	-6 034 978	-5 831 895	-5 816 609	-5 714 811	-5 748 371	-5 748 371	-2,0

	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Lukiokoulutus							
Tuotot	42 380	47 300	72 158	72 158	72 158	72 158	52,6
Kulut	-976 525	-944 664	-943 428	-934 115	-933 615	-933 615	-1,1
Toimintakate	-934 145	-897 364	-871 270	-861 957	-861 457	-861 457	-3,9
Sivistyspalvelut							
Tuotot	141 471	127 650	139 830	139 830	139 830	139 830	9,5
Kulut	-1 181 650	-1 137 306	-1 122 012	-1 100 439	-1 073 550	-1 073 550	-3,2
Toimintakate	-1 040 179	-1 009 656	-982 182	-960 609	-933 720	-933 720	-4,9
Vapaa-aikapalvelut							
Tuotot	366 253	386 983	401 633	411 633	411 633	411 633	6,4
Kulut	-916 165	-914 378	-917 751	-909 857	-909 857	-909 857	-0,5
Toimintakate	-549 912	-527 395	-516 118	-498 224	-498 224	-498 224	-5,5
Hallinto tekopa							
Tuotot	1 255	1 350	900	900	900	900	-33,3
Kulut	-760 262	-795 059	-793 734	-793 038	-793 038	-793 038	-0,3
Toimintakate	-759 007	-793 709	-792 834	-792 138	-792 138	-792 138	-0,2
Rakennusvalvonta							
Tuotot	45 977	67 800	65 800	65 800	65 800	65 800	-2,9
Kulut	-119 533	-143 453	-150 129	-149 980	-149 980	-149 980	4,5
Toimintakate	-73 556	-75 653	-84 329	-84 180	-84 180	-84 180	11,3
Tiet ja alueet							
Tuotot	311 189	262 225	226 535	226 535	226 535	226 535	-13,6
Kulut	-1 040 949	-1 027 313	-1 022 481	-1 022 110	-1 022 110	-1 022 110	-0,5
Toimintakate	-729 760	-765 088	-795 946	-795 575	-795 575	-795 575	4,0
Kiinteistöt							
Tuotot	1 566 480	1 311 272	1 509 303	1 493 303	1 493 303	1 493 303	13,9
Kulut	-2 799 041	-2 713 541	-2 701 923	-2 760 452	-2 805 452	-2 805 452	1,7
Toimintakate	-1 232 561	-1 402 269	-1 192 620	-1 267 149	-1 312 149	-1 312 149	-9,6
Vesi- ja viemärlaitos							
Tuotot	1 712 291	1 772 567	1 810 311	1 810 311	1 810 311	1 810 311	2,1
Kulut	-1 054 734	-1 046 222	-1 055 836	-1 055 604	-1 055 604	-1 055 604	0,9
Toimintakate	657 557	726 345	754 475	754 707	754 707	754 707	3,9
YHTEENSÄ							
Tuotot	7 439 775	7 282 465	7 089 629	7 072 851	7 069 851	7 069 851	-2,9
Kulut	-59 968 766	-58 917 961	-59 417 994	-58 606 362	-59 088 519	-60 128 519	-0,5
Toimintakate	-52 528 991	-51 635 496	-52 328 365	-51 533 511	-52 018 668	-53 058 668	-0,2

4.3 TULOSLASKELMA (ulkoiset)

	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Toimintatuotot	7 439 811	7 282 465	7 089 629	7 072 851	7 069 851	7 069 851	-2,9
Myyntituotot	4 167 379	4 213 331	4 125 036	4 106 559	4 103 559	4 103 559	-2,5
Maksutuotot	610 371	647 050	665 310	688 310	688 310	688 310	6,4
Tuet ja avustukset	858 829	748 410	498 680	487 053	487 053	487 053	-34,9
Muut toimintatuotot	1 747 241	1 616 874	1 739 103	1 729 429	1 729 429	1 729 429	7,0
Valmistus omaan käyttöön	55 991	56 800	61 500	61 500	61 500	61 500	8,3
Toimintakulut	-59 969 046	-58 917 961	-59 417 994	-58 606 362	-59 088 519	-60 128 519	-0,5
Henkilöstökulut	-16 671 052	-16 537 593	-15 956 611	-15 882 234	-15 793 365	-15 793 365	-4,0
Palkat ja palkkiot	-11 737 524	-11 755 758	-11 402 021	-11 385 302	-11 314 029	-11 314 029	-3,2
Henkilösivukulut	-4 933 528	-4 781 835	-4 554 590	-4 496 932	-4 479 336	-4 479 336	-6,0
Eläkekulut	-4 267 865	-4 118 099	-3 790 377	-3 733 635	-3 721 008	-3 721 008	-9,3
Muut hlösivukulut	-665 663	-663 736	-764 213	-763 297	-758 328	-758 328	15,0
Palvelujen ostot	-38 066 375	-37 249 361	-37 328 276	-37 288 595	-37 810 921	-38 110 921	0,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 132 761	-3 059 711	-2 932 646	-2 914 946	-2 911 946	-2 911 946	-4,7
Avustukset	-1 577 886	-1 573 500	-2 642 900	-1 913 000	-1 920 000	-2 660 000	21,6
Muut toimintakulut	-520 972	-497 796	-557 561	-607 587	-652 287	-652 287	22,1
Toimintakate	-52 529 235	-51 635 496	-52 328 365	-51 533 511	-52 018 668	-53 058 668	-0,2
Verotulot	24 223 898	24 200 000	23 400 000	23 400 000	23 900 000	24 200 000	-3,3
Valtionosuudet	29 918 686	29 800 000	31 000 000	31 100 000	31 200 000	31 300 000	4,4
Rahoitustuotot ja -kulut	805 963	397 600	510 423	560 648	445 805	437 105	41,0
Korkotuotot	27 985	23 800	21 866	22 091	23 048	22 848	-7,2
Muut rahoitustuotot	1 191 185	781 300	837 257	887 257	801 257	832 257	13,6
Korkokulut	-341 824	-340 000	-280 700	-280 700	-310 500	-350 000	-17,4
Muut rahoituskulut	-71 383	-67 500	-68 000	-68 000	-68 000	-68 000	0,7
Vuosikate	2 419 312	2 762 104	2 582 058	3 527 137	3 527 137	2 878 437	27,7
Poistot ja arvonalentumiset	-3 669 841	-2 781 122	-3 546 207	-3 546 207	-3 546 207	-2 897 507	27,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 785 952	-2 781 122	-2 897 507	-2 897 507	-2 897 507	-2 897 507	4,2
Arvonalentumiset	-883 889	0	-648 700	-648 700	-648 700	0	
Satunnaiset erät	1 231 544	0	0	0	0	0	
Satunnaiset tuotot	1 231 544	0	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-18 985	-19 018	-964 149	-19 070	-19 070	-19 070	0,3
Poistoeron lisäys tai vähennys	19 018	19 018	19 070	19 070	19 070	19 070	0,3
Varausten lisäys tai vähennys	0	0	0	0	0	0	
Rahastojen lisäys tai vähennys	0	0	0	0	0	0	
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	33	0	-945 079	0	0	0	

4.4 TUOSLASKELMA (ulkoiset ja sisäiset)

	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	Muutos-% 2015-2016
Toimintatuotot	10 920 238	10 820 622	11 811 887	11 867 259	11 930 266	11 930 266	9,7
Myyntituotot	5 362 320	5 446 235	5 424 087	5 444 531	5 450 531	5 450 531	0,0
Maksutuotot	673 772	710 231	717 145	740 145	740 145	740 145	4,2
Tuet ja avustukset	858 829	752 410	504 580	492 953	492 953	492 953	-34,5
Muut toimintatuotot	3 969 326	3 854 946	5 104 575	5 128 130	5 185 137	5 185 137	33,0
Valmistus omaan käyttöön	55 991	56 800	61 500	61 500	61 500	61 500	8,3
Toimintakulut	-63 449 469	-62 456 118	-64 140 252	-63 400 770	-63 948 934	-64 988 934	1,5
Henkilöstökulut	-16 671 052	-16 537 593	-15 956 611	-15 882 234	-15 793 365	-15 793 365	-4,0
Palkat ja palkkiot	-11 737 524	-11 755 758	-11 402 021	-11 385 302	-11 314 029	-11 314 029	-3,2
Henkilösivukulut	-4 933 528	-4 781 835	-4 554 590	-4 496 932	-4 479 336	-4 479 336	-6,0
Eläkekulut	-4 267 865	-4 118 099	-3 790 377	-3 733 635	-3 721 008	-3 721 008	-9,3
Muut hlösivukulut	-665 663	-663 736	-764 213	-763 297	-758 328	-758 328	15,0
Palvelujen ostot	-39 240 194	-38 449 629	-38 592 559	-38 591 799	-39 123 125	-39 423 125	0,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 217 850	-3 155 528	-3 019 249	-3 001 549	-2 998 549	-2 998 549	-4,9
Avustukset	-1 577 886	-1 577 500	-2 648 800	-1 918 900	-1 925 900	-2 665 900	21,6
Muut toimintakulut	-2 742 487	-2 735 868	-3 923 033	-4 006 288	-4 107 995	-4 107 995	46,4
Toimintakate	-52 529 231	-51 635 496	-52 328 365	-51 533 511	-52 018 668	-53 058 668	-0,2
Verotulot	24 223 898	24 200 000	23 400 000	23 400 000	23 900 000	24 200 000	-3,3
Valtionosuudet	29 918 686	29 800 000	31 000 000	31 100 000	31 200 000	31 300 000	4,4
Rahoitustuotot ja -kulut	805 963	397 600	510 423	560 648	445 805	437 105	41,0
Korkotuotot	27 985	23 800	21 866	22 091	23 048	22 848	-7,2
Muut rahoitustuotot	1 371 706	961 800	1 027 522	1 077 522	991 522	1 022 522	12,0
Korkokulut	-341 824	-340 000	-280 700	-280 700	-310 500	-350 000	-17,4
Muut rahoituskulut	-251 904	-248 000	-258 265	-258 265	-258 265	-258 265	4,1
Vuosikate	2 419 316	2 762 104	2 582 058	3 527 137	3 527 137	2 878 437	27,7
Poistot ja arvonalentumiset	-3 669 841	-2 781 122	-3 546 207	-3 546 207	-3 546 207	-2 897 507	27,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 785 952	-2 781 122	-2 897 507	-2 897 507	-2 897 507	-2 897 507	4,2
Arvonalentumiset	-883 889	0	-648 700	-648 700	-648 700	0	
Satunnaiset erät	1 231 544	0	0	0	0	0	
Satunnaiset tuotot	1 231 544	0	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-18 981	-19 018	-964 149	-19 070	-19 070	-19 070	0,3
Poistoeron lisäys tai vähennys	19 018	19 018	19 070	19 070	19 070	19 070	0,3
Varausten lisäys tai vähennys	0	0	0	0	0	0	
Rahastojen lisäys tai vähennys	0	0	0	0	0	0	
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	37	0	-945 079	0	0	0	

4.5 RAHOITUSLASKELMA

	TP 2014	TA 2015	LTK 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 419 280	2 472 104	2 582 058	3 527 137	3 527 137	2 878 437
Satunnaiset erät	1 231 544	0	0	0		
Tulorahoituksen korjauserät	-39 344	0	0	0		
Investointien rahavirta		0	0	0		
Investointimenot	-5 871 927	-3 117 800	-3 292 000	-3 357 000	-6 157 000	-3 072 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	386 000	0	0	0		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	47 451	10 000	10 000	10 000	30 000	30 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 826 995	-635 696	-699 942	180 137	-2 599 863	-163 563
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	0		
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0		
Antolainasaamisten vähennykset	113 211	86 301	40 234	40 234	73 451	149 934
Lainakannan muutokset	0	0	0	0		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000	3 202 727	3 282 000	2 707 961	5 094 760	2 033 629
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 183 332	-2 953 332	-2 953 332	-2 953 332	-2 578 348	-2 020 000
Lyhytaik.lainojen muutos	2 499 620	0	306 040	0		
Oman pääoman muutos	0	0	0	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-2	0	0	0		
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0		
Saamisten muutos	471 501	10 000	25 000	25 000	10 000	0
Korottomien velkojen muutos	-635 232	0	0	0		
Vaikutus maksuvalmiuteen	438 772	-290 000	0	0	0	0
Kassavarat 31.12.	6 684 027	6 394 027	6 394 027	6 394 027	6 394 027	6 394 027
Kassavarat 1.1.	6 245 255	6 684 027	6 394 027	6 394 027	6 394 027	6 394 027
Rahavarojen muutos	438 772	0	0	0		
Lainanhoitokate	0,97	1,08	1,07	1,42	1,69	1,93
Kassan riittävyys, pv	35	36	35	36	34	36

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten mak-suun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Lainanhoitokyky on tyydyttävä kun tunnusluvun arvo on 1-2 ja lainanhoitokyky on heikko, kun tunnusluvun jää alle yhden.

4.6 INVESTOINNIT

Valtuustoon nähden sitova taso on huomiovärillä.

	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Kaupunginhallitus					
Maa-alueet					
Maan hankinta, menot	-42 454	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Maan myynti, tulot	43 051	10 000	10 000	10 000	10 000
Koneet ja laitteet					
ICT hankinnat (taloush. Siirinet 3.800, yläkoulun ym. langattoman ver- ja kytkimet 33.500, tk verkkokyt.5000, Ysit:n v. 2015 siirtyvät projektit loput)	-24 108	-30 000	-30 000		
Tk:n laiteinvestoinnit, keittiö	-13 434	-15 000			
Ruokapalvelut/Yläkoulu/korikuljetinkone (ei toteudu v. 2015)		-25 000	-25 000		
Ruokahuolto/Ruuanjakelu / nuorisotalo		-20 000			
Ruokahuolto/ tuotannonohjausjärjestelmä (ei toteudu v. 2015)		-15 000	-10 000		
Ruokahuolto /Satumetsän päiväkotit	-40 357				
Koneet ja laitteet, menot yhteensä	-77 899	-105 000	-65 000	0	0
Koneet ja laitteet, tulot yhteensä	0	0	0	0	0
Sijoitukset ja muut pitkävaikutteiset menot					
Pääomasijoitus/Yrityskiinteistöt Oy	-400 000				
Laajakais.hanke/Laajakaisarakentamista jatketaan	-142 179	-100 000	-100 000		
Osakkeiden osto ja myynti	-65 446				
Osakepääoma/Eläinsairaala	-64 548				
Savonia Oy	-1 231 544				
Sijoitukset ja muut pitkävaik.menot yhteensä	-1 903 717	-100 000	-100 000	0	0
Kaupunginhallitus					
Menot / Määräraha yhteensä	-2 024 070	-230 000	-190 000	-25 000	-25 000
Tulot / Tuloarvio yhteensä	43 051	10 000	10 000	10 000	10 000
Netto	-1 981 019	-220 000	-180 000	-15 000	-15 000
Opetuslautakunta					
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Yläkoulun ja Nivan koulun valvontakamerat		-20 000			
Lähteen pvk/terminaalien rak./lähiliikuntapaikan siirrot/y-koulu	-46 546				
Koulujen ja päiväkotien piha-alueet	-19 972		-20 000	-20 000	-20 000
Lukion sähköisten yo-kirjoitusten muutostyöt		-10 000			
Jäähallin ja nuorisotalon piha-alueet ja liikennejärjestelyt		-45 000			
Lähteen koulukeskuksen piha-alueet (ei toteudu v. 2015)		-30 000	-20 000		
Tietoverkkojen rakentaminen Niva ja jäähalli		-15 000			
Yläkoulun tietoverkko			-15 000		
Kiinteät rakenteet ja laitteet, menot yhteensä	-66 518	-120 000	-55 000	-20 000	-20 000

	TP 2014	TA 2015	TA -2016	TS-2017	TS-2018
Koneet ja laitteet					
Koulujen pihavälineet		0			
Päivähoidon koneet ja ohjelmistot		-25 800			
Satumetsän päiväkodin kalusteet	-179 399				
Koulujen pulpetit/kyläkoulut	-16 992				
Koneet ja laitteet, menot yhteensä	-196 391	-25 800	0	0	0
Opetuslautakunta					
Menot / Määräraha yhteensä	-262 909	-145 800	-55 000	-20 000	-20 000
Tulot / Tuloarvio yhteensä	0	0	0	0	0
Netto	-262 909	-145 800	-55 000	-20 000	-20 000
Sivistyslautakunta					
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Liik.alueen parkkipaikkojen ja kaukalon suunnittelu/toteutus			-15 000	-200 000	
Urheilukentän perusparannus (suunnittelu v.2018 ja rakent. V. 2019 on 850.000 eur)					-35 000
Valaistun kuntopolun valaisimien uusiminen		-30 000	-30 000		
Lahnajoen koulun lähiliikuntapaikka, menot					-100 000
Lahnajoen koulun lähiliikuntapaikka, tulos (valtionavustus)					20 000
Luupuveden lähiliikuntapaikka, menot		0		-100 000	
Luupuveden lähiliikuntapaikka, tulot (valtionavustus)		0		20 000	
Yläkoulun lähiliikuntapaikka, menot	-60 326	-20 000			
Kiinteät rakenteet ja laitteet, menot yhteensä	-60 326	-50 000	-45 000	-300 000	-135 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet, tulot yhteensä	0	0	0	20 000	20 000
Koneet ja laitteet					
Kirjastojärjestelmän uusiminen		-17 000			
Traktori		0	-50 000		
Koneet ja laitteet, menot yhteensä	0	-17 000	-50 000	0	0
Sivistyslautakunta					
Menot / Määräraha yhteensä	-60 326	-67 000	-95 000	-300 000	-135 000
Tulot / Tuloarvio yhteensä	0	0	0	20 000	20 000
Netto	-60 326	-67 000	-95 000	-280 000	-115 000

	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Tekninen lautakunta					
Kiinteistöt					
Kiinteistöjen sisäilma- ja kuntoselvitykset	-16 617	-10 000	-20 000	-20 000	-20 000
Kaup.talon korjaukset (sisä- ja ulkopuoliset, hissi 2015)	-7 676	-50 000	-20 000	-20 000	-20 000
Paloaseman korjaus / uuden rakentaminen			-50 000	-2 700 000	
Ennalta arvaamattomat korjaustyöt	-31 693	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Paloaseman väistötilat	-122 978				
Lassi-Pekan paik. alueen rakentaminen	0	0	0	-20 000	-200 000
Energiansäästöhanke B-vaiheen hankesuunnittelu	-70 000				
Yhtylän päiväkodin purkutyöt		-70 000			
Väreän purkam. tontin käytön suunnittelu ja toteutus			0		-100 000
Tk:n keittiön suunnittelu ja saneeraus, menot	-238 114				
Tk:n ensiapu ja vast.ottotilojen peruskorjaus(Veikkolan hoitajakutsujärj.)		-140 000	-550 000	-400 000	
Terveyskeskuksen korjaukset			0		-40 000
Virranrannan korjaukset (vesikatto ja yläpohja), menot	-101 637	-50 000	-100 000	-50 000	
Virranrannan sisätilojen korj. ja muutokset/hoitajakutsujärj.			-200 000	-200 000	-200 000
Metallihallin muutostyöt	-59 086				
Leivosen toimenpiteet	-8 734	-10 000	-20 000	-100 000	-150 000
Yläkoulun keittiö ja ruokasali muutokset				-100 000	
Yläkoulun sisäpintojen korjaus	-15 244	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Jäähallin kunnostus esiluokat ja kahvio		-45 000	-45 000		
Lukion korjaustyöt	-7 972	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Nivan koulun kunnostus	-13 893	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Kyläkoulujen kunnostus (v. 2014 Rytty)	-20 033	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Luupuveden vanhan koulurakennuksen peruskorjaus	-93 070		-200 000		
Satumetsän päiväkodin rakentaminen, menot	-1 338 503				
Satumetsän päiväkodin rakentaminen, tulot	380 000				
Puistolan päiväkodin kunnostus	-9 584				
Kalliokylän koulun vesikatto			-50 000		
Uimahallin allastilojen ja suihkuhuoneen laatoitus		-30 000	-150 000	-600 000	-450 000
* kust.arvio 1.230.000					
Nuorten työpajan muutostyöt koskien TEOLLISTALOA	-49 302				
Nuorten työpajan muutostyöt koskien NUORISOTALOA					
Lukion kansalaisopiston ja nuorisotoimen tilat (siva) (a ja b rak.)		-20 000			
Lukion A-siivessä maalaamo (yht.kansalaisopisto,nuorten työpaja ja yläkoulu)			-10 000		
Nuorisotalon muutostyöt		-100 000			
Jää-,liikunta-, uimahallin ja nuor.talon kunnostus	-25 318	-20 000	-50 000	-35 000	-35 000
Liikuntahallin väliverhojen ja verhojen koneiston uusiminen			-40 000		
Kotiseutumuseon kattojen uusinta, menot	-42 621				
Kotiseutumuseon kattojen uusinta - avustus 20%	6 000				
Kiinteistöt, menot yhteensä	-2 272 075	-645 000	-1 605 000	-4 345 000	-1 315 000
Kiinteistöt, tulot yhteensä	386 000	0	0	0	0

	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Tiet ja alueet					
Yhdyskuntasuunnittelu					
Kiuruveden yleiskaavat	-1 160	-40 000	-40 000	-30 000	-30 000
Paikkatietojärjestelmä	-10 347	-30 000	-10 000	-10 000	-10 000
Asemakaavat	-8 171	-10 000	-10 000	-20 000	-20 000
Sulkavanjärvi rantakaava	-13 244				
Sahan alueen suunnittelu	-24 000				
Kadut					
Yleinen kaavatiesuunnittelu	-10 906	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Ratakatu, menot	-59 212				
Katupäällysteiden uusiminen	-98 811	-60 000	-60 000	-60 000	-100 000
Asuntokaturien korjaus (Kala-Pekantie-Tukkitie, vv.san.kohteet)	-25 902	-250 000	-120 000	-200 000	-200 000
Uudet asuntoalueet (Yhtyläntie-Hyvölänniementie)				-100 000	-100 000
Teollisuusalueiden kadut (Savikon - Sahan alue)	-19 054	-30 000	-30 000		-100 000
Vanha teollisuustie	-11 209				
Lystimetsäntie	-40 009				
Harrinpolku	-125 271	-40 000			
Tukkitie	-54 784				
Kirkkokatu		-100 000	-200 000	-200 000	-200 000
Museokatu			-80 000		
Kevyt liikenne (LT-kohteet, viitoitus)	-35 621	-30 000	-40 000	-40 000	-40 000
Yksityistiet (perusparannushankkeet)	-65 934	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Tievalaistus (val. vaihto, valoverkon muutos- ja uusimistyöt)	-12 932	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
Koneet ja kalusto					
Työkoneet (iso ruohonleikkuri -14), menot	-20 000				
Työkoneet, tulot	4 400				
Puistot, yleiset alueet, vesialueet					
Puistot	-1 817	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Raivaajapuisto	-29 773				
Leikkikentät	-12 688	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Muut alueet (Teerisuon maankaatopaikka)	-6 589	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Veneilyreitti ja satamat			-10 000	-10 000	-10 000
Uimarantakalusteet, uimalaiturit	-8 892	-10 000			
Kiurujärven kunnostus			-10 000	-60 000	-60 000
Niemisjärven kunnostus		-10 000	-50 000	-30 000	
Kunnostushankkeiden suunnittelu ja hoitotyöt		-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Tiet ja alueet, menot yhteensä	-696 326	-840 000	-890 000	-990 000	-1 100 000
Tiet ja alueet, tulot yhteensä	4 400	0	0	0	0

	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Vesi- ja viemärlaitos					
Vesilinjat ja vesihuolto					
Koivujärven vesihuolto	-50 068		-35 000		
Toukkamäen vesilinja			-10 000		
Vesihuollon suunnittelu	-1 914	-15 000	-10 000	-30 000	-30 000
Jätevesiviemärit	-148 868	-150 000	-300 000	-300 000	-300 000
Sadevesiviemärit (Antintie 2016)			-30 000	-30 000	-30 000
Saratie-Sammaltie jv					
Yhtylä, Kirkkokadun puol. Jv					
Pienet jv työt, menot					
Pienet jv työt, tulot					
Lystimetsän vh					
Taloliittymät rakentaminen, menot	-74 485	-75 000	-70 000	-70 000	-70 000
Taloliittymät rakentaminen, tulot					
Vesiverkoston saneeraus vuosittain (Kuituhankkeen jat. Vesilaitok)	-10 103	-10 000	-20 000	-25 000	-25 000
Vesimittareiden uusiminen			-12 000	-12 000	-12 000
Kalliokujan vesihuolto					
Hyvölälahti I-vaihe, linjapit.					
Yhtyläntie, linjapit. 450 m					
Kukkomäki, linjapit. 500 m					
Sahan alueen vesihuolto		-50 000			
Savikon radan alitus		-20 000			
Vesihuollon muut kiinteät rakenteet					
Vesitornin katto, pinnoitt. uusiminen 380 m2					
Jätevedenpuhdistamon saneeraus (purkupaikkaselvitys v.2016)	-269 938	-825 000	-25 000		
Vesihuoltoavustukset	-845	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Vuotovesiselvityksen laatiminen		-35 000			
Puhdistamon ympäristöluvan uusiminen					
Vesi- ja viemärlaitos, menot yhteensä	-556 221	-1 190 000	-522 000	-477 000	-477 000
Vesi- ja viemärlaitos, tulot yhteensä	0	0	0	0	0
Tekninen lautakunta					
Menot / Määräraha yhteensä	-3 524 622	-2 675 000	-3 017 000	-5 812 000	-2 892 000
Tulot / Tuloarvio yhteensä	390 400	0	0	0	0
	-3 134 222	-2 675 000	-3 017 000	-5 812 000	-2 892 000
KOKO KAUPUNKI/ INVESTOINNIT YHTEENSÄ:					
MENOMÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ	-5 871 927	-3 117 800	-3 357 000	-6 157 000	-3 072 000
TULOARVIOT YHTEENSÄ	433 451	10 000	10 000	30 000	30 000
NETTO	-5 438 476	-3 107 800	-3 347 000	-6 127 000	-3 042 000

4.7 POISTOSUUNNITELMA

	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto/ 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3 – 5 vuotta
Perustamis- ja järjestelymenot	3 vuotta Tasesuositus: kuluksi
Tutkimus- ja kehittämismenot	
ATK-ohjelmat	
- laaja ohjelmat	5 vuotta
- muut ohjelmat	3 vuotta
Muut menot	3 -20 vuotta
- esim. rahoitusosuudet muiden yhteisöjen pysyvien vast. hankintamenoihin meillä yksityistiet 20 v.)	
- tavanomaista suuremmat kaavoitusmenot (5 vuotta)	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto/
Hallinto- ja laitosrakennukset	
- kiviset	50 vuotta
- puiset	40 vuotta
Tehtas- ja tuotantorakennukset	
- kiviset	30 vuotta
- puiset	20 vuotta
Talousrakennukset	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	
- kiviset	50 vuotta
- puiset	40 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Muut rakennukset	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet	25 vuotta
Tori	30 vuotta
Puistot, urheilu- ja piha-alueet, sillat	20 vuotta
Laiturit	10 vuotta
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	40 vuotta
Vedenottamo	50 vuotta
Vesilaitoksen ja puhdistamon koneet	10 – 50 vuotta
Vesistöjen kunnostus	20 vuotta
Ulkovalaistus, sähköjohdot, muuntoasemat	20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	10 vuotta
Muut kaapeliverkot	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet, hissit ja rakenteet	15 vuotta
Koneet ja kalusto	Tasapoisto/
Kuljetusvälineet	5 vuotta
Liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Atk-laitteet	3 – 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 – 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	Käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa
Pienhankintojen aktivointiraja 10.000 euroa.	

Liitteet

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA VUOSILLE 2016 -2018				
<i>Henkilöstösuunnitelmassa siirryttiin 1.1.2015 lukien henkilötyövuosien laskemiseen aikaisemman henkilöiden lukumäärän laskemisen sijasta</i>				
	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
YLEISPALVELUKESKUS				
Yleishallinto				
Kaupunginjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00
Kaupunginsihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00
Kaupunginkamreeri	1,00	1,00	1,00	1,00
Kaupunginjohtajan sihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00
Lähetti	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimistos sihteeri	3,00	3,00	3,00	3,00
Arkistos sihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00
Pääkirjanpitäjä	1,00	1,00	1,00	1,00
Laskentasihteeri	2,00	2,00	2,00	2,00
Yleishallinto yhteensä	12,00	12,00	12,00	12,00
Ruokahuolto				
Ruokapalvelupäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00
Ravitsemistyönjohtaja	2,00	2,00	2,00	2,00
Ravitsemistyöntekijä	19,50	21,56	21,56	21,56
Dieettikeittäjä	1,00	1,00	1,00	1,00
Ruuanjakaja	0,86	0,00	0,00	0,00
Ruuanjakaja-siivoaja	1,00	1,28	1,28	1,28
Vastaava ruuanjakaja	0,55	0,55	0,55	0,55
Vastaava ruuanjakaja-siivoaja	1,40	1,40	1,40	1,40
Yhdistelmä työntekijä	2,78	2,45	2,45	2,45
Ruokahuolto yhteensä	30,09	31,24	31,24	31,24
Elinkeinojen kehittäminen				
Kehittämispäällikkö (sivuvirka)	0,06	0,00	0,00	0,00
Yritysneuvoja	1,00	1,00	1,00	1,00
Yhteys sihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00
Maaseutuasiamies (yhteistoiminta-alue)	1,00	1,00	1,00	1,00
Elinkeinojen kehittäminen yhteensä	3,06	3,00	3,00	3,00
Maaseutuhallinto (yhteistoiminta-alue)				
Maataloussihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00
Maaseutus sihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri	2,00	2,00	2,00	2,00
Maaseutuhallinto yhteensä	4,00	4,00	4,00	4,00
Työllisyyden hoitaminen				
Työnsuunnittelija	1,00	0,00	0,00	0,00
Tukityöllistetty (30 htv)	-	0,00	0,00	0,00
Työllisyyden hoitaminen yhteensä	1,00	0,00	0,00	0,00
YLEISPALVELUKESKUS YHTEENSÄ	50,15	50,24	50,24	50,24

	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	Lv. 2014-2015	Lv. 2015-2016	Lv. 2016-2017	Lv. 2017-2018	Lv. 2018-2019
OPETUS- JA SIVISTYSTYSPALV. KESKUS					
Varhaiskasvatus					
<i>Päivähoidon hallinto</i>					
Varhaiskasvatuksen johtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Perhepäivähoidonohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
<i>Perhepäivähoito;</i>					
Perhepäivähoitaja	25,00	24,00	24,00	24,00	24,00
Ryhmäperhepäivähoitaja	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
<i>Ryhmäperhepäivähoito</i>					
Lastenhoitaja	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ryhmäperhepäivähoitaja	4,00	2,00	2,00	2,00	2,00
<i>Erityispäivähoito</i>					
Erityislastentarhanopettaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Erityisavustaja	3,96	6,00	5,00	5,00	5,00
<i>Satumetsän päiväkotii</i>					
Päiväkodin johtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lastentarhanopettaja	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00
Lastenhoitaja	9,00	10,00	10,00	10,00	10,00
Päiväkotiapulainen	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00
<i>Puistolän päiväkotii</i>					
Päiväkodin johtaja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lastentarhanopettaja	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lastenhoitaja	2,19	0,00	0,00	0,00	0,00
Perhepäivähoitaja	0,47	0,00	0,00	0,00	0,00
Ryhmäperhepäivähoitaja	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Päiväkotii Kimppa</i>					
Päiväkodin johtaja	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lasten hoitaja	0,00	0,50	0,50	0,50	0,50
Ryhmäperhepäivähoitaja	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00
<i>Aamu- ja iltapäivätoiminta</i>					
Kerho-ohjaaja	7,70	5,32	5,32	5,32	5,32
<i>Esikoululaisten kerho</i>					
Kerho-ohjaaja	0,00	1,53	1,53	1,53	1,53
Varhaiskasvatus yhteensä	74,32	71,35	70,35	70,35	70,35
Perusopetus					
<i>Hallinto</i>					
Sivistysjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimistosihtööri	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Rehtööri	1,85	1,85	1,85	1,85	1,85
Koulusihtööri	1,85	1,85	1,85	1,85	1,85
<i>Esiopetus</i>					
Esiluokanopettaja	2,61	3,61	3,61	3,61	3,61
Tuntiopettaja	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00
Koulunkäynninohjaaja	2,88	2,21	2,21	2,21	2,21
Erityisavustaja (päiväkodin esio)	1,04	0,00	0,00	0,00	0,00

	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	Lv. 2014-2015	Lv. 2015-2016	Lv. 2016-2017	Lv. 2017-2018	Lv. 2018-2019
<i>Perusopetus</i>					
Luokanopettaja	29,87	29,00	29,00	29,00	28,00
Lehtori	20,37	19,38	19,38	19,38	19,38
Tuntiopettaja	4,55	4,00	4,00	3,00	3,00
Koulukuraattori	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
Koulupsykologi	0,72	0,72	0,80	0,80	0,80
Koulunkäynninohjaaja	9,14	8,56	8,56	8,56	8,56
Tsemppari	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
<i>Erityisopetus</i>					
Rehtori	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Erityisluokanopettaja	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
Erityisopettaja	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Tuntiopettaja	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00
Koulusihteeri	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Koulunkäynninohjaaja	6,23	7,64	7,64	7,64	7,64
<i>Ammatillinen opetus</i>					
Koulukuraattori	0,00	0,10	0,10	0,10	0,10
Koulupsykologi	0,00	0,11	0,10	0,10	0,10
Perusopetus yhteensä	95,39	92,08	92,15	91,15	90,15
Lukiokoulutus					
<i>Hallinto</i>					
Rehtori	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70
Koulusihteeri/opintosihtööri	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
<i>Lukio-opetus</i>					
Lehtori	10,03	10,57	10,57	10,57	10,57
Tuntiopettaja	1,29	0,00	0,00	0,00	0,00
Koulukuraattori	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Koulupsykologi	0,08	0,08	0,10	0,10	0,10
Lukiokoulutus yhteensä	12,60	11,85	11,87	11,87	11,87

	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	Lv. 2014-2015	Lv. 2015-2016	Lv. 2016-2017	Lv. 2017-2018	Lv. 2018-2019
Sivistyspalvelut					
<i>Kansalaisopisto</i>					
Rehtori	0,30	0,30	0,30	0,30	
Suunnittelijaopettaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Tekstiilityönopettaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Musiikinopettaja, yhteinen lukio, peruskoulu, kans.op.	0,14	0,12	0,12	0,12	
Toimistosihteeeri	1,00	1,00	1,00	1,00	
Opintosihteeeri	0,35	0,35	0,35	0,35	
<i>Kulttuuritoimi</i>					
Kulttuurisihteeeri	1,00	1,00	1,00	1,00	
Opintosihteeeri, kulttuuri	0,25	0,25	0,25	0,25	
<i>Kirjasto</i>					
Kirjastonjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Kirjastonhoitaja	2,00	2,00	2,00	2,00	
Kirjastosihteeeri	2,00	2,00	2,00	2,00	
Kirjastoavustaja	0,50	0,00	0,00	0,00	
Kirjastoautovirkailija	1,00	1,00	1,00	1,00	
Informaatikko	1,00	1,00	1,00	1,00	
Sivistyspalvelut yhteensä	12,54	12,02	12,02	12,02	
Vapaa-aikapalvelut					
<i>Liikuntapalvelut</i>					
Liikuntasihteeeri	1,00	1,00	1,00	1,00	
Erityisliikunnanohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Liikunnanohjaaja	1,00	3,00	3,00	3,00	
Liikuntapaikkamestari	1,00	1,00	1,00	1,00	
Liikuntapaikkahoitaja	2,30	2,30	2,30	2,30	
Uinninohjaaja	2,00	0,00	0,00	0,00	
<i>Nuorisopalvelut</i>					
Nuorisosihteeeri	1,00	1,00	1,00	1,00	
Nuoriso-ohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Yksilövalmentaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Työvalmentaja (tekstiili-, puupaja)	2,00	2,00	2,00	2,00	
Työvalmentaja (autopaja), projekti	1,00	1,00	1,00	1,00	
Etsivän nuorisotyön ohjaaja, projekti	2,00	2,00	2,00	2,00	
Vapaa-aikapalvelut yhteensä	16,30	16,30	16,30	16,30	
OPETUS- JA SIVISTYSPALV.KESKUS YHTEENSÄ	211,15	203,60	202,69	201,69	

	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	
TEKNINEN PALVELUKESKUS					
Hallinto					
Tekninen johtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Toimistosihtööri	2,00	2,00	2,00	2,00	
Hallinto yhteensä	3,00	3,00	3,00	3,00	
Rakennusvalvonta					
Rakennustarkastaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Toimistosihtööri	1,00	1,00	1,00	1,00	
Rakennusvalvonta yhteensä	2,00	2,00	2,00	2,00	
Tiet ja alueet					
Ympäristöinsinööri	1,00	1,00	1,00	1,00	
Mittausteknikko	0,50	1,00	1,00	1,00	
Kaavoittaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Kartoittaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Puutarhuri	1,00	1,00	1,00	1,00	
Puistotyöntekijä	1,00	1,00	1,00	1,00	
Yhdyskuntateknikko	1,00	1,00	1,00	1,00	
Tekninen avustaja	0,50				
Koneenkuljettaja, puistotyöntekijä	5,50	5,50	5,50	5,50	
Tiet ja alueet yhteensä	12,50	12,50	12,50	12,50	
Kiinteistöt					
Kiinteistöpäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	
Kiinteistönhoitaja	7,00	7,00	7,00	7,00	
Kirvesmies	1,00	1,00	1,00	1,00	
Maalari	1,00	0,00	0,00	0,00	
Siivoustyönohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	
Laitoshuoltaja	10,00	10,00	10,00	10,00	
Kiinteistöt yhteensä	21,00	20,00	20,00	20,00	
Vesi- ja viemärlaitos					
Työmaamestari	1,00	1,00	1,00	1,00	
Ammattimies	4,00	4,00	4,00	4,00	
Putkiasentaja	2,00	2,00	2,00	2,00	
Vesi- ja viemärlaitos yhteensä	7,00	7,00	7,00	7,00	
TEKNINEN PALVELUKESKUS YHTEENSÄ	45,50	44,50	44,50	44,50	
KOKO KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	306,80	298,34	297,43	296,43	

KIINTEISTÖ OY KIURUVEDEN KIURUNKULMA

Toimintastrategia

Kiuruveden kaupungin kaupunkistrategian 2013 -2016 mukaan päästrategian yksi painopistealue on väestö ja asuminen. Tämän painopistealueen yhtenä tavoitteena on muuttotappiokehityksen loiventaminen.

Asumispalvelut kuuluvat kaupungin omiin palveluihin. Kaupunkistrategian mukaan omien palvelujen yhtenä tavoitteena on, että kaupungin kiinteistöt ovat kunnossa ja tehokkaassa käytössä. Strategian mukainen toimenpide tähän on, että kiinteistöt hoidetaan suunnitelmallisesti ja asukkaille tarjotaan turvallisia ja edullisia huoneistoja.

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017- 2018

1. Yhtiön kiinteistöjen käyttökustannuksia pyritään edelleen alentamaan kiinnittämällä huomiota veden ja energian säästöön.
2. Yhtiön vanhemmat kiinteistöt on kaikki peruskorjattu. Vuosikorjauksia lisätään entisestään muun muassa keittiökaappien muiden kalusteiden uusimisella.
3. Asuinympäristöistä ja asunnoista tehdään entistä viihtyisimpiä korjaamalla istutuksia, nurmikointa, uusimalla leikkivälineitä ja pihakalusteita.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Vanha ja huonokuntoinen vuokratalo Katajatie 3 puretaan.
2. Vuokrasaatavien määrä pyritään pitämään edellisen vuoden alhaisella tasolla.
3. Kiurunkulman asuntojen käyttöaste pyritään pitämään niin korkealla tasolla kuin se paikalliset olot ja asuntokanta huomioon ottaen on mahdollista.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Vuokratut m2	35 592	35 592	35 592	34 153	34 154
Vuokratulot, euroa	3 205 627	3 396 000	3 365 000	3 370 000	3 380 000
Henkilöstömäärä	3+4 osap.	3+4 osap.	5+1 osap.	5+1 osap.	5+1 osap.
Henkilöstökustannukset euroa	-293 841	-288 000	-298 000	-298 000	-300 000

Taloudelliset tavoitteet vuodelle 2016 ja suunnitelmavuosille 2017 -2018

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	TA 2016	Muutos%	TS 2017	TS 2018
(euroa)				2015-16		
Liikevaihto	3 205 627	3 396 000	3 365 000	-0,9	3 370 000	3 380 000
Ostot						
Henkilöstökulut	-293 841	-288 000	-298 000	3,5	-298 000	-300 000
Poistot	-529 473	-598 000	-599 000	0,2	-590 000	-580 000
Muut kulut/						
Kiinteistön hoitokulut	-2 042 284	-2 082 616	-2 063 100	-0,9	-2 050 000	-2 060 000
Liikevoitto	340 029	427 384	404 900	-5,3	432 000	440 000
Verot	-8 873					
Rahoitustuotot/kulut	-219 295	-230 000	-225 737	-1,9	-220 000	-220 000
Satunn.tuotot/kulut	10 496					
Asuintalovaraus	-131 230	-197 384	-179 163	-9,2	-212 000	-220 000
Tulos	-8 873	0	0		0	0
RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	TA 2016	Muutos%	TS 2017	TS 2018
(euroa)				2015-16		
<i>Rahanlähteet</i>						
Liikevaihto	3 205 627	3 396 000	3 365 000	-0,9	3 370 000	3 380 000
Muut tulot	10 775					
Korkotuotot	19 811	17 000	17 000	0,0	17 000	17 000
Nostetut luotot	1 600 000	350 000	100 000	-71,4		
Rahanlähteet yhteensä	4 836 213	3 763 000	3 482 000	-7,5	3 387 000	3 397 000
<i>Rahan käyttö</i>						
Kiint.hoito+henk.kulut	2 336 125	2 370 616	2 361 100	-0,4	2 348 000	2 360 000
Korko/rah.kulut	239 106	255 000	225 737	-11,5	211 000	191 000
Investoinnit	1 957 980	370 000	30 000	-91,9	30 000	30 000
Lainojen lyhennykset	722 199	784 889	808 671	3,0	800 000	800 000
Satunn.kulut	9 151					0
Rahan käyttö yhteensä	5 264 561	3 780 505	3 425 508	-9,4	3 389 000	3 381 000
Toimintapääoman muutos	-428 348	-17 505	56 492		-2 000	16 000

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden perustelut 2016

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma on Kiuruveden kaupungin tytäryhtiö (omistus 100 %).

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulmalla on toimitusjohtaja, kokoaikainen ja osa-aikainen (0,5) toimistos sihteeri, kokoaikainen kirjanpitäjää ja kirvesmies sekä kokoaikainen sisustusalan koulutuksen saanut työntekijä. Talonmiestehtäviä hoitavat kiinteistöhoitoyhtiöt sekä osassa asukkaat itse.

Kiurunkulma isännöi As Oy Kiuruveden Ruodun ja Rinnekotiyhdistys ry:n asuntoja sekä Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n omistamia teollisuustiloja. Kiurunkulma huolehtii myös Yrityskiinteistöt Oy:n uusien teollisuustilojen rakentamisesta ja vanhojen korjauksista. Rakennuttamistoiminnasta Kiurunkulma saa tuloja, jotka se voi käyttää huoneistokorjauksiin ja yhtiön kehittämiseen.

Yhtiö on panostanut ja panostaa piha-alueiden viihtyisyyteen uusimalla piha-aitoja, leikki- ja pihakalusteita sekä kunnostamalla pysäköinti- ja nurmikkoalueita. Myös uusia keittiökalusteita asennetaan entistä enemmän.

Lainojen hoitokulut vuonna 2016 (euroa)

Lainat	Saldo 31.12.2015	Korot 2016	Lyhennykset 2016
Rahalaitoslainat	11 995 383	154 872	745 558
Eläkelainat	235 950	480	18 150
Kaupunki/valtiokontt.	66 933	1526	4 730
Kaupungin lainat	901 899	18 859	40 233
Korkosuojaus		50 000	
Yhteensä	13 200 165	225 737	808 671

KIURUVEDEN YRITYSKIINTEISTÖT OY

Toimintastrategia

Kiuruveden kaupungin kaupunkistrategian 2013 -2016 mukaan päästrategian yksi painopistealue on elinkeinopohjan vahvistaminen. Tämän painopistealueen tavoitteena on muun muassa, että teollisuustilojen käyttöaste on korkea.

Teollisuustilojen vuokraaminen on osa kaupungin elinkeinopalveluja, jotka kuuluvat kaupungin omiin palveluihin. Kaupunkistrategian mukaan omien palvelujen yhtenä tavoitteena on, että kaupungin kiinteistöt ovat kunnossa ja tehokkaassa käytössä. Strategian mukainen toimenpide tähän on, että kiinteistöt hoidetaan suunnitelmallisesti.

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017- 2018

1. Kaikkia yhtiön kiinteistöjä hoidetaan hyvin, pyritään alentamaan kiinteistöjen käyttökustannuksia ja huomiota kiinnitetään erityisesti energian säästämismahdollisuuksiin.
2. Tyhjät teollisuustilat pyritään saada vuokratuksi tehokkaan markkinoinnin avulla
3. Yhtiö huolehtii siitä, että kaupunkiin tuleville tai kaupungissa oleville yrityksille on tarjolla edullisia ja yritysten tarpeisiin sopivia teollisuustiloja. Yhtiöllä on tarvittaessa valmius rakentaa uusia teollisuustiloja nopealla aikataululla.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut vuodelle 2016

1. Muutos- ja korjaustyöt on kilpailutettu hankintalain mukaisesti vuosille 2014 -2016. Vuonna 2016 yrityksille tehdään muutos- ja korjaustöitä tarvittaessa. Ne rahoitetaan tulorahoituksella tai kaupungin takaamalla lainalla.
2. Vuokrasaatavien määrä pienenee vuoteen 2015 verrattuna.

TUNNUSLUVUT	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Vuokratut m2	15 534	15 650	15 650	15 650	15 650
Vuokratulot, euroa	934 459	910 000	917 000	925 000	930 000
Henkilöstömäärä	0	0	0	0	0
Valmistuneet/ostetut m2	-375	0	0	0	0

Taloudelliset tavoitteet vuodelle 2016 ja suunnitelmavuosille 2017 -2018

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	TA 2016	Muutos%	TS 2017	TS 2018
(euroa)				2015-16		
Liikevaihto	934 459	910 000	917 000	0,8	925 000	930 000
Ostot						
Henkilöstökulut	-4 278	-5 600	-5 000	-10,7	-5 000	-5 000
Poistot	-231 411	-235 000	-235 000	0,0	-235 000	-235 000
Muut kulut/ Kiinteistön hoitokulut	-1 062 038	-904 344	-905 000	0,1	-915 000	-920 000
Liikevoitto	-363 268	-234 944	-228 000	-3,0	-230 000	-230 000
Rahoitustuotot/kulut	-58 261	-65 540	-65 540	0,0	-65 000	-65 000
Satunn.tuotot/kulut	15 238					
Kaupungin avustus	474 770	500 000	76 000	-84,8	800 000	800 000
Tulos	68 479	199 516	-217 540	-209,0	505 000	505 000

RAHOITUSLASKELMA	TP2014	TA 2015	TA 2016	Muutos%	TS 2017	TS 2018
(euroa)				2015-16		
<i>Rahanlähteet</i>						
Liikevaihto	934 459	910 000	917 000	0,8	925 000	930 000
Rahoitustuotot	7 249	0	0		0	0
Kaupungin avustus	350 000	800 000	76 000	-90,5	800 000	800 000
Nostetut luotot	260 000	300 000	200 000	-33,3	200 000	200 000
Polaina/sij.vap.po:n rahasto	400 000	0	0		0	0
Käyttöom.myynti/saat.lyh.	45 153	0	0		0	0
Satunn/Inv.avustukset	140 009	0	0		0	0
Rahanlähteet yhteensä	2 136 870	2 010 000	1 193 000	-40,6	1 925 000	1 930 000
<i>Rahan käyttö</i>						
Kiint.hoito+henk.kulut	1 066 316	909 944	910 000	0,0	920 000	925 000
Korko/rah.kulut, arvon al.	65 509	65 540	52 317	-20,2	62 000	62 000
Investoinnit/keskener.	206 289	300 000	0	-100,0	0	0
Lainojen lyhennykset	695 700	724 450	23 000	-96,8	734 500	744 500
Satunn.kulut	0	0	0		0	0
Rahan käyttö yhteensä	2 033 814	1 999 934	985 317	-50,7	1 716 500	1 731 500
Toimintapääoman muutos	103 056	10 066	207 683		208 500	198 500

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden perustelut 2016

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy on kaupungin omistama tytäryhtiö (omistus 99,6 %).

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:llä ei ole palkattua henkilökuntaa. Yhtiön toimitusjohtajana toimii Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulman toimitusjohtaja Jukka Linnilä. Yhtiön teollisuustilojen isännöinnin ja yhtiön kirjanpidon sekä rahaliikenteen hoitaa Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma. Kiinteistöhoitoyhtiöt hoitavat talonmiestehtävät.

Yhtiöllä on tällä hetkellä suorassa omistuksessa Teollisuustalot I, II, III, IV ja V, Kehäkymppi, Puuyrityshautomo I, Puuyrityshautomo II, Kirjapainorakennus, Levytehdas, Puutavarakuivaamo, Lumola, Milletti – halli, Pajarinki -halli ja liiketiloja Kiuruportissa, Linja-autoasemalla, Toritalossa ja Kiinteistö Oy Mansikissa.

Lisäksi Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy vuokraa ja isännöi Metallihallia, joka on kaupungin omistuksessa. Kaupunki on vuokrannut Metallihallin Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:lle.

Yritystilojen tarvitsemien muutos- ja korjaustöiden toteutuksesta päättää Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n hallitus.

Lainat 1.1.2016		Lyhennykset2016	Korot 2016
4 874 300		23 000	52 317
Lainojen korot ja lyhennykset yhteensä			75 317